

**YOZGAT
İL ÇEVRE DURUM RAPORU
2012**

**HAZIRLAYAN
T.C.
YOZGAT VALİLİĞİ
Çevre Ve Şehircilik İl Müdürlüğü**

YOZGAT-2013

İÇİNDEKİLER

GİRİŞ

A. Hava

- A.1.Hava Kalitesi
- A.2. Hava Kalitesi Üzerine Etki Eden Unsurlar
- A.3. Hava Kalitesinin Kontrolü Konusundaki Çalışmalar
- A.4. Ölçüm İstasyonları
- A.5. Egzoz Gazı Emisyon Kontrolü
- A.6. Gürültü
- A.7. İklim Değişikliği Eylem Planı Çerçevesinde Yapılan Çalışmalar
- A.8. Sonuç ve Değerlendirme
- Kaynaklar

B. Su ve Su Kaynakları

- B.1. İlin Su Kaynakları ve Potansiyeli
 - B.1.1. Yüzeysel Sular
 - B.1.1.1. Akarsular
 - B.1.1.2.Doğal Göller, Göletler ve Rezervuarlar
 - B.1.2. Yeraltı Suları
 - B.1.2.1. Yeraltı Su Seviyeleri
 - B.1.3. Denizler
- B.2. Su Kaynaklarının Kalitesi
- B.3. Su Kaynaklarının Kirlilik Durumu
 - B.3.1.Noktasal kaynaklar
 - B.3.1.1. Endüstriyel Kaynaklar
 - B.3.1.2. Evsel Kaynaklar
 - B.3.2. Yayıllı Kaynaklar
 - B.3.2.1. Tarımsal Kaynaklar
 - B.3.2.2. Diğer
- B.4. Sektörel Su KullanımlarıveYapılan Su Tahsisleri
 - B.4.1. İçme ve Kullanma Suyu
 - B.4.1.1. Yüzeysel su kaynaklarından kullanılan su miktarı ve içmesuyu arıtım tesisi mevcudiyeti
 - B.4.1.2. Yeraltı su kaynaklarından kullanılma su miktarı ve içmesuyu arıtım tesisi mevcudiyeti
 - B.4.1.3. İçme Suyu temin edilen kaynağın adı, mevcut durumu, potansiyeli vb.
 - B.4.2. Sulama
 - B.4.2.1. Sulama salma sulama yapılan alan ve kullanılan su miktarı
 - B.4.2.2. Damlama veya basınçlı sulama yapılan alan ve kullanılan su miktarı
 - B.4.3. Endüstriyel Su Temini
 - B.4.4. Enerji Üretimi Amacıyla Su Kullanımı
 - B.4.5. Rekreatiyonel Su Kullanımı
- B.5. Çevresel Altyapı
 - B.5.1. Kentsel Kanalizasyon Sistemi ve hizmeti alan nüfus
 - B.5.2. Organize Sanayi Bölgeleri ve Münferit Sanayiler Atıksu Altyapı Tesisleri
 - B.5.3. Katı Atık Düzenli Depolama Tesisleri
 - B.5.4. Atıksuların Geri Kazanılması ve Tekrar Kullanılması

B.6. Toprak Kirliliği ve Kontrolü

B.6.1.Noktasal Kaynaklı Kirlenmiş Sahalar

B.6.2. Arıtma Çamurlarının toprakta kullanımı

B.6.3. Madencilik faaliyetleri ile bozulan arazilerin doğaya yeniden kazandırılmasına ilişkin yapılan çalışmalar

B.6.4. Tarımsal faaliyetler ile oluşan toprak kirliliği

B.7. Sonuç ve Değerlendirme

Kaynaklar

C. Atık

C.1. Belediye Atıkları (Katı Atık Bertaraf Tesisleri)

C.2. Hafriyat Toprağı, İnşaat Ve Yıkıntı Atıkları

C.3. Ambalaj Atıkları

C.4. Tehlikeli Atıklar

C.5. Atık Madeni Yağlar

C.6. Atık Pil ve Akümülatörler

C.7. Bitkisel Atık Yağlar

C.8. PoliklorluBifenillervePoliklorluTerfeniller

C.9. Ömrünü Tamamlamış Lastikler (ÖTL)

C.10. Atık Elektrikli ve Elektronik Eşyalar

C.11. Ömrünü Tamamlamış (Hurda) Araçlar

C.12. Tehlikesiz Atıklar

C.12.1. Demir ve Çelik Sektörü ve Cüruf Atıkları

C.12.2. Kömürle Çalışan Termik Santraller ve Kül

C.12.3.Atıksu Arıtma Tesisi Çamurları

C.13. Tıbbi Atıklar

C.14. Maden Atıkları

C.15. Sonuç ve Değerlendirme

Kaynaklar

Ç. Kimyasalların Yönetimi

Ç.1. Büyük Endüstriyel Kazalar

Ç.2. Sonuç ve Değerlendirme

Kaynaklar

D. Doğa Koruma veBiyolojik Çeşitlilik

D.1. Ormanlarve Milli Parklar

D.2. Çayır ve Mera

D.3. Sulak Alanlar

D.4. Flora

D.5. Fauna

D.6. Tabiat Varlıklarını Koruma Çalışmaları

D.7. Sonuç ve Değerlendirme

Kaynaklar

E. Arazi Kullanımı

E.1. Arazi Kullanım Verileri

E.2. Mekânsal Planlama

E.2.1. Çevre düzeni planı

E.3. Sonuç ve Değerlendirme Kaynaklar

F. ÇED, Çevre İzin ve Lisans İşlemleri

F.1. ÇED İşlemleri

F.2. Çevre İzin ve Lisans İşlemleri

F.3. Sonuç ve Değerlendirme Kaynaklar

G. Çevre Denetimleri ve İdari Yaptırım Uygulamaları

G.1. Çevre Denetimleri

G.2. Şikâyetlerin Değerlendirilmesi

G.3. İdari Yaptırımlar

G.4. Çevre Kanunu Uyarınca Durdurma Cezası Uygulamaları

G.5. Sonuç ve Değerlendirme

Kaynaklar

H. Çevre Eğitimleri

I. İl Bazında Çevresel Göstergeler

1. Genel

1.1. Nüfus

1.1.1. Nüfus Artış Hızı

1.1.2. Kentsel Nüfus

1.2. Sanayi

1.2.1. Sanayi Bölgeleri

1.2.2. Madencilik

2. İklim Değişikliği

2.1. Sıcaklık

2.2. Yağış

2.3. Deniz Suyu Sıcaklığı

3. Hava Kalitesi

3.1. Hava Kirleticiler

4. Su-Atıksu

4.1. Su Kullanımı

4.2. Belediye İçme ve Kullanma Suyu Kaynakları

4.3. Atıksu Arıtma Tesisi İle Hizmet Veren Belediyeler

4.4. Kanalizasyon Şebekesi İle Hizmet Verilen Belediye Sayıları ve Nüfusu

4.5. Sanayiden Kaynaklanan Atıksu ve Bertarafı

4.6.

5. Arazi Kullanımı

6. Tarım

6.1. Kişi Başına Tarım Alanı

6.2. Kimyasal Gübre Tüketimi

6.3. Tarım İlacı Kullanımı

6.4. Organik Tarım

7. Orman

8. Balıkçılık

9. Altyapı ve Ulaştırma

9.1. Karayolu ve Demiryolu Yol Ağı

- 9.2. Motorlu Kara Taşıtı Sayısı
- 10. Atık
 - 10.1. Belediyeler Tarafından ya da Belediye Adına Toplanan Atık ve Bertarafı
 - 10.2. Katı Atıkların Düzenli Depolanması
 - 10.3. Tıbbi Atıklar
 - 10.4. Atık Yağlar
 - 10.5. Ambalaj Atıkları
 - 10.6. Ömrünü Tamamlamış Lastikler
 - 10.7. Ömrünü Tamamlamış Araçlar
 - 10.8. Atık Elektrikli -Elektronik Eşyalar
 - 10.9. Maden Atıkları
 - 10.10. Tehlikeli Atıklar
- 11. Turizm
 - 11.1. Yabancı Turist Sayıları
 - 11.2. Mavi Bayrak Uygulamaları

EK-1: İl Çevre Sorunları ve Öncelikleri Envanteri Araştırma Formu

Açıklamalar

Bölüm I. Hava Kirliliği

Bölüm II. Su Kirliliği

Bölüm III. Toprak Kirliliği

Bölüm IV. Öncelikli Çevre Sorunları

ÖNSÖZ

Sanayileşme, hızlı nüfus artışı, doğanın temel unsurları olan hava, su, toprak kirliliği ve buna bağlı olarak nesli tükenen veya tehlike altında olan canlı türleri, küresel ısınma, iklim değişikliği, radyasyon dünyamızın önemli çevre sorunlarını oluşturmaktadır.

Teknolojik gelişmelerin hızla ilerlediği günümüzde doğal kaynakların sorumsuzca kullanılması, çarpık kentleşme ve buna bağlı olarak ekolojik dengenin bozulması ile meydana gelebilecek zararların telafisi hemen hemen imkansızdır.

Bir Kızılderili atasözünde “Son ağaç kesilip, son nehir kirletilip, son balık tutulduğunda paranın yetmediğini göreceksin.” denerek ileride insanlığı nasıl bir felaketin beklediği ifade edilmiştir.

Tahrip edilmiş ve kirletilmiş bir çevreyi eski haline getirmenin çok güç ve pahalı olduğu bir gerçektir. Bu nedenle çevreyi tahrip etmeden, kirletmeden doğal kaynakları akılcı bir şekilde kullanmak gerekmektedir.

Çarpık kentleşme, sınırsız sanayileşme ve aşırı tüketim anlayışı ile birlikte bu cennet vatanımızın en güzel köşeleri çöp yığınlarına dönüşmüştür. Unutmayalım ki çevremiz bize atalarımızdan kalan bir miras değil çocuklarımızdan, torunlarımızdan ödünç aldığımız bir emanettir.

İlimizde çevre problemlerini mümkün olan bütün detaylarıyla ortaya koymak ve çözüme ulaştırmak amacı ile hazırlanan “ÇEVRE DURUM RAPORU” ilimizde çevre problemlerinin tanınması ve çözüm yollarının aranması, çevre ile ilgilenenlere araştırma ve inceleme yapanlara temel hareket noktası olabilecek ve çözüm çalışmalarına ışık tutacaktır.

“ÇEVRE DURUM RAPORU”NUN hazırlanmasında emeği geçen tüm personele özverili çalışmalarından dolayı teşekkür ederim.

İbrahim TAMER

Çevre ve Şehircilik İl Müdürü V.

İÇİNDEKİLER.....	2-5
ÖNSÖZ.....	6
ÇİZELGELER-GRAFİKLER-HARİTALAR DİZİNİ.....	8-10
GİRİŞ.....	11-12
A. HAVA.....	13-21
B. SU VE SU KAYNAKLARI.....	22-32
C. ATIK.....	33-45
Ç. KİMYASALLAR.....	46
D. DOĞA KORUMA VE BİYOLOJİK ÇEŞİTLİLİK	47-61
E. ARAZİ KULLANIMI.....	62-66
F. ÇED,ÇEVRE İZİN VE LİSANS İŞLEMLERİ	67-70
G. ÇEVRE DENETİMLERİ VE İDARİ YAPTIRIM UYGULAMALARI..	71-75
H. ÇEVRE EĞİTİMLERİ.....	76-77
İ. İL BAZINDA ÇEVRESEL GÖSTERGELER.....	78-118

ÇİZELGELER DİZİNİ

	<u>Sayfa</u>
Çizelge A.1 - Hava Kalite İndeksi Karşılaştırma Tablosu	13
Çizelge A.6- 2012 Yılı Yozgat İlindeki Araç Sayısı ve Egzoz Ölçümü Yaptıran Araç Sayısı	16
Çizelge A.8- Yozgat ilindeki Hava Kalitesi Ölçüm İstasyon Yerleri ve Ölçülen Parametreler	17
Çizelge A.9- Yozgat ilinde 2012 Yılı Hava Kalitesi Parametreleri Aylık Ortalama Değerleri	18
Çizelge A.10 - Yozgat ilinde 2012 Yılında Hava Kirletici Gazların Ortalama Konsantrasyonları ve Sınır Değerin Aşıldığı Gün Sayıları	18
Çizelge A.11 – Hava Kalitesi Değerlendirme ve Yönetimi Yönetmeliği (Rapor Yılı) Yılında Hava Kalitesi Sınır Değerleri	19
Çizelge B.1 Yozgat ilinin Akarsuları	22
Yozgat İli Baraj ve Göletleri	22
Çizelge B.3 - Yozgat ilinin Yeraltı suyu Potansiyeli	23
Çizelge B.4 - Yozgat (2012)Yılı Kentsel Atıksu Arıtma Tesislerinin Durumu	29
Çizelge B.7 - Yozgat İlinde (2012) Yılında Kullanılan Ticari Gübre Tüketiminin Bitki Besin Maddesi Bazında ve Yıllık Tüketim Miktarları	31
Çizelge B.8 - Yozgat İlinde (2012) Yılında Tarımda Kullanılan Girdilerden Gübreler Haricindeki Diğer Kimyasal Maddeleri (Tarımsal İlaçlar vb)	32
Çizelge N.3- Yozgat Belediyesinin Atık Biriktirme Kaplarının Durumu	34
Çizelge N.4- Belediye Atık Toplama Araçlarının Sayısı	34
Çizelge C.4 - Yozgat İlinde 2012 Yılı Ambalaj Ve Ambalaj Atıkları İstatistik Sonuçları	35
Çizelge C.5 - Yozgat İlinde 2012 Yılında Sanayi Tesislerinde Oluşan Tehlikeli Atıklarla İlgili Veriler	36
Çizelge C.6 - Yozgat ilinde Atık Yağ Geri Kazanım ve Bertaraf Miktarları	37
Çizelge C.7 - Yozgat ilinde 2012 Yılı İçin Atık Madeni Yağlarla İlgili Veriler	37
Çizelge C.9 - Yozgat ilinde 2012 Yılında Oluşan Akümülatörlerle İlgili Veriler	38
Çizelge C.11 - Yozgat ilinde Yıllar İtibariyle Toplanan Atık Akü Miktarı	38
Çizelge C.12 - Yozgat ilinde Yıllar İtibariyle Toplanan Atık Pil Miktarı	38
Çizelge C.14 - Yozgat ilinde 2012 Yılı İçin Atık Bitkisel Yağlarla İlgili Veriler	39
Çizelge C.16 - Yozgat ilinde 2012 Yılında Oluşan Ömrünü Tamamlamış Lastikler İle İlgili Veriler	40
Çizelge C.17 - Yozgat ilinde Geri Kazanım Tesislerine ve Çimento Fabrikalarına	40

	Gönderilen Toplam ÖTL Miktarları	
Çizelge C.19 -	Yozgat ilinde 2012 Yılı Hurdaya Ayrılan Araç Sayısı	41
Çizelge C.25 -	2012 Yılında İlimiz İl Sınırları İçindeki Belediyelerde Toplanan Tıbbi Atıklar	43
Çizelge C.26 -	Yozgat ilinde Yıllara Göre Tıbbi Atık Miktarı	43
Çizelge C.27 -	Maden Atıklarının Sınıflandırılması	44
	Yozgat İlindeki Flora-Fauna Türleri	48-49
	Yozgat İlindeki Endemik Türler	50-51
	Yozgat Çamlığı Milli Park Faunası	51-52
	Yozgat'ta Tabiat alanları	54
	Yozgat İlinde Koruma Altına Alınan Alanlar	55
	Kentsel ve Tarihi Sit Alanları	61-62
Çizelge E.1 -	Yozgat İlinde 2012 Yılı İtibariyle Arazilerin Kullanımına Göre Arazi Sınıflandırılması	62
Çizelge F.1 -	Yozgat ilinde Bakanlık merkez ve ÇŞİM tarafından 2012 Yılı İçerisinde Alınan ÇED Olumlu ve ÇED Gerekli Değildir Kararlarının Sektörel Dağılımı	67
Çizelge F.2 -	Yozgat ilinde 2012 Yılında ÇŞİM Tarafından Verilen Geçici Faaliyet Belgesi ve Çevre İzni/Çevre İzni ve Lisansı Belgesi Sayıları	68
Çizelge G.1 -	Yozgat ilinde 2012 Yılında ÇŞİM Tarafından Gerçekleştirilen Denetimlerin Sayısı	71
Çizelge G.2 -	Yozgat ilinde 2012 Yılında ÇŞİM'e Gelen Tüm Şikâyetler ve Bunların Değerlendirilme Durumları	74
Çizelge G.3	Yozgat ilinde 2012 Yılında ÇŞİM Tarafından Uygulanan Ceza Miktarları ve Sayısı	74

GRAFİKLER DİZİNİ

		Sayfa
Grafik A.1-	Yozgat ilinde Yozgat İstasyonu PM10-SO2 Parametreleri Günlük Ortalama Değer Grafiği	17
Grafik A.2 -	Yozgat ilinde 2012 Yılında Gürültü Konusunda Yapılan Şikayetlerin Dağılımı	20
Grafik B.2 -	Yozgat ilinde 2012 Yılı Belediyeler Tarafından İçme ve Kullanma Suyu Şebekesi İle Dağıtılmak Üzere Temin Edilen Su Miktarının Kaynaklara Göre Dağılımı	26
Grafik B.4 -	Yozgat ilinde 2012 Yılı Kanalizasyon Hizmeti Verilen Nüfusun Belediye Nüfusuna Oranı	28

Grafik B.5 -	Yozgat ilinde 2012 Yılı Atıksu Arıtma Tesisi İle Hizmet Edilen Nüfusun Toplam Belediye Nüfusuna Oranı	28
Grafik C.1 -	Yozgat ilinde 2012 Yılı Atık Kompozisyonu	33
Grafik C.3 -	TABS Göre İlimizdeki Tehlikeli Atık Yönetimi	36
Grafik C.11 -	Yozgat ilinde 2012 Yılı Madencilikte Proses Atıklarının Bertarafı	44
Grafik E.1 -	Yozgat ilinde 2012 Yılı Arazi Kullanım Durumu	62
Grafik F.2 -	Yozgat ilinde 2012 Yılı ÇED Gerekli Değildir Kararı Verilen Projelerin Sektörel Dağılımı	68
Grafik F.3	İlimizde (2012)Yılında Verilen Geçici Faaliyet Belgelerinin Sektörlere Göre Dağılımı	69
Grafik F.4 -	İlimizde (2012) Yılında Verilen Çevre İzni Konuları	69
Grafik G.1 -	Yozgat ilinde ÇŞİM Tarafından 2012 Yılında Gerçekleştirilen Planlı Denetimlerin Konularına Göre Dağılımı	72
Grafik G.2 -	Yozgat ilinde ÇŞİM Tarafından 2012 Yılında Gerçekleştirilen Plansız Denetimlerin Konularına Göre Dağılımı	72
Grafik G.3	Yozgat ilinde ÇŞİM Tarafından 2012 Yılında Gerçekleştirilen Planlı ve Ani Çevre Denetimlerinin Dağılımı	73
Grafik G.4 -	Yozgat ilinde ÇŞİM Tarafından 2012 Yılında Gerçekleştirilen Tüm Denetimlerin Konularına Göre Dağılımı	73
Grafik G.5 -	Yozgat ilinde 2012 Yılında ÇŞİM Gelen Şikâyetlerin Konulara Göre Dağılımı	74
Grafik G.6 -	Yozgat ilinde 2012 Yılında ÇŞİM Tarafından Uygulanan İdari Para Cezalarının Konulara Göre Dağılımı	75

HARİTALAR DİZİNİ

Harita A.1 -	Yozgat ilinde Bulunan Hava Kirliliği Ölçüm Cihazlarının Yerleri	Sayfa 21
Yozgat-Sivas Çevre Düzeni Planı		64-65

GİRİŞ

Yozgat ili İç Anadolu bölgesinin orta Kızılırmak bölümünde Bozok platosu üzerinde yer almaktadır. Kuzeyde Çorum, Amasya, Tokat, doğuda Sivas, güneyde Kayseri, Nevşehir, batıda Kırşehir ve Kırıkkale İlleri ile çevrilidir. 34 05 – 36 10 doğu meridyenleri ile 38 40- 40 18 kuzey paralelleri arasındadır. İlin doğu batı uç noktaları arasındaki kuş uçuşu uzaklık 216 km. kuzey güney uç noktaları arasındaki uzaklık 144 km. dir. Yozgat alan bakımından Türkiye'nin 15. İlidir.

Yozgat İl'inde, İç Anadolu Bölgesi'nin yarı kurak karasal iklimi hakimdir. Deniz etkisine kapalı olduğu için, yazlar sıcak ve kurak; kışlar soğuk ve yağışlı geçer. Yaz ile kış; gece ile gündüz arasındaki sıcaklık farkları yüksektir. Sert iklim koşulları, Yeşilırmak havzasına giren Çekerek Vadisi'nde biraz yumuşamakta, az da olsa Karadeniz ardı ikliminin etkileri görülmektedir. En soğuk aylar Ocak ve Şubat, en sıcak aylar Temmuz ve Ağustos aylarıdır. Yozgat 1300 m yükseklikte; Kuzeyde Nohutlu Tepesi, Güneyde Çamlık Tepesi arasında yer alan uzunca bir vadide kurulmuştur. Çevredeki yerleşim yerleri ile şehrin kurulduğu yer arasında bariz bir sıcaklık ve yağış farkı vardır. Yağış haritası üzerinde adeta bir adacık oluşturmaktadır.

Yozgat'ın coğrafi konumu sebebiyle hakim rüzgar yönü doğuya yakın kuzeydoğu (ENE)'dir. Bu yönden yılda 7743 sat rüzgar eser. Ortalama rüzgar hızı 2.03 m/sn. En hızlı rüzgar 19.1 m/sn'dir. Ortalama kuvvetli rüzgarlı gün sayısı 6.1 gün, fırtınalı gün sayısı 4.6'dır. Bölgede yıllık ortalama sıcaklık 8.8 o C civarındadır. Yozgat ili yıllık yağış ortalaması 601,3 mm'dir. Yağışın mevsimlere göre dağılışı, ilkbaharda 268,8, yazın 53,5, sonbaharda 170 ve kışın 109 mm'dir. Yağış bakımından aylara göre düzensiz bir dağılım görülmekte olup kış ve ilkbahar yağışlı mevsimlerdir. Yağış kış aylarında genel olarak kar şeklindedir. Kar yağışı Kasım ayı başlarında başlar, Mayıs'ın ilk haftasına kadar devam eder. Ortalama bir yılda 50 gün kar yağar. Karla örtülü günler sayısı 39 gündür. Ölçülen en yüksek kar kalınlığı 16 cm'dir. İlkbaharda görülen yağışların çoğunu, ikinci vakti havanın ısınıp yükselmesi ve akabinde soğuyarak yağışa dönüşmesinden oluşan kırkikindi yağmurları teşkil eder. Yıllık yağışlı gün sayısı 113,7 gündür. Genel olarak bahar aylarında görülen dolu yağışlarının ortalaması 3.3 gündür. Ortalama 42.3 gün kırılgıdır. Yılın 8 gününde sis görülür. Kaydedilen ortalama gök gürültülü-şimşekli gün sayısı 15'dir.

Orta Anadolu bölgesi Anadolu'nun orta kısmında yer alır ve Kızılırmak bu bölgeyi yay çizerek geçer. Fazla yükseltileri bulunmayan bölgenin ekonomisi tarım ve hayvancılığa dayanmaktadır. Sanayi az gelişmiştir. Tarım alanlarında kuru şartlarda yapılan tarım üretimi egemendir. Tarımsal üretimin çoğunu tahıl oluşturmakta buda orta büyüklükteki işletmelerde yapılmaktadır. Çalışan nüfusun büyük çoğunluğu tarım kesimindedir. Küçük çaplı işletmelerde ortakçılık, kiracılık yaygındır. Bu işletmelerde buğday, arpa, nohut, mercimek, fasulye ve bahçe-sebze bitkileri yetiştirilir. Orta Anadolu da meyve sebze üretimi yetersiz olup tüketime yönelik yapılmaktadır. Sebze ve meyve ihtiyacı diğer illerden karşılanmaktadır. Ancak son yıllarda sulama amaçlı olarak yapılan baraj, gölet ve küçük sulama tesisleri hem sulu tarımın yaygınlaştırılması hem de sebze üretiminin artırılması amaçlanmaktadır. Orta Anadolu bölgemiz ülkemizin tahıl ambarı olarak bilinmektedir Bölgede sanayi bitkisi olan şeker pancarı üretimi ekonomide önemli yer tutmaktadır.İlimizde üretimi yapılan buğdaygiller; buğday, arpa, çavdar ve yulaftır. Bu ürünlerin

üretimi büyük çoğunlukla kuru şartlarda yapılmaktadır. Üretim genelde geleneksel metotlar kullanılmaktadır. Son yıllarda İl Müdürlüğümüzün eğitim ve yayım faaliyetleri ile daha modern tarıma geçilmeye başlanmıştır. Üretilen ürünlerin büyük çoğunluğu çiftçilerimizce Toprak Mahsulleri Ofisine, bir kısmı ise tüccarlar ile yem fabrikalarına satılmakta veya kendi ihtiyaçları ile hayvancılık için kullanılabilmektedir.

Bölgenin önemli geçim kaynaklarından biride hayvancılıktır. İlimiz, hayvancılık bakımından büyük potansiyele sahiptir. Hemen hemen tarımsal işletmelerin çoğunda hayvancılık, tarımsal faaliyetlerle birlikte yapılmaktadır. Büyükbaş hayvan varlığındaki yerli ırklar gün geçtikçe kültür ırkı ve meleline hızlı bir dönüş söz konusudur. Son yıllarda suni ve tabii tohumlama ile hayvan tür-ıslah çalışmalarında hayvancılıkta önemli gelişmeler kaydedilmiştir. İklim ve arazi şartlarının müsaitliği, büyük ve küçükbaş besicilikte büyük bir artışa sebep olmuştur. Önceleri süt toplama ve işletme tesisinin az olması nedeniyle süt hayvancılığının gelişmesi pekiyi olmamakla birlikte son yıllarda süt işleme tesislerinin artması ayrıca süt toplama organizasyonunun oluşturulması bu konuda önemli gelişmeler olarak göze çarpmaktadır.

Yozgat-Ankara Karayolu'nun 28. km'sinde Yerköy İlçesi Harkaşan köyü yol ayrımında kurularak tüm alt yapısı ile kullanıma hazır hale getirilen Organize Sanayi Bölgemize 4325 sanayici ve işadamları akın akın Yozgat'a gelerek Organize Sanayi Bölgemizde tüm fabrikaların tamamlanmasıyla 11.000 civarında bir istihdam imkanı İlin en büyük sorunlarından biri olan işsizliğin azaltılması ve ekonominin güçlenmesine olumlu katkı sağlayacaktır. Organize Sanayi Bölgesi 1994 yılında kamulaştırma çalışmaları başlamış olup 1995 yılında bu çalışmalar tamamlanmıştır. Bununla birlikte Organize Sanayi Bölgemizin proje çalışmaları neticesinde 110 adet Sanayi parseli oluşmuştur. Organize Sanayi Bölgesi 1.500.000 m²arsa üzerine kurulmuştur.1996 yılında altyapı çalışmaları Asfalt, yol, su elektrik zemini, kanalizasyon, yağmur suyu drenaj, içme ve kullanma su nakil hatları, AG-OG Elektrik Saha içi inşaatları 1997 yılında tamamlanarak hizmete sunulmuştur.

2011 yılı genel nüfus tespiti sonuçlara göre Yozgat'ın nüfusu 476.096 olup nüfus sıralaması baz alındığında Türkiye'nin 40. İli'dir.1927 yılından 1955 yılına kadar artış gösteren il nüfusu, bu yıldan sonra azalmaya başlamıştır. Bu durumun en önemli nedeni ise, kırsal kesimden kente göçtür. İlin net göç hızı 2008 nüfus sayımına göre % -28'dir. İlin nüfus yoğunluğu 2011 yılı genel nüfus tespiti geçici sonuçlarına göre 33 kişi olup bu rakam Türkiye ortalamasının çok altındadır.2008 yılı nüfus sayımına göre, Yozgat İlindeki kentleşme oranı %50'dir. Türkiye ortalaması ise, % 70'dir. İlin ekonomik yapısının büyük oranda tarıma dayalı olması ve gelişmiş bir sanayinin bulunmaması, kentleşme oranının, Türkiye ortalamasının altında kalmasına yol açmıştır.

Yozgat Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğü Çevre kısmı Çevre Yönetimi Şube Müdürlüğü ve ÇED, İzin, Denetim Şube Müdürlüğü olmak üzere iki şubeden oluşmaktadır. Çevre Yönetimi Şube Müdürlüğünde 2 adet çevre mühendisi ve bir adet tekniker, ÇED, İzin, Denetim Şube Müdürlüğünde 1adet jeofizik mühendisi, 1adet çevre mühendisi, 1 adet mutemet kadrosunda çevre mühendisi olmak üzere toplamda 6 adet personel bulunmaktadır.

A. HAVA

A.1. Hava Kalitesi

Türkiye’de özellikle kış sezonunda bazı şehir merkezlerinde meteorolojik şartlara da bağlı olarak hava kirliliği görülmektedir. Kış aylarında ısınmadan kaynaklanan hava kirliliğinin temel sebepleri; düşük vasıflı yakıtların iyileştirilme işlemine tabi tutulmadan kullanılması, yanlış yakma tekniklerinin uygulanması ve kullanılan yakma sistemleri işletme bakımlarının düzenli olarak yapılmaması şeklinde sıralanabilir. Ancak ısınmada doğal gazın ve kaliteli yakıtların kullanılması sonucu özellikle büyük şehirlerde hava kirliliğinde 1990’lı yıllara göre azalma olmuştur.

Şehirleşme ile sanayi tesislerinin yakın çevresindeki bölgelerdeki konutlaşmaların artması hava kirliliğinin olumsuz etkilerini artırmaktadır. Kömüre dayalı termik santrallerde kullanılan yerli linyitlerin yüksek kükürt oranı ve bazı tesislerde arıtma sistemlerinin olmaması nedeniyle kükürt dioksit (SO₂) emisyonları problem oluşturmaktadır. Çevre Mevzuatının kirletici vasfı yüksek tesisler olarak nitelendirdiği enerji üretim tesisleri için mevzuatta özel emisyon sınır değerleri bulunmaktadır. Söz konusu tesislerin kurulması ve işletilmesi için gerekli izinler, tesisten çıkan emisyonlar ve tesisin etki alanı içerisinde hava kirliliğinin tespitine ilişkin usul ve esaslar Çevre Mevzuatında belirlenmiştir. Katı, sıvı ve gaz yakıt kullanan bu tesisler için ilgili baca gazı sınır değerlerinin sağlanması yanında tesis etki alanlarında hava kalitesi sınır değerlerinin de sağlanması gereklidir. Bu nedenlerle söz konusu tesislerden kaynaklanan özellikle toz, kükürt dioksit (SO₂) ve azotoksit (NO_x) emisyonlarının giderilmesi ve azaltılması konusundaki tekniklerinin uygulanması gereklidir. Söz konusu azaltım teknikleri son yıllarda tesislerden kaynaklanan emisyon yüklerini önemli ölçüde azaltılabilmektedir. Söz konusu azaltım tekniklerinin hayata geçirilmesi ve yaygın olarak kullanılabilmesi içinde Çevre Mevzuatında bazı değişiklikler yapılmıştır.

Şehirlerde yaşanan hava kirliliğine, artan motorlu taşıtlardan kaynaklanan egzoz gazları da katkı sağlamaktadır.*

Hava kalitesine ilişkin hava kalite indeksi karşılaştırması da Çizelge A.1’ de verilmektedir.

Çizelge A.1- Hava Kalite İndeksi Karşılaştırma Tablosu

Hava Kalitesi İndeksi	SO ₂	NO ₂	CO	O ₃	PM10
	1 saatlik ortalama (µgr/m ³)	24 saatlik ortalama (µgr/m ³)	24 saatlik ortalama (µgr/m ³)	1 saatlik ortalama (µgr/m ³)	24 saatlik ortalama (µgr/m ³)
1 (çok iyi)	0-50	0-45	0-1,9	0-35	0-25
2 (iyi)	51-199	46-89	2,0-7,9	36-89	26-69
3 (yeterli)	200-399	90-179	8,0-10,9	90-179	70-109
4 (orta)	400-899	180-299	11,0-13,9	180-239	110-139
5 (kötü)	900-1499	300-699	14,0-39,9	240-359	140-599
6 (çok kötü)	>1500	>700	>40,0	>360	>600

A.2. Hava Kalitesi Üzerine Etki Eden Unsurlar

Hava kirliliği, doğrudan veya dolaylı olarak insan sağlığını etkileyerek yaşam kalitesini düşürmektedir. Günümüzde hava kirliliği nedeniyle yerel, bölgesel ve küresel sorunlar yaygın olarak yaşanmaktadır.

Yoğun şehirleşme, şehirlerin yanlış yerleşmesi, motorlu taşıt sayısının artması, düzensiz sanayileşme, kalitesiz yakıt kullanımı, topoğrafik ve meteorolojik şartlar gibi nedenlerden dolayı büyük şehirlerimizde özellikle kış mevsiminde hava kirliliği yaşanabilmektedir.

Bir bölgede hava kalitesini ölçmek, o bölgede yaşayan insanların nasıl bir hava teneffüs ettiğinin bilinmesi açısından çok büyük önem taşımaktadır. Ayrıca, önemli bir nokta da, bir bölgede meydana gelen hava kirliliğinin sadece o bölgede görülmeyip meteorolojik olaylara bağlı olarak yayılım göstermesi ve küresel problemlere de (küresel ısınma, asit yağmurları, vb) sebep olmasıdır.

Renksiz bir gaz olan kükürtdioksit (SO_2), atmosfere ulaştıktan sonra sülfat ve sülfürik asit olarak oksitlenir. Diğer kirleticiler ile birlikte büyük mesafeler üzerinden taşınabilecek damlalar veya katı partiküller oluşturur. SO_2 ve oksidasyon ürünleri kuru ve nemli depozisyonlar (asitli yağmur) sayesinde atmosferden uzaklaştırılır.

Azot Oksitler (NO_x), Azot monoksit (NO) ve azot dioksit (NO_2), toplamı azot oksitleri (NO_x) oluşturur. Azot oksitler genellikle (%90 durumda) NO olarak dışarı verilir. NO ve NO_2 'den ozon veya radikallerle (OH veya HO_2 gibi) reaksiyonu sonucunda oluşur. İnsan sağlığını en çok etkileyen azot oksit türü olması itibari ile NO_2 kentsel bölgelerdeki en önemli hava kirleticilerinden biridir. Azot oksit (NO_x) emisyonları insanların yarattığı kaynaklardan oluşmaktadır. Ana kaynakların başında kara, hava ve deniz trafiğindeki araçlar ve endüstriyel tesislerdeki yakma kazanları gelmektedir.

İnsan sağlığına etkileri açısından, sağlıklı insanların çok yüksek NO_2 derişimlerine kısa süre dahi maruz kalmaları, şiddetli akciğer tahribatlarına yol açabilir. Kronik akciğer rahatsızlığı olan kişilerin ise bu derişimlere maruz kalmaları, akciğerdekısa vadede fonksiyon bozukluklarına yol açabilir. NO_2 derişimlere uzun süre maruz kalınması durumunda ise buna bağlı olarak solunum yolu rahatsızlıklarının ciddi oranda arttığı gözlenmektedir.

Toz Partikül Madde (PM_{10}), partikül madde terimi, havada bulunan katı partikülleri ifade eder. Bupartiküllerin tek tip bir kimyasal bileşimi yoktur Katı partiküller insan faaliyetleri sonucu ve doğal kaynaklardan, doğrudan atmosfere karışırlar. Atmosferde diğer kirleticiler ile reaksiyona girerek PM 'yi oluştururlar ve atmosfere verilirler. (PM_{10} - $10\text{ }\mu m$ 'nin altında bir aerodinamik çapa sahiptir) $2,5\text{ }\mu m$ 'ye kadar olan partikülleri kapsayacak yasal düzenlemeler konusunda çalışmalar devam etmektedir. PM_{10} için gösterilebilecek en büyük doğal kaynak yollardan kalkan tozlardır. Diğer önemli kaynaklar isetrafik, kömür ve maden ocakları, inşaat alanları ve taşocaklarıdır. Sağlık etkileri açısından, PM_{10} solunum sisteminde birikebilir ve çeşitli sağlık etkilerine sebep olabilir. Astım gibi solunum rahatsızlıklarını kötüleştirebilir, erken ölümü de içeren çeşitli ciddi sağlık etkilerine sebep olur. Astım, kronik tıkalıcı akciğer ve kalp hastalığı gibi kalp veya akciğer hastalığı olan kişiler PM_{10} 'a maruz kaldığında sağlık durumları kötüleşebilir. Yaşlılar ve çocuklar, PM_{10} maruziyetine karşı hassastır. PM_{10} yardımıyla toz içerisindeki mevcut diğer kirleticiler akciğerlerin derinlerine kadar inebilir. İnce partiküllerin büyük bir kısmı akciğerlerdeki alveollere kadar ulaşabilir. Buradan da kurşun gibi zehirli maddeler % 100 olarak kana geçebilir.

Karbonmonoksit (CO), kokusuz ve renksiz bir gazdır. Yakıtların yapısındaki karbonun tam yanmaması sonucu oluşur. CO derişimleri, tipik olarak soğuk mevsimlerde en yüksek değere ulaşır. Soğuk mevsimlerde çok yüksek değerler ulaşılmasının bir sebebi de inversiyon durumudur. CO'nın global arka plan konsantrasyonu 0.06 ve 0.17 mg/m³ arasında bulunur. 2000/69/EC sayılı AB direktifinde CO ile ilgili sınır değerler tespit edilmiştir.

İnversiyon, sıcak havanın soğuk havanın üzerinde bulunarak, havanın dikey olarak birbiriyle karışmasının engellenmesi durumudur. Kirlilik böylece yer seviyesine yakın soğuk hava tabakasının içerisinde toplanır.

CO'nın ana kaynağı trafik ve trafikteki sıkışıklıktır. Sağlık etkileri, akciğer yolu ile kan dolaşımına girerek, kimyasal olarak hemoglobinle bağlanır. Kandaki bu madde, oksijeni hücrelere taşır. Bu yolla, CO organ ve dokulara ulaşan oksijen miktarını azaltır. Sağlıklı kişilerde, daha yüksek seviyelerdeki CO'ye maruz kalmak, algılama ve gözün görme gücünü etkileyebilir. Hafif ve daha ağır kalp ve solunum sistemi hastalığı olan kişiler ve henüz doğmamış ve yeni doğmuş bebekler, CO kirliliğine karşı en riskli grubu oluşturur.

Kurşun (Pb), doğada metal olarak bulunmaz. Kurşun gürültü, ışın ve vibrasyonlara karşı iyi bir koruyucudur ve hava yoluyla taşınır. Kurşun, maden ocakları ve bakır ve tunç (Cu+Sn) alaşımı işlenmesi, kurşun içeren ürünlerin geriye dönüştürülmesi ve kurşunlu petrolün yakılmasıyla çevreye yayılır. Kurşun içeren benzin ilavesi ürünlerinde kullanılması, atmosferdeki kurşun oranını yükseltir.

Ozon (O₃), kokusuz renksiz ve 3 oksijen atomundan oluşan bir gazdır. Ozon kirliliği, özellikle yaz mevsiminde güneşli havalarda ve yüksek sıcaklıkta oluşur (NO₂+ güneş ışınları= NO+ O=> O+ O₂= O₃). Ozon üretimi uçucu organik bileşikler (VOC) ve karbonmonoksit sayesinde hızlandırılır veya güçlendirilir. Ozonun oluşması için en önemli öncü bileşimler NOX (Azot oksitler) ve VOC'dır. Yüksek güneş ışınlarının etkisiyle ozon derişimi Akdeniz ülkelerinde Kuzey-Avrupa ülkelerinden daha yüksektir. Sebebi ise güneş ışınlarının ozon'un fotokimyasal oluşumundaki fonksiyonundan kaynaklanmasıdır.

Diğer kirleticilere kıyasla ozon doğrudan ortam havasına karışmaz. Yeryüzüne yakın seviyede ozon karmaşık kimyasal reaksiyonlar yoluyla oluşur. Bu reaksiyonlara NOX, metan, CO ve VOC'ler (etan (C₂H₆), etilen (C₂H₄), propan (C₃H₈), benzen (C₆H₆), toluen (C₆H₅), xilen (C₆H₄) gibi kimyasal maddelerde eklenir. Ozon çok güçlü bir oksidasyon maddesidir. Birçok biyolojik madde ile etkileşimde bulunur. Tüm solunum sistemine zarar verebilir. Ozonun zararlı etkisi derişim oranına ve ozona maruziyet süresine bağlıdır. Çocuklar büyük bir risk grubunu oluşturur. Diğer gruplar arasında öğlen saatlerinde dışarıda fiziksel aktivitede bulunanlar, astım hastaları, akciğer hastaları ve yaşlılar bulunur.*

İlimizde (2012) Yılında Evsel Isınmada Kullanılan Katı Yakıtların Cinsi, Yakıtların Özellikleri ve Bu Yakıtların Temin Edildiği Yerler : [Bu konuda bilgi elde edilememiştir](#)

-

İlimizde (2012) Yılında Sanayide Kullanılan Katı Yakıtların Cinsi, Yakıtların Özellikleri

ve Bu Yakıtların Temin Edildiği Yerler **Bu konuda bilgi elde edilememiştir.**

İlimizde(2012) Yılında Kullanılan Doğalgaz Miktarı **Bu konuda bilgi elde edilememiştir**

İlimizde (2012) Yılında Kullanılan Fueloil Miktarı **Bu konuda bilgi elde edilememiştir**

Çizelge A.6- İlimizde (2012) Yılı İlerdeki Araç Sayısı ve Egzoz Ölçümü Yaptıran Araç Sayısı (Egzoz emisyon ölçüm İstasyonları verileri 2012)

Araç Sayısı				Toplam	Egzoz Ölçümü Yaptıran Araç Sayısı				Toplam
Binek Otomobil	Hafif Ticari	Ağır Ticari	Diğerleri		Binek Otomobil	Hafif Ticari	Ağır Ticari	Diğerleri	
36.763	10.858	5.267	29.905	82.793	21.500	5.302	2.500	1.500	30.802

A.3. Hava Kalitesinin Kontrolü Konusundaki Çalışmalar

Yozgat 2002-2003 kış sezonunda Devlet İstatistik Enstitüsü verileri ve ölçüm sonuçlarına göre havası en kirli 1. derece İller arasında yer almaktadır. Ancak 2003 – 2004 kış sezonunda Mahalli Çevre Kurulu ve İl Umumi Hıfzısıhha Kurulu Kararıyla, Hava Kalitesi Koruma Yönetmeliği çerçevesinde, “Temiz Hava Planı Projesi” kapsamında İlimizde kullanılacak katı ve sıvı yakıtlar bir programa bağlanmış ve uygulamaya konmuştur. Alınan önlemler ve İl Çevre ve Şehircilik Müdürlüğü’nün koordinatörlüğünde Belediye, Sağlık Müdürlüğü personellerinden oluşan teknik heyetin kontrolleriyle 2004-2005 kış sezonunda bir önceki yıla göre önemli bir düşüş kaydedilmiştir. 2006 Yılında koordinatörlük görevi Yozgat Belediyesine devredilmiştir.

İlimizde 2005-2006 kış sezonuna kadar ölçümlerimiz yarı otomatik (manüel)(üç adet) cihazlarla yapılmaktaydı. Ancak 2004-2005 kış sezonu ve bundan sonraki ölçümler tam otomatik (insan eli değmeden) cihazla yapılmaktadır. Valiliğimizce uygulanan temiz hava planı çerçevesinde yapılan denetimler (resmi kurumların ithal kömüre yönelmesi) ile kaliteli kömürlerin ilimizde kullanılması sonucu ve doğalgazın ilimizde kullanılmaya başlamasıyla hava kalitesi değerleri istenilen seviyelere yaklaşmıştır. İlimiz merkez medrese mahallesinde 2005 yılında faaliyete geçen Hava Kirliliği Ölçüm İstasyonumuz, havadaki SO₂ ve Partiküler madde değerlerini 30 dak. ara ile ölçerek Merkez

Bilgisayara, Bakanlığın İnternet Sitesine ve Lise Caddesinde bulunan Dijital Panoya göndermektedir.

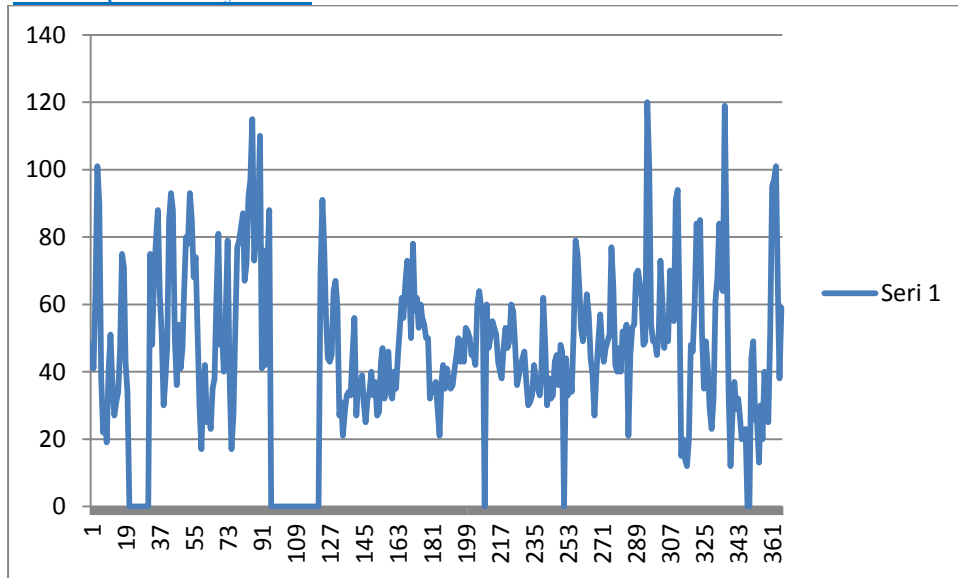

Harita A.1 – İlde Bulunan Hava Kirliliği Ölçüm Cihazlarının Yerleri (Yozgat ÇŞİM,2012)

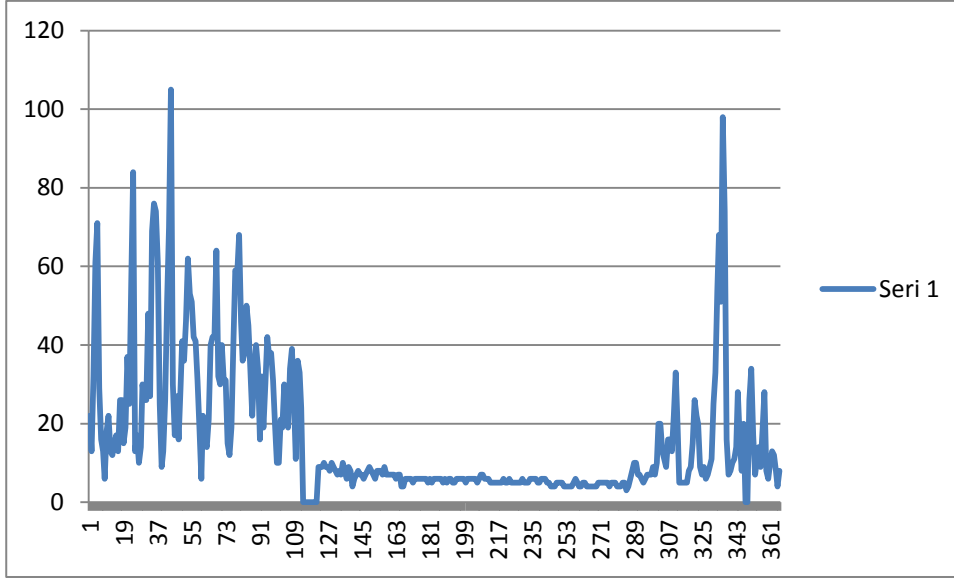
Çizelge A.8- İlimizde Hava Kalitesi Ölçüm İstasyon Yerleri ve Ölçülen Parametreler (Ulusal Hava Kalitesi İzlenme ağı,2012)

İSTASYON YERLERİ	KOORDİNATLARI (Enlem, Boylam)	HAVA KİRLİTİCİLERİ					
		SO ₂	NO _x	CO	O ₂	HC	PM
Yozgat Medrese Mah.		X					X

A.4. Ölçüm İstasyonları

Grafik A.1- Yozgat İstasyonu PM10 Parametresi Günlük Ortalama Değer Grafiği(ÇEVRE REFERANS LAB.VERİLERİ,2012)

Grafik A.1- Yozgat İstasyonu SO₂ Parametresi Günlük Ortalama Değer Grafiği(ÇEVRE REFERANS LAB. VERİLERİ, 2012)

Çizelge A.9-İlimizde (2012) Yılı Hava Kalitesi Parametreleri Aylık Ortalama Değerleri (ÇEVRE REFERANS LAB. VERİLERİ, 2012)

YOZGAT	SO ₂	AGS*	PM10	AGS*	CO	AGS*	NO	AGS*	NO ₂	AGS*	NO _x	AGS*	OZON	AGS*
Ocak	26		-	-										
Şubat	41		60	-										
Mart	35		61	-										
Nisan	-		-	-										
Mayıs	8		43	-										
Haziran	6		49	-										
Temmuz	6		45	-										
Ağustos	5		42	-										
Eylül	5		48	-										
Ekim	7		57	-										
Kasım	18		52	-										
Aralık	18		43	-										
ORTALAMA	16		50	-										

* Sınır değerin aşıldığı gün sayısı

Çizelge A.10İlimizde (2012) Yılında Hava Kirleticisi Gazların Ortalama Konsantrasyonları ve Sınır Değerin Aşıldığı Gün Sayıları (ÇEVRE REFERANS LAB. VERİLERİ, 2012)

(YOZGAT)	SO ₂	AGS*	PM10	AGS*	CO	AGS*	NO	AGS*	NO ₂	AGS*	NO _x	AGS*	OZON	AGS*
Ocak	25		47	-										
Şubat	30		60	-										
Mart	35		61	-										
Nisan	26		69	-										
Mayıs	8		42	-										
Haziran	6		48	-										
Temmuz	6		43	-										
Ağustos	5		42	-										
Eylül	4.5		48	-										
Ekim	7		56	-										
Kasım	18		51	-										
Aralık	19		43	-										
ORTALAMA	17		50	-										

• AGS: Sınır değerin aşıldığı gün sayısı

Çizelge A.11 – Hava Kalitesi Değerlendirme ve Yönetimi Yönetmeliği (2012) Yılında Hava Kalitesi Sınır Değerleri

SO₂: kükürtdioksit

Sınır Değeri Saptayan Kuruluş	1 saatlik ortalama sınır değer (mg/m ³)	Günlük ortalama sınır değer (mg/m ³)	Aşılmaması istenen gün sayısı (mg/m ³)	Sınır değer aşıldığı gün sayısı	Yıllık ortalama sınır değer (mg/m ³)
AB	350	125	3		20
HKDYY ¹	-	150 ²	-		

NO₂: azotdioksit

Sınır Değeri Saptayan Kuruluş	1 saatlik ortalama sınır değer (mg/m ³)	Günlük ortalama sınır değer (mg/m ³)	Aşılmaması istenen gün sayısı (mg/m ³)	Sınır değer aşıldığı gün sayısı	Yıllık ortalama sınır değer (mg/m ³)
AB	200	-	18		40
HKDYY	-	300	-		68 ³

Partikül Madde 10

Sınır Değeri Saptayan Kuruluş	Günlük ortalama sınır değer (mg/m ³)	Aşılmaması istenen gün sayısı (mg/m ³)	Sınır değer aşıldığı gün sayısı	Yıllık ortalama sınır değer (mg/m ³)
AB	50	35		40
HKDYY	140 ⁴	-		78

CO: karbon monoksit

Sınır Değeri Saptayan Kuruluş	Günlük ortalama sınır değer (mg/m ³)	Aşılmaması istenen gün sayısı (mg/m ³)	Sınır değer aşıldığı gün sayısı	Yıllık ortalama sınır değer (mg/m ³)
AB	-	-		-
HKDYY	14 ⁵	-		10

A.5. Egzoz Gazı Emisyon Kontrolü

İlimizde 6 adet emisyon ölçüm yetki belgesi verilmiş olup, 2012 yılı içerisinde 30.802 adet pul satışı olmuştur.

A.6. Gürültü

Gürültü, insan ve çevre sağlığını olumsuz olarak etkileyen en yaygın çevre kirliliği türlerindendir. Taş ocağı, havayolları, inşaat ve madencilik endüstrisinde patlayıcı maddelerin kullanılması, atmosferde şok dalgalar oluşturmakta ve çok yüksek gürültü düzeyine sebep olmaktadır. Bu şok patlamalar hem yer kabuğunda hem de atmosferde sarsıntılara neden olmaktadır. Bu şok dalgaların yayılması sonucunda yer kabuğunun sarsıldığı ve yeraltındaki maden ocaklarının çökebildiği, hatta yakın çevrede bulunan hassas binaların hasar gördüğü, camlarının kırıldığı yapılmış olan çalışmalarda belirtilmektedir. Çalışanların iş verimliliğini düşürmesi, dikkatlerini dağıtması ve iş kazalarına neden olması açısından gürültü, yöneticileri ve işverenleri yakından ilgilendirmekte, sosyal çevreyi olumsuz etkilemektedir. Gürültü, Dünya Sağlık Teşkilatının “kişinin fiziksel,

¹HKDYY: Hava Kalitesi Değerlendirme ve Yönetimi Yönetmeliği

² HKDYY EK-1/A'da yer alan geçiş süreci limit değeri (proje yılına göre değişir).

³HKDYY EK-1/A'da yer alan geçiş süreci limit değeri (proje yılına göre değişir).

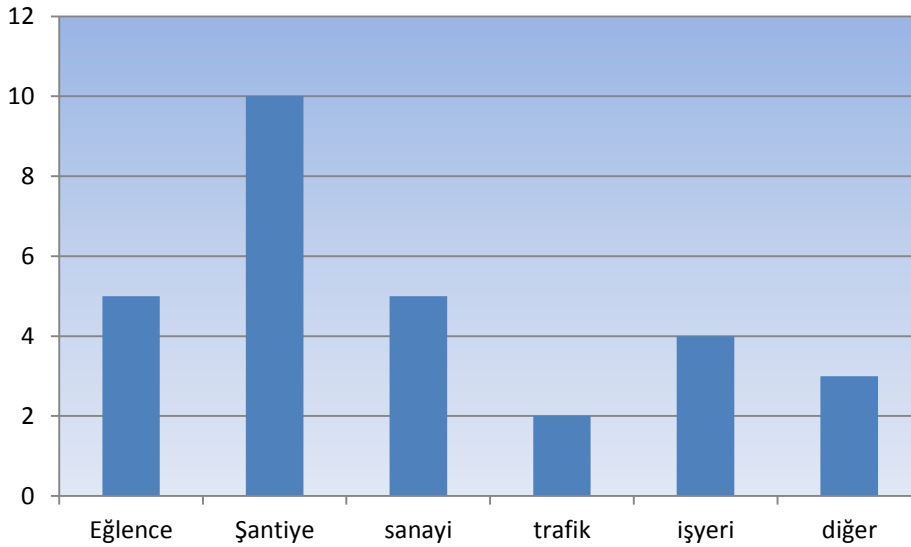
⁴HKDYY EK-1/A'da yer alan geçiş süreci limit değeri (proje yılına göre değişir).

⁵HKDYY EK-1/A'da yer alan geçiş süreci limit değeri (proje yılına göre değişir).

zihinsel ve sosyal yönden tam bir iyilik durumu” şeklinde tanımladığı insan sağlığı için bir risk olması yanı sıra, insan hareketlerini engellemesi, ciddi bir stres ve rahatsızlık oluşturmaları sebepleriyle, kısaca “istenmeyen ve sakıncalı ses” olarak tanımlanmaktadır.

Gürültünün iş veriminin azalması ve işitilen seslerin anlaşılabilmesi gibi görülen etkileridir. Konuşmanın algılanabilmesi ve anlaşılabilmesi türünden fonksiyonların engellenmesi, büyük ölçüde arka plan gürültüsünün düzeyi ile ilgilidir. Gürültünün iş verimliliği, ve üretkenlik ile ilgili etkileri konusunda yapılan çalışmalar karmaşık işlerin yapıldığı ortamların sessiz, basit işlerin yapıldığı ortamların ise biraz gürültülü olması gerektiği gösterilmiştir. Özetle, ortamda belli bir iş ya da fonksiyon için belirlenen arka plan gürültüsünün fazla olması durumunda iş verimliliği düşmektedir.

İlimizde gürültü konusunda çalışmalar yapılmaktadır. Eğlence yerlerinden gürültü ölçüm raporu istenerek belediye ile birlikte iş birliği içinde canlı müzik izin belgesinin alınması sağlanmaktadır. İnşaat ve şantiye kaynaklı gürültülerde çed raporlarında titreşim, vibrasyon ayrıca gürültü ölçümleri istenerek yönetmeliklerde belirtilen sınır değerlere uyulması, gerekli önlemlerin alınması sağlanmaktadır. Gürültü ile ilgili şikayetlerde bakanlığımızca yetkili firmalara ölçümler yaptırılarak, aykırı durumlarda idari yaptırım uygulanmaktadır.

Grafik A.2–İlimizde (...2012.) Yılında Gürültü Konusunda Yapılan Şikayetlerin Dağılımı (YOZGAT ÇŞİM Verileri, 2012)

A.7. İklim Değişikliği Eylem Planı Çerçevesinde Yapılan Çalışmalar

İklim Değişikliği Eylem Planı kapsamında; Belediyeler, İl Özel İdaresi, STK'lar, Kamu Kurumları ile iş birliği yapılmıştır. Bu kapsamda kent ormanlarının ve diğer yeşil alanların korunması ve geliştirilmesi, belediyelerce yapılacak ıslah çalışmalarında ekolojik dengeye dikkat edilmesi, Katı atık toplama, düzenli depolamanın yönetmeliklere uygun yapılması, enerji değeri olan atıkların değerlendirilmesi, Atık azaltımı, kentsel karayolu, denizyolu, demiryolu yatırımlarının işletmeye alınması, Toplu taşımaya teşvik edici unsurların ve yaya yolu, bisiklet yolunun faaliyete geçirilmesi, yük araçlarının belli saatlerde trafiğe çıkması, araçların düşük karbon emisyonuna sahip araçlardan olması, su kaçaklarının önlenmesi vb. önlemler planlanmaktadır.

A.8. Sonuç ve Değerlendirme

Her ilde olduğu gibi İlimizde de hava kirliliği, su kirliliği ve gürültü kirliliği problemleri yaşanmaktadır. Müdürlüğümüz tarafından alınan bir takım önlemlerle bu kirlilikler nispeten azalmıştır.

Kaynaklar: Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğü Verileri, 2012

B. SU VE SU KAYNAKLARI

B.1. İlin Su Kaynakları ve Potansiyeli

B.1.1. Yüzeysel Sular

B.1.1.1. Akarsular

Çekerek Irmağı: Yeşilırmak'ın önemli kollarından olan ırmak, Yozgat'ın kuzey kesiminin sularını boşaltır. Sivas İli sınırlarındaki Çamlıbel Dağlarından doğar, Deveci Dağları'nın güneyinden batıya doğru akarak, Yozgat İli sınırları içerisine girer.

Delice Irmağı : Kızılırmak'ın büyük kollarından olan Delice Irmak, Akdağlar'ın batı eteklerinden kaynak suyu olarak doğar, platonun doğu kenarındaki suları; merkez ilçe, Sorgun ve Doğan kent sularını toplayan Sorgun deresini alarak, Şefaatiye'ye ulaşır. Burada, Boğazlıyan ve çevresi sularıyla büyüyen Karacaali Özü ile birleşerek, Delice Irmak adını alır.

İlimizin akarsularında balık çiftlikleri bulunmamakla birlikte, akarsuların besleyerek oluştuğu doğal ve yapay göller üzerinde alabalık yetiştiriciliği yapılmaktadır. Delice ırmağının beslediği Uzunlu Baraj Göleti yüzeyindeki 950 ton/yıllık alabalık üretim tesisi, yine Delice Irmağının beslediği Gelingüllü Baraj Göletindeki 450 ton/yıllık alabalık üretim tesisi ve Çekerek Irmağının beslediği Yahyasaray Baraj Göletindeki 200 ton/yıllık alabalık üretim tesisi bunlardandır.

Çizelge B.1 –İlimizin Akarsuları (YOZGAT ÇDR,2011)

AKARSU İSMİ	Toplam Uzunluğu (km)	İl Sınırları İçindeki Uzunluğu (km)	Debisi (m ³ /sn)	Kolu Olduğu Akarsu	Kullanım Amacı
Çekerek Irmağı	256	110	63	Yeşilırmak	Enerji,sulama
Delice Irmağı	185	30	30.5	Kızılırmak	Enerji,sulama

B.1.1.2. Doğal Göller, Göletler ve Rezervuarlar

İl sınırları içerisinde doğal göl bulunmamaktadır. Ancak, Boğazlıyan ilçesinin 4.5 km. batısında bulunan Cavlak Kaplıcası'nın kaynak yerinde yöre halkının "Cavlak Gölü" dediği küçük bir göl mevcuttur. 70 m. genişlik ve 120 m uzunluktaki gölün su sıcaklığı 35 0C - 40.50C arasında değişmektedir. Debisi 321 lt/sndir.

Yozgat İli Baraj ve Göletleri(DSİ 123 Şube. Müdürlüğü verileri)

Baraj/Gölet Adı Alanı	Depolama	Sulama
	Hacmi (m3)	(Ha)
Merkez - Fakıbeyli	2 000 049	308
Merkez - Derbent	1 376 000	279
Merkez - Topçu	1 159 000	270
Merkez - B.Cevdet Dünder (İ.suyu)	175 000	-
Merkez - Kirazlı Çiftlikdeke (İ. Suyu)	449 333	-

Merkez - Gelingüllü	270 000 000	24800
Akdağmadeni - Akçakışla	825	38
Akdağmadeni - Divanlı	711 696	118
Akdağmadeni - Altınsu	820 000	158
Aydıncık - Körselik	1 192 000	391
Boğazlıyan - Güren	1 683 000	546
Boğazlıyan - Ömerli ,	698 289	138
Boğazlıyan - Yenipazar	1 323 00	585
Boğazlıyan - Uzunlu	49 000 000	7 800
Boğazlıyan - Fehimli	11 000 000	1 430
Çayıralan - İğdecik	3 669 584	620
Çayıralan - Yahyasaray	17 850 000	4 062
Çekerek - Süreyyabey	1 180 000 000	42 864
Sarıkaya - Koççağız	1 239 119	236
Sarıkaya - Baraklı	5 498 170	1 083
Sarıkaya - Akbenli	3 909 000	678
Sarıkaya - İllısu	34 000 000	3 442
Sorgun - Doğankent	741 977	311
Sorgun - Dişli	2 474 980	850
Sorgun - Karakaya	893 531	396
Sorgun - Yayıclar	1 762 032	374
Sorgun - İkikara	3 150 000	380
Şefaati - Höyüklükışla	3 875 000	687
Şefaati - Kuzayca	7 680 000	1 008
Şefaati - Gülistan	2 230 000	291
Yerköy - İğdecik	3 812 000	762

B.1.2. Yeraltı Suları

Sulamaya tahsis edilmiş olan 3,68 hm³'lük su sayesinde açılmış olan 3 adet Toprak Su Kooperatifi vasıtasıyla net olarak 490 ha'lık bir alan sulanmaktadır. Emniyetle kullanılabilecek haldeki suyun 30,51 hm³'ü tahsis edilirken geri kalan 61,49 hm³'lük yeraltı suyu potansiyeli tahsis edilmemiştir.

Yozgat bölgesinde, Sarıkaya, Boğazlıyan Bahariye, Sorgun, Yerköy, Saraykent, Akdağmadeni Karadikmen sıcak su kaynakları bulunmaktadır. Yöredeki sıcak sular kaplıca ve ısınma amaçlı kullanılmaktadır.

Çizelge B.3– İlimizin Yeraltısuyu Potansiyeli(YOZGAT ÇDR,2011)

Kaynağın İsmi	hm ³ /yıl
3 adet toprak su kooperatifi	30,51

B.1.2.1. Yeraltı Su Seviyeleri

İldeki yeraltı su seviyesi hakkında bilgi elde edilememiştir.

B.1.3. Denizler

İlin kıyısı bulunduğu deniz bulunmamaktadır.

B.2. Su Kaynaklarının Kalitesi

Akarsularda bitki ve hayvan yaşamı ile ilgili olarak ekolojik bir denge vardır ve kirlenme sonucu bu denge değişmektedir. Bu nedenle akarsuya verilen kirleticilerde deşarj sistemleri sayesinde seyreltilir. Akarsu kirliliği, özellikle Delice ve Çekerek ırmakları kıyılarında bulunan yerleşim yerlerinin katı atıkları ve lağım akıntılarını nehre bırakmaları sonucu oluşmaktadır. Bunun yanı sıra çay ve derelerin taşıdığı atıklar yoluyla Kızılırmak ve Yeşilirmak nehirleri kirlenmektedir. Su kirliliğinin önlenmesi için yerleşim yerlerinin atık su arıtma tesisleri peyderpey inşa edilmektedir. Göllerde akış kısıtlaması olduğu için akarsulara göre kirlilik oranı daha farklı olmaktadır. Dışarıya akış olmayan göller ile tüm havzadaki kirliliklerin yani ağır metallerin, pestisitlerin kirliliği artırması göllerin muhafazasına çok dikkat edilmesi gerektiğini göstermektedir. Göller diğer sulara göre en hassas su grubunu oluşturmaktadır. Göl kirlenmesinde temel taşınım yolu akarsular ve atmosferlerdir. Yozgat İlinde Atıksu arıtma tesisleri yapılarak bu tehlikeli durum bertaraf edilmektedir.

İlimizde 2012 Yılı Yüzey ve Yeraltı Sularında Tarımsal Faaliyetlerden Kaynaklanan Nitrat Kirliliği İle İlgili Analiz Sonuçları [Bu konuda bilgi elde edilememiştir.](#)

B.3. Su Kaynaklarının Kirlilik Durumu

B.3.1. Noktasal kaynaklar

B.3.1.1. Endüstriyel Kaynaklar

İl genelinde endüstride kullanılan su kaynağından ve alıcı ortama deşarj bulunmamaktadır.

B.3.1.2. Evsel Kaynaklar

Alıcı ortama (Baltaözü deresi) deşarj edilen su miktarı 216.000m³/yıl, deşarj koordinatları; y:28348,35 x:27334,26 dır.

B.3.2. Yayılı Kaynaklar

B.3.2.1. Tarımsal Kaynaklar

Orta Anadolu bölgesi Anadolu'nun orta kısmında yer alır ve Kızılırmak bu bölgeyi yay çizerek geçer. Fazla yükseltileri bulunmayan bölgenin ekonomisi tarım ve hayvancılığa dayanmaktadır. Sanayi az gelişmiştir. Tarım alanlarında kuru şartlarda yapılan tarım üretimi egemendir. Tarımsal üretimin çoğunu tahıl oluşturmakta buda orta büyüklükteki işletmelerde yapılmaktadır. Çalışan nüfusun büyük çoğunluğu tarım kesimindedir. İlimizde üretimi yapılan buğdaygiller; buğday, arpa, çavdar ve yulaftır. Bu ürünlerin üretimi büyük çoğunlukla kuru şartlarda yapılmaktadır. Üretim genelde geleneksel metotlar kullanılmaktadır. Son yıllarda İl Müdürlüğümüzün eğitim ve yayım faaliyetleri ile daha modern tarıma geçilmeye başlanmıştır. Üretilen ürünlerin büyük çoğunluğu çiftçilerimizce Toprak Mahsulleri Ofisine, bir kısmı ise tüccarlar ile yem fabrikalarına satılmakta veya kendi ihtiyaçları ile hayvancılık için kullanılabilir. İlimizde baklagiller olarak nohut, mercimek ve kuru fasulye üretimi yapılmaktadır. Nohut ve mercimek üretimi kuru şartlarda yapılmakta olup kuru fasulye üretimi sulı şartlarda yapılmaktadır. Üretim geleneksel metodlarla yapılmaktadır. Üretilen ürünler iç piyasada değerlendirilmekte olup çiftçilerce tüccarlara satılmaktadır. Ancak son yıllarda özellikle nohut ve mercimek fiyatlarındaki düşüş nedeniyle İlimizde baklagillerin üretimde önemli bir düşüş olmuştur. Yozgat'ta meyve üretimi genelde öz tüketime yönelik olarak yapılmakta olup yapılan üretimde ilin ihtiyacını karşılayamamakta İlin meyve ihtiyacı diğer illerden karşılanmaktadır. İlde genel olarak ; elma, ceviz, üzüm, ayva, erik, kiraz ve vişne üretimi yapılmaktadır.

İl genelinde İnsektisit, Herbisit, Fungusit, Rodentesit, Fumiant, BGD, v.b pestisitler kullanılmaktadır.

B.3.2.2. Diğer

İlimizde katı atıklar belediyeler tarafından çöp bidonları ile toplanmakta, kamyonlarla taşınıp Düzenli Depolama Tesisine gönderilmektedir. Ancak bazı belediyeler hala vahşi depolamaya devam etmektedirler. Su kaynaklarının etkilenmemesi için düzenli depo sahasında gözlem kuyularından belirli periyotlarda numune alınmaktadır.

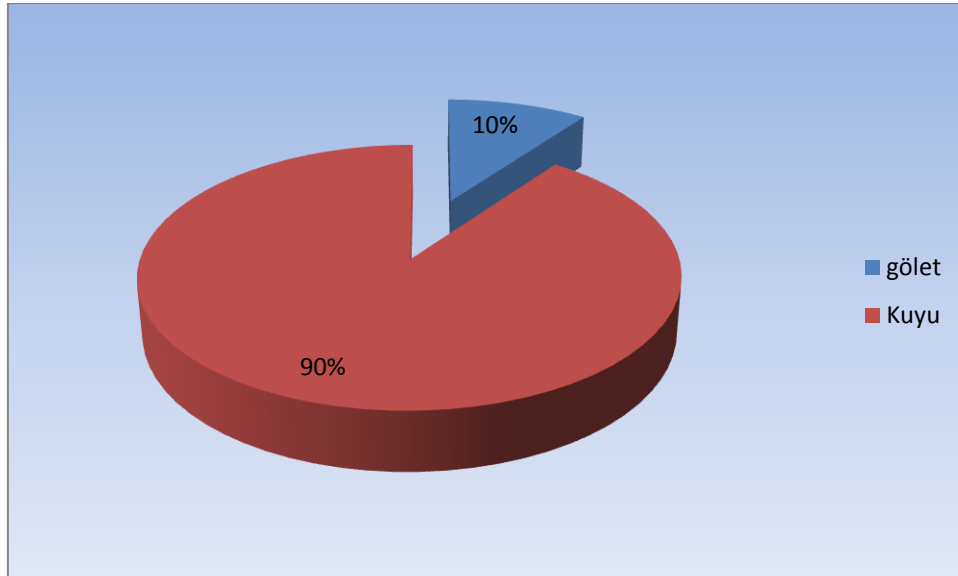
B.4. Sektörel Su Kullanımları ve Yapılan Su Tahsisleri

B.4.1. İçme ve Kullanma Suyu

NOT: İlimiz Merkez Belediyesinden formatta istenilen şekilde, oran olarak bilgi talep edilmiş fakat aşağıda sunulan şekilde bilgi gelmiştir.

B.4.1.1 Yüzeysel su kaynaklarından kullanılan su miktarı ve içmesuyu arıtım tesisi mevcudiyeti

İlde kentsel su temini için çekilen yüzeysel su kaynağı Kirazlı içme suyu göletidir. Belediyemiz tarafından 1985 yılında devreye alınarak işletilen 3.000 m³/gün kapasiteli içme suyu arıtma tesisi mevcuttur. Tesisten çıkan suyun tamamı şebekeye verilerek evsel amaçlı kullanılmaktadır. Nüfusun ihtiyacı olan suyun %10 u bu göletten karşılanmaktadır.

Grafik B.2. İlimizde(2012) Yılı Belediyeler Tarafından İçme ve Kullanma Suyu Şebekesi ile Dağıtılmak Üzere Temin Edilen Su Miktarının Kaynaklara Göre Dağılımı(Yozgat Belediyesi, 2012)

B.4.1.2. Yeraltı su kaynaklarından temin edilen su miktarı ve içmesuyu arıtım tesisi mevcudiyeti

Nüfusun ihtiyacı olan suyun %90 ı Çorum ili Alaca sınırında bulunan çatalkaya dere havzasındaki 10 adet kuyudan (1999 yılından beri) ve Yozgat ili sorgun İlçesi karayoluna paralel Eğriöz deresi havzasındaki 14 adet kuyudan (1983 yılından beri) toplam 24 kuyudan temin edilmektedir.

Kuyulardan toplanan su 40 km uzaklıktan terfi edilerek şehre getirilmekte ve klorlama işlemi yapılarak su şebekeye verilmektedir.

B.4.1.3. İçme Suyu temin edilen kaynağın adı, mevcut durumu, potansiyeli vb.

İlde kentsel su temini için çekilen yüzeysel su kaynağı Kirazlı içme suyu göletidir. Belediyemiz tarafından 1985 yılında devreye alınarak işletilen 3.000 m³/gün kapasiteli içme suyu arıtma tesisi mevcuttur. Tesisten çıkan suyun tamamı şebekeye verilerek evsel amaçlı kullanılmaktadır. Nüfusun ihtiyacı olan suyun %10 u bu göletten karşılanmaktadır.

B.4.2. Sulama

İlde kuyu sulamaları hariç toplam 28.293 ha lık bir alan sulanmakta olup, toplam sulama alanı 28.363 ha dır. Yozgatta sulanabilir arazi 751.026 ha olup 133.359 ha arazinin etüd yapılmıştır. Bu çerçevede 119.826 ha sulamaya elverişli arazi bulunmakla birlikte, ekonomik olarak sulanabilir arazi 77.828 ha dır.1033 ham3 yer üstü, 92 ham3 yer altı olmak üzere toplam su potansiyeli 1125 ham3 dür.(DSİ 12. Bölge Müdürlüğü Kayseri)

B.4.2.1. Salma sulama yapılan alan ve kullanılan su miktarı

Sulamaya tahsis edilmiş olan 3,68 hm³'lük su sayesinde açılmış olan 3 adet Toprak Su Kooperatifi vasıtasıyla net olarak 490 ha'lık bir alan sulanmaktadır. Emniyetle kullanılabilecek haldeki suyun 30,51 hm³'ü tahsis edilirken geri kalan 61,49 hm³'lük yeraltı suyu potansiyeli tahsis edilmemiştir.

B.4.2.2. Damlama, yağmurlamaveya basınçlı sulama yapılan alan ve kullanılan su miktarı

Bu konuda bilgi edinilememiştir.

B.4.3. Endüstriyel Su Temini

Bu konuda bilgi edinilememiştir.

B.4.4. Enerji Üretimi Amacıyla Su Kullanımı

İlimizde 1,97 MW;12,77 GWh/yıl Gelingüllü HES ve Çekerek ırmağı üzerinde kurulan Süreyya bey barajı ve HES bulunmaktadır.

B.4.5. Rekreatiyonel Su Kullanımı

Bu konuda bilgi edinilememiştir.

B.5. Çevresel Altyapı

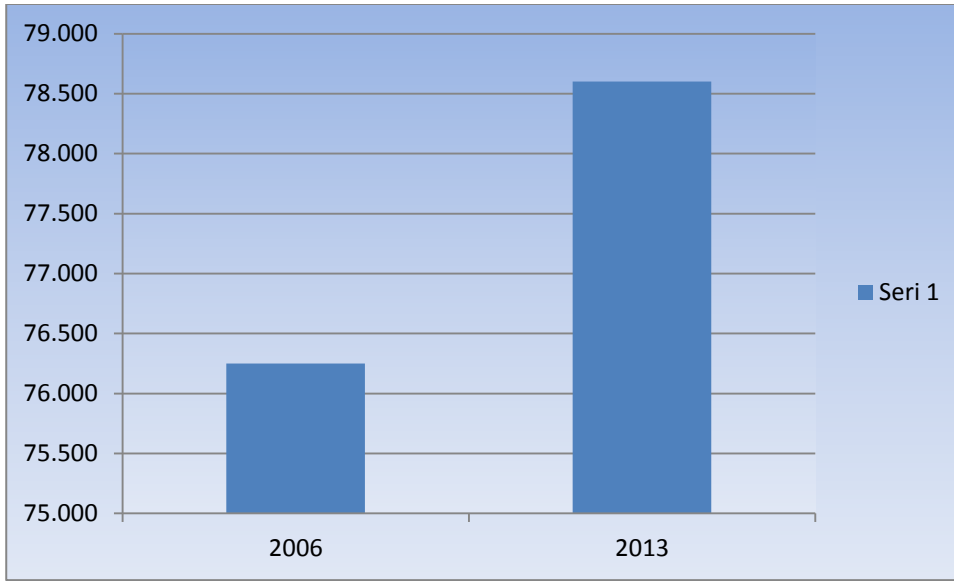
B.5.1. Kentsel Kanalizasyon Sistemi ve Hizmeti Alan Nüfus

NOT: İlimiz Merkez Belediyesinden formatta istenilen şekilde, oran olarak bilgi talep edilmiş fakat aşağıda sunulan şekilde bilgi gelmiştir.

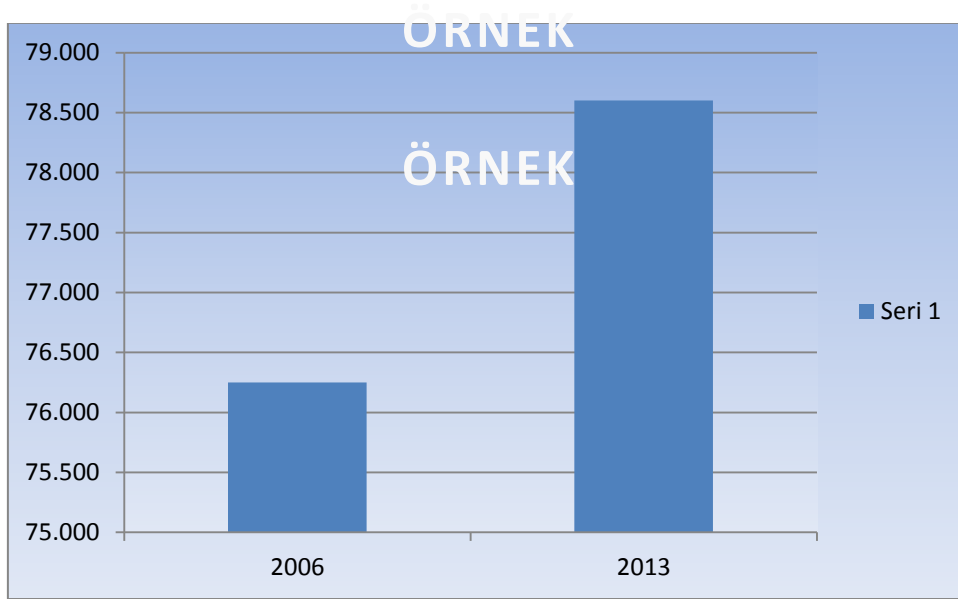
78.600 kişi nüfusa sahip ilimizin %97 si Yozgat belediyesine ait kentsel kanalizasyon sisteminden faydalanmaktadır. Ayrıca kanalizasyon sitemi ile toplanan atık suyun tamamı (ortalama 18.000 m³/gün) Yozgat belediyesi atık su biyolojik arıtma tesisinde arıtılarak Baltaözü Deresine deşarj edilmektedir.

Yozgat Belediyesi Atık su Biyolojik arıtma tesisi 2006 yılında devreye alınmış olup, tesisin kapasitesi 24.000 m³/gün dür. Yaklaşık olarak hizmet verdiği nüfus; 76.250 kişidir. Deşarj edilen

su miktarı; 0,210 m³/sn dir. Tesiste oluşan arıtma çamuru miktarı 1.2 ton/gündür. Oluşan arıtma çamuru Yozgat Belediyesi Katı atık düzenli depolama alanına dökülerek bertaraf edilmektedir.

Grafik B.4- İlimizde (2012) Yılı Kanalizasyon Hizmeti Verilen Nüfusun Belediye Nüfusuna Oranı(Yozgat Belediyesi, 2012)

Grafik B.5 –İlimizde (2012) Yılı Atıksu Arıtma Tesisi İle Hizmet Edilen Nüfusun Toplam Belediye Nüfusuna Oranı (Yozgat Belediyesi, 2012)

Çizelge B.4 –İlimizde (2012)Yılı Kentsel Atıksu Arıtma Tesislerinin Durumu(YOZGAT BELEDİYESİ, 2012)

Yerleşim Yerinin Adı	Belediye Atıksu Arıtma Tesis/ Deniz Deşarjı Olup Olmadığı?			Belediye Atıksu Arıtma Tesis Türü			Mevcut Kapasitesi (ton/gün)	Arıtılan /Deşarj Edilen Atıksu Miktarı (m³/sn)	Deşarj Noktası koordinatları	Deniz Deşarjı	Hizmet Verdiği Nüfus	Oluşan AAT Çamur Miktarı(ton/gün)
	Var	İnşa/pla aşamasında	Yok	Fiziksel	Biyolojik	İleri						
İl Merkezi	YOZGAT MERKEZ	X	FAALİYETTE	X		X	24.000 m³/gün	0,210 m³/sn	y:28348,35 x:27334,26	YOK	76.250	1,2 TON/GÜN
İlçeler												
	YOK											

Belediyenin atıksu arıtma tesis(ler)inden çıkan arıtma çamurunun analizi:(Birim:mg/kg fırın kuru metaryal)

Kurşun:0,438	Azot:16520
Cadmiyum: <0,0125	Fosfor:1463
Krom:11,93	Ph:7,43
Bakır:17,63	Kuru madde:%27
Nikel:2,122	Organik madde:128827
Çinko:103	C/N:7,92
Cıva: <0,001	

B.5.2. Organize Sanayi Bölgeleri (OSB)ve Münferit SanayilerAtıksu Altyapı Tesisleri

İlimizde OSB'lerin hem çalışmakta olan hem de inşaat ya da proje aşamasında olan atıksu arıtma tesisi bulunmamaktadır.

B.5.3. Katı Atık Düzenli Depolama Tesisleri

Yozgat İlinin gelişmesi ve nüfus artışı sebebi ile mevcut olan çevre sorunları hızla artmaktadır. Başlıca çevre sorunlarından biri olan katı atık sorunu acilen çözülmesi gereken konulardan birini teşkil etmektedir. İl Merkezinde katı atıkları toplama ve taşıma hizmeti Yozgat Belediyesi tarafından yapılmaktadır. Katı atıklar ilimizde 2007 yılında hizmete giren Yozgat Belediyeler Birliğine ait düzenli depolama alanında bertaraf edilmektedir. İlimizde katı atıklar belediyeler tarafından çöp bidonları ile toplanmakta, kamyonlarla taşınıp Düzenli Depolama Tesisine gönderilmektedir. Ancak bazı belediyeler hala vahşi depolamaya devam etmektedirler.

Katı Atık Düzenli Depolama Tesisinin faaliyete geçmesiyle atıkların çevreye olan etkileri asgariye düşmüştür. Atıklar düzenli bertaraf edilmedikleri takdirde gerek havayı gerek yer altı sularını gerekse de toprağı önemli ölçüde kirletmektedirler. Özellikle atıkların yakılması çevre açısından büyük tehlike oluşturmaktadır. Ayrıca sızıntı suları da yer altı sularını kirletmekte ve insan sağlığını tehdit etmektedir. İlimiz düzenli depolama tesisinde sızıntı suları içinde 1 adet arıtma tesisi bulunmaktadır. Yozgat Belediyeler Birliğinin 30'a yakın üyesi bulunmakta ve üyeleri de artmaktadır. Planlanan aktarma istasyonlarının faaliyete geçmesi ile katı atık konusunda önemli bir tehdit bertaraf edilmiş olacaktır.

İlimizde geri kazanım olarak atık değerlendirmesi yapılmamakta olup, depo sahasında ilkel metotlarla ayıklama yapılmaktadır.

Düzenli depolama tesisi fotoğrafı.

B.5.4. Atıksuların Geri Kazanılması ve Tekrar Kullanılması

Atık su geri kazanım yöntemleri, tarımda sulama maksatlı, yeşil alanların sulamasında, endüstriyel geri kazanım, yeraltına enjeksiyon, dinlenme maksatlı kullanılan bölgelerde (göller vb) geri kazanım, direkt olmayan (yangın suyu, tuvaletlerde vb) geri kazanım ve direkt (içme suyu olarak) geri kazanım ile ilgili bilgi edinilememiştir.

B.6. Toprak Kirliliği ve Kontrolü

B.6.1. Noktasal Kaynaklı Kirlenmiş Sahalar

“Toprak kirlenmesi, insan faaliyetleri sonucunda toprağın doğal yapısının bozulması, yararlı kullanılabilirliğinin azalması, kimyasal, biyolojik ve fiziksel bileşiminin bozulmasıdır. İlimizde toprak kirliliğine neden olan en önemli kaynaklar evsel ve endüstriyel atıkların arıtılmadan alıcı ortama verilmesi ve / veya tarımsal sulamada kullanılması, pestisitler, aşırı gübre kullanımı ve mevzuata uygun olmadan bertaraf edilen katı atıklardır. Toprağı tanımadan ve analiz ettirmeden yapılan gübreleme, gereğinden fazla gübre kullanarak, randıman düşmesine ve toprak kirlenmesine neden olmaktadır. Fazla pestisit kullanımıyla kirlenen topraklarda yetişen ürünler, pestisit kalıntılarına kökleri vasıtası ile topraktan alarak besin zinciri yoluyla hayvan ve insan sağlığını tehdit etmektedirler. Ayrıca toprak verimliliğini artıran mikroorganizmaları da olumsuz yönde etkilemektedir.

İlimizde (2012) Yılı Tespit Edilen Noktasal Kaynaklı Toprak Kirliliğine İlişkin Veriler **Bu konuda herhangi bir bilgi elde edilememiştir.**

B.6.2.Arıtma Çamurlarının toprakta kullanımı

Belediyelerden kaynaklanan arıtma çamurunun tamamı susuzlaştırılarak düzenli depolama tesisinde bertaraf edilmektedir.

B.6.3.Madencilik faaliyetleri ile bozulan arazilerin doğaya yeniden kazandırılmasına ilişkin yapılan çalışmalar

Madencilik faaliyetleri sonucunda ÇED Raporlarında verilen taahhütnameler çerçevesinde rehabilitasyon çalışmaları yapılmaktadır. Ayrıca Maden faaliyetlerinde bulunan kuruluşlardan İl Çevre ve Şehircilik Müdürlüğü doğaya yeniden kazanım projesi istemektedir, böylelikle maden sahalarının kapatılmasının ardından sahanın nasıl rehabilite edileceği kayıt altına alınmaktadır ve titizlikle incelenmekte, olası düzensizlikler engellenmektedir. 25 adet Doğaya Yeniden Kazandırma Projesi onaylanmıştır.

B.6.4. Tarımsal Faaliyetler İle Oluşan Toprak Kirliliği

İl genelinde İnsektisit, Herbisit, Fungusit, Rodentesit, Fumiant, BGD, v.b pestisitler kullanılmaktadır.

Çizelge B.7 – İlimizde (2012) Yılında Kullanılan Ticari Gübre Tüketiminin Bitki Besin Maddesi Bazında ve Yıllık Tüketim Miktarları (İl Tarım müd., 2012)

Bitki Besin Maddesi (N,P,K olarak)	Bitki Besin Maddesi Bazında Kullanılan Miktar (ton)	İlde Ticari Gübre Kullanılarak Tarım Yapılan Toplam Alan (ha)
Azot	95.111	445.763
Fosfor	50.147	
Potas	1.452	
TOPLAM	146.710	

Çizelge B.8- İlimizde(2012) Yılında Tarımda Kullanılan Girdilerden Gübreler Haricindeki Diğer Kimyasal Maddeleri (Tarımsal İlaçlar vb) (İl Tarım müd., 2012)

Kimyasal Maddenin Adı	Kullanım Amacı	Miktarı (ton)	İlde Tarımsal İlaç Kullanılarak Tarım Yapılan Toplam Alan (ha)
İnsektisitler Herbisitler Fungisitler Rodentisitler Nematositler Akarisitler Kışlık ve Yazlık Yağlar	Tarımsal İlaç	161.543	Bilgi verilmemiş
TOPLAM			

İlimizde (2012) Yılında Topraktaki Pestisit vb Tarım İlacı Birikimini Tespit Etmek Amacıyla Yapılmış Analizin Sonuçları **BU KONUDA BİLGİYE ULAŞILAMAMIŞTIR.**

B.7. Sonuç ve Değerlendirme

Akarsu kirliliği, özellikle Delice ve Çekerek ırmakları kıyılarında bulunan yerleşim yerlerinin katı atıkları ve lağım akıntılarını nehre bırakmaları sonucu oluşmaktadır. Bunun yanı sıra çay ve derelerin taşıdığı atıklar yoluyla Kızılırmak ve Yeşilirmak nehirleri kirlenmektedir. Su kirliliğinin önlenmesi için yerleşim yerlerinin atık su arıtma tesisleri peyderpey inşa edilmektedir.

İlimizde toprak kirliliğine neden olan en önemli kaynaklar evsel ve endüstriyel atıkların arıtılmadan alıcı ortama verilmesi ve / veya tarımsal sulamada kullanılması, pestisitler, aşırı gübre kullanımı ve mevzuata uygun olmadan bertaraf edilen katı atıklardır.

Katı Atık Düzenli Depolama Tesisinin faaliyete geçmesiyle atıkların çevreye olan etkileri asgariye düşmüştür. Yozgat Belediyeler Birliğinin 30'a yakın üyesi bulunmakta ve üyeleri de artmaktadır. Planlanan aktarma istasyonlarının faaliyete geçmesi ile katı atık konusunda önemli bir tehdit bertaraf edilmiş olacaktır.

Kaynaklar: İl tarım müd. Verileri 2012, Yozgat Belediyesi Verileri, Yozgat ÇDR 2011 Verileri

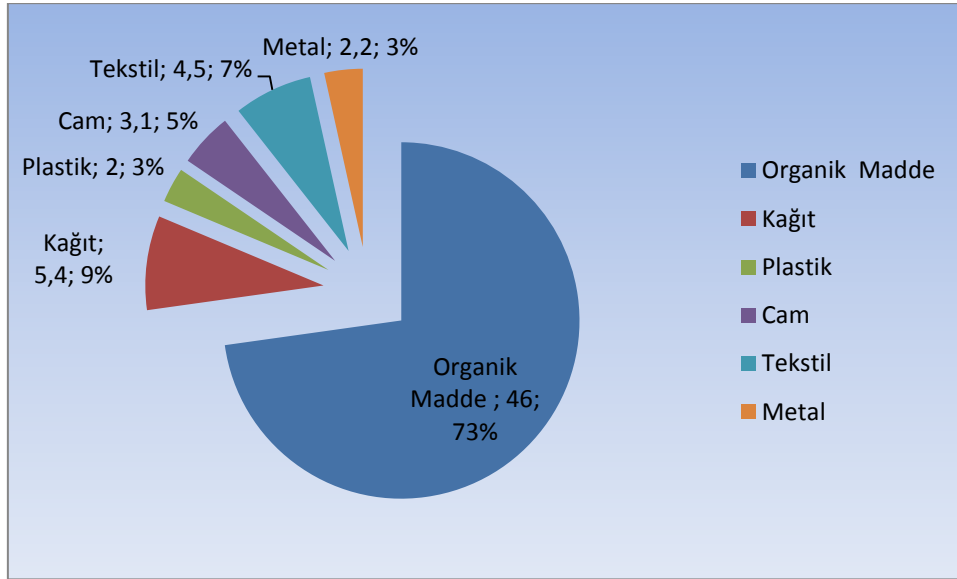
C. ATIK

C.1. Belediye Atıkları (Katı Atık Bertaraf Tesisleri)

Yozgat İlının gelişmesi ve nüfus artışı sebebi ile mevcut olan çevre sorunları hızla artmaktadır. Başlıca çevre sorunlarından biri olan katı atık sorunu acilen çözülmesi gereken konulardan birini teşkil etmektedir. İl Merkezinde katı atıkları toplama ve taşıma hizmeti Yozgat Belediyesi tarafından yapılmaktadır. Katı atıklar ilimizde 2007 yılında hizmete giren Yozgat Belediyeler Birliğine ait düzenli depolama alanında bertaraf edilmektedir.

Yozgat ve civarı yerleşimlerde yapılan çalışmalarda katı atık kompozisyonu:

Organik Madde (%).....	46,0	Kağıt(%)	5,4
Plastik (%)	4,5	Tekstil (%)	2,0
Cam (%)	3,1	Metal (%)	2,2

Grafik C.1- İlimizdeki (2012) Yılı Atık Kompozisyonu (ÇŞİM Verileri, 2011 ÇDR)

Yozgat İlindeki katı atıkların bir miktarı 200 lt' lik bidonlarda, bir miktarı da 1.500 lt' lik standart biriktirme kaplarında toplanmaktadır. Yozgat Belediyesinde katı atığın kışın %20' si yazın %25' i 1.500 lt' lik standart kaplarda, yazın %40' ı kışın da %45' i 200lt' lik bidonlarda toplanmaktadır. Hastane atıkları genel olarak diğer atıklardan ayrı olarak

lisanslı bir araç ile taşınıp Düzenli depolama alanı içersinde tıbbi atıklar için ayrılmış ayrı bir alanda bertaraf edilmektedir. Ancak bu konuda istenilen başarı henüz yakalanamamıştır.

Katı Atık Düzenli Depolama Tesisinin faaliyete geçmesiyle atıkların çevreye olan etkileri asgariye düşmüştür. Atıklar düzenli bertaraf edilmedikleri takdirde gerek havayı gerek yer altı sularını gerekse de toprağı önemli ölçüde kirletmektedirler. Özellikle atıkların yakılması çevre açısından büyük tehlike oluşturmaktadır. Ayrıca sızıntı suları da yer altı sularını kirletmekte ve insan sağlığını tehdit etmektedir. Yozgat Belediyeler Birliğinin 30'a yakın üyesi bulunmakta ve üyeleri de artmaktadır. Planlanan aktarma istasyonlarının faaliyete geçmesi ile katı atık konusunda önemli bir tehdit bertaraf edilmiş olacaktır.

Çöp toplama işlemi 120 adet Belediye İşçisi tarafından yapılmakta, tıbbi atıklar için bir adet araç tahsisi yapılmış olup, Hastanelerin geçici atık depolarından ve konteynırlarından alınarak depolama alanına taşınmaktadır. İlimizde geri kazanım olarak atık değerlendirmesi yapılmamakta olup, depo sahasında ilkel metotlarla ayıklama yapılmaktadır.

Tablo N.3. Yozgat Belediyesinin Atık Biriktirme Kaplarının Durumu (Yozgat belediyesi)

Biriktirme Şekli	Biriktirme Oranları (%)	
	YAZ	KIŞ
Evin önünde açıkta/poşette bırakma	40	30
Bidon (200 lt)	40	45
Standart Biriktirme Kabı (1.500 lt)	20	25

Tablo N.4. Belediyeye Ait Atık Toplama Araçlarının Sayı ve Kapasitesi (Yozgat Belediyesi)

Aracın Cinsi	Adedi	Kapasitesi (Ton)
Büyük Süpürge	3	1
Sıkıştırılmalı Kamyon	6	12,5
Traktör	54	2
Sıkıştırılmalı Kamyon	6	7,5

İlimizde (2012) Yılı İçin İl/İlçe Belediyelerince Toplanan ve Birliklerce Yönetilen Katı Atık Miktar ve Kompozisyonu

BU KONUDA BİLGİYE ULAŞILAMAMIŞTIR.

İlimizde (2012) Yılı İl/İlçe Belediyelerde Oluşan Katı Atıkların Toplanma, Taşınma ve Bertaraf Yöntemleri ve Tesis Kapasiteleri
BU KONUDA BİLGİYE ULAŞILAMAMIŞTIR

İlimizde (2012) Yılında Birliklerce Yürütülen Katı Atıkların Toplanma, Taşınma ve Bertaraf İşlemlerine İlişkin Bilgi
BU KONUDA BİLGİYE ULAŞILAMAMIŞTIR

C.2. Hafriyat Toprağı, İnşaat Ve Yıkıntı Atıkları

“İlimizden de geçen hızlı tren projesi kapsamında yapılan çalışmalar neticesinde büyük miktarda hafriyat çıkmıştır. Çıkan bu hafriyat belirli alanlarda toplanıp üzerinde ağaçlandırma çalışması yapılmıştır.

C.3. Ambalaj Atıkları

Ambalaj atıkları belediyelerin kendi imkanları neticesinde ayrı toplanmaya başlanmıştır. Ancak lisanslı bir firma tarafından toplanmamaktadır. Bu konuda Yozgat Belediyesi düzenli depolama alanı içerisinde ayrıştırma tesisi yapmayı planlamaktadır. Bunun yanında İlimizdeki Büyük sanayi kuruluşları yönetmelik çerçevesinde ambalaj atıklarını toplattırmaktadırlar. Bu konuda 11 firma, yetkilendirilmiş kuruluşlarla anlaşmış durumdadırlar.

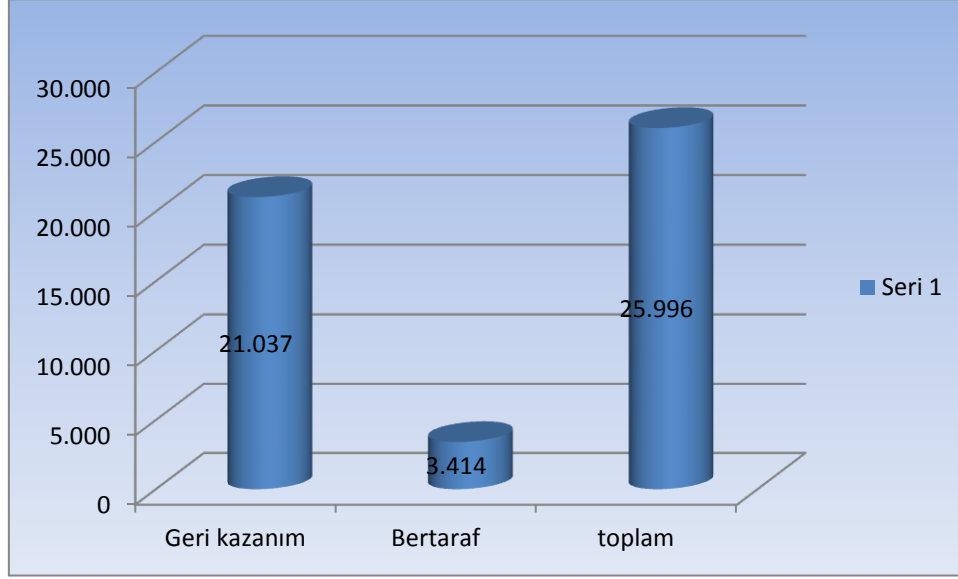
Çizelge C.4- İlimizdeki (2012) Yılı Ambalaj Ve Ambalaj Atıkları İstatistik Sonuçları(CBS, 2012)

Ambalaj Cinsi	Üretilen Ambalaj Miktarı (kg)	Piyasaya Sürülen Ambalaj Miktarı (kg)	Geri Kazanım Oranları (%)	Geri Kazanılması Gereken Miktar (kg)	Geri Kazanılan Miktar (kg)	Gerçekleşen Geri Kazanım Oranı (%)
Plastik	0	484.745				
Metal	0	94.037				
Kompozit	0	0				
Kağıt Karton	0	819.775				
Cam	0	0				
Toplam	0	1.398,557				

İlimizde Ambalaj Üreticisi bulunmamaktadır.

C.4. Tehlikeli Atıklar

Tehlikeli Atıklar 14.03.2006 tarih ve 25755 sayılı resmi gazetede yayımlanarak yürürlüğe giren Tehlikeli Atıkların Kontrolü Yönetmeliğine göre lisans işlemleri değerlendirilmektedir. İlimiz tehlikeli ve zararlı atık oluşturacak türden bir sanayi tesisi bulunmamaktadır. Ancak endüstriyel yağlar, Atık motor yağları, aküler, araç lastikleri, ömrü bitmiş jeneratörler, tehlikeli atıklarla kontamine olmuş atıklar vb. atıkların yönetmelik çerçevesinde bertarafı sağlanmaktadır.

Grafik C.3- TABS Göre İlimizdeki Tehlikeli Atık Yönetimi(Tehlikeli Atık Beyan Sistemi, 2012)

Çizelge C.5 – İlimizdeki (2012) Yılında Sanayi Tesislerinde Oluşan Tehlikeli Atıklarla İlgili Veriler (TABS,2012)
(TABS'dan (Tehlikeli Atık Beyan Sistemi) elde edeceğiniz veriler ile doldurunuz)

Aktivite kodu*	Atık Kodu**	(2012) Yılı						
		Atık Miktarı (ton/yıl)	Geri Kazanım Miktarı (ton/yıl)	Geri Kazanım %' si	Geri Kazanım Yöntemi	Bertaraf Miktarı (ton/yıl)	Bertaraf %' si	Bertaraf Yöntemi
	130703	3411	387	%11.34	R1	3004	%88	D10
	130701	113	20	%17.6	R1	93	%82.3	D10
	150110	17585	16060	%91.32	R12-R1	-	-	-
	080409	4020	4020	%100	R1	-	-	-
	050103	867	550	%63.4	R1	317	%36.56	D10

*Atık Yönetiminin Genel Esasları ya da tehlikeli Atıkların Kontrolü Yönetmeliğinde tanımlanan 2 rakamlı aktivite tipini gösterir.

** Aynı yönetmeliklerde her bir aktivite için sıralanan tehlikeli atık kodu (6 rakamlı).

C.5. Atık Madeni Yağlar

Sıvı yağ atıkları genellikle yıkama yağlama ünitesi bulunan akaryakıt istasyonları ve sanayi tesislerinden kaynaklanmaktadır. Bu İstasyonlardan yağlama işlemi sonucu çıkan atık yağlar kapalı kaplarda muhafaza edilerek daha sonra değerlendirilmektedir. Yıkama sırasında oluşan atık sular ise arıtılmadan direkt olarak kanalizasyona deşarj edilmektedir.

Çizelge C.6-İlimizdeki Atık Yağ Geri Kazanım ve Bertaraf Miktarları(CBS, 2012)

Yıl	Geri kazanım (ton)	İlave yakıt (ton)	Nihai bertaraf (ton)
2008			
2009			
2010			
2011			
2012	5,470		

İlimizde Geçici Faaliyet Belgesi veya lisans verilen tesis bulunmamaktadır. Atık yağ geri kazanım tesisleri tarafından üretilen ürün bulunmamaktadır.

Çizelge C.7 – İlimizdeki(2012)Yılı İçin Atık Madeni Yağlarla İlgili Veriler(CBS, 2012)

Atık Madeni Yağ Üreten Resmi ve Özel Kurum/ Kuruluş Sayısı	Toplanan Atık Yağ Beyan Form Sayısı	Toplam Atık Madeni Yağ Miktarı (ton/yıl)		Atık Madeni Yağ Taşımak Üzere Lisans Alan		Geri Kazanım Tesisi		
		Atık Motor Yağ	Atık Sanayi Yağ	Toplam Firma Sayısı	Toplam Araç Sayısı	Sayısı		Yok
						Lisanslı	Lisanssız	
15		5470kg		-	-	-	-	-

İlimizde Atık Yağ Geri Kazanımı Tesisi bulunmamaktadır

C.6. Atık Pil ve Akümülatörler

İlimizde Pil ve Akü geri dönüşüm tesisi bulunmamaktadır. Ancak 2007 yılı içerisinde Atık pil toplama kampanyası yapılmış olup toplanan yaklaşık olarak 6000 adet pil Yozgat Belediyesine teslim edilmiştir. Bu kampanyada pil toplayan okullarımıza 10 adet fidan hediye edilmiştir. Ayrıca 2008 yılı içerisinde Yozgat Belediyesi TAP dayanışması sonrası ilimize atık pil toplama kutuları yerleştirilerek toplanmaları sağlanmıştır. Bu konuda henüz bir geri gönderim gerçekleşmemiştir.

Çizelge C.9 – İlimizde(2012) Yılında Oluşan Akümülatörlerle İlgili Veriler(CBS, 2012)

ATIK AKÜMÜLATÖRLER							
APA Taşıyan Lisanslı Araç Sayısı	Atık Akümülatör Geçici Depolama İzni Verilen		Toplanan Atık Akümülatör Miktarı (ton)	İldeki Atık Akümülatör Geri Kazanım Tesisleri		Geri kazanım Tesislerinde İşlenen Atık Akümülatör Miktarı	
	Depo Sayısı	Kapasitesi (ton)		Sayı	Kapasite (ton/yıl)	Miktarı (ton)	%
-			5616	-	-	--	-

İlimizdeYıllar İtibariyle Atık Akü Toplama ve Geri Kazanım Miktarı

İlimizde Atık Akü Toplama ve Geri Kazanım Tesisi bulunmamaktadır.

İlimizdeYıllar İtibariyle Atık Akü Kazanım Miktarı (Ton)(Kaynak, yıl)

İlimizde Atık Akü Toplama ve Geri Kazanım Tesisi bulunmamaktadır.

Çizelge C.11 – İlimizdeYıllar İtibariyle Toplanan Atık Akü Miktarı (Kg)(CBS, 2012)

2009	2010	2011	2012
-	-	4.800	5.616

Çizelge C.12- İlimizdeYıllar İtibariyle Toplanan Atık Pil Miktarı (Kg)(CBS, 2012)

2011	2012
-	17.918

İlimizdeTaşıma Lisanslı Araçların Yıllara Göre Gelişimi

İlimizde Taşıma Lisanslı Araçların bulunmamaktadır.

C.7. Bitkisel Atık Yağlar

Bu maddelerin insan ve çevre sağlığına zarar vermeyecek şekilde değerlendirilmesi ve bertarafı önemli bir problemdir. Zararlı Atıkların, yüksek teknolojiye bağlı olarak yeniden kazanılması, iyileştirilmesi kısmen mümkün olmakla beraber ülkemizde bu yönde bilimsel ve teknik uygulamalar bulunmadığı gibi İlimiz dâhilinde de atıkların tekrar kazanılması ve iyileştirilmesi yönünde bir çalışma yapılmamaktadır. İlimizde atık yağlar Çevre ve Şehircilik Bakanlığı tarafından lisans almış firmalar tarafından toplanıp geri kazanım tesislerine gönderilmeye başlanmıştır.

İlimizde (2012)Yılı Bitkisel Atık Yağlardan Geri Kazanılan Ürün Dağılımı

İlimizde Bitkisel Atık Yağlardan Geri Kazanım Tesisi bulunmamaktadır.

Çizelge C.14 –İlimizde (2012) Yılı İçin Atık Bitkisel Yağlarla İlgili Veriler(CBS, 2012)

Bitkisel Atık Yağlar İçin Geçici Depolama İzni Verilen Toplam Depo		Toplanan Bitkisel Atık Yağ Miktarı (ton)				Bitkisel Atık Yağ Taşımak Üzere Lisans Alan		Lisans Alan Geri Kazanım Tesisi	
		Kullanılmış Kızartmalık Yağ		Diğer (Belirtiniz)		Toplam Firma Sayısı	Toplam Araç Sayısı	Sayısı	Kapasitesi (ton/yıl)
Sayısı	Kapasitesi (ton)								
-	-	960				-	-	--	-
						-	-	-	-

İlimizde2009-2012 Yılları Arasında Bitkisel Atık Yağ Taşıma Lisanslı Araç Sayısı

İlimizde Bitkisel Atık Yağ Taşıma Lisanslı Araç bulunmamaktadır.

C.8. PoliklorluBifenillervePoliklorluTerfeniller

12 Kalıcı Organik Kirleticilerden biri olan PCB’ler bir grup aromatik klorlu bileşik olan poliklorlubifenillereverilen genel isimdir. PCB’lerin zararlı etkileri, bu maddelerle kirletilmiş gıda ve içecekler tüketildiğinde veya bu maddeler teneffüs edildiğinde, yutulduğunda ya da deriyle temas ettiğinde ortaya çıkmaktadır. PCB’ler bertaraf veya başka herhangi bir amaçla yakıldıklarında tam bir yanma meydana gelmezse, çok daha zararlı etkilere sahip furanlar (PCDF) vedioksinler (PCDD) yan ürün olarak ortaya çıkmaktadır,

İlimizde “PoliklorluBifenillerin (PCB) ve PoliklorluTerfenillerin (PCT) Kontrolü Hakkında Yönetmelik” kapsamında PCB ve PCB içeren madde ve ekipmanların bertarafını sağlamak amacıyla faaliyet gösteren lisanslı tesis bulunmamaktadır.

C.9. Ömrünü Tamamlamış Lastikler (ÖTL)

İlimizde Ömrünü Tamamlamış Lastiklerin Kontrolü Yönetmeliği” kapsamında; tesislerde açığa çıkan Ömrünü Tamamlamış Lastikler, lastik üreticileri firmalara ve lisanslı geri kazanım tesislerine verilerek bertaraf edilmektedir.

Çizelge C.16 – İlimizde (2012) Yılında Oluşan Ömrünü Tamamlamış Lastikler ile İlgili Veriler(CBS, 2012)

ÖMRÜNÜ TAMAMLAMIŞ LASTİKLER (ÖTL)								
ÖTL Geçici Depolama Alanı		Geçici Depolama Alanlarındaki ÖTL Miktarı (ton)	ÖTL Geri Kazanım Tesisi		Geri Kazanılan ÖTL Miktarı (ton)	ÖTL Bertaraf Tesisi		Bertaraf Edilen ÖTL Miktarı (ton)
Sayısı	Hacmi (m³)		Sayısı	Kapasitesi (ton/yıl)		Sayısı	Kapasitesi (ton/yıl)	
		5.030	-	-	-	-	-	-

İlimizde Geri Kazanım Tesislerine ve Çimento Fabrikalarına Gönderilen Toplam ÖTL Miktarları
Bu konuda bilgiye ulaşılamamıştır.

Çizelge C.17 – İlimizde Geri Kazanım Tesislerine ve Çimento Fabrikalarına Gönderilen Toplam ÖTL Miktarları(ton/yıl)(CBS, 2012)

	2009	2010	2011	2012
Geri Kazanım Tesisi				5.030
Çimento Fabrikası				-

C.10. Atık Elektrikli ve Elektronik Eşyalar(AEEE)

Avrupa Birliği'nin 2002/96/EC sayılı Atık Elektrikli ve Elektronik Eşya Direktifi ile elektrikli ve elektronik eşyaların üretiminde kullanılan tehlikeli maddelerin kullanılmasını yasaklayan 2002/95/EC sayılı elektrikli ve elektronik eşyalarda bazı zararlı maddelerin kullanımının sınırlandırılmasına ilişkin direktiflerin ulusal mevzuatımıza uyumlaştırılması çalışmaları kapsamında “Atık Elektrikli ve Elektronik Eşyaların Kontrolü Yönetmeliği” hazırlanarak 22.05.2012 tarih ve 28300 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanarak yürürlüğe girmiştir.

İlimizde Elektrik ve Elektronik atıkların bir kısmı lisanslı firmalar aracılığıyla toplanarak bertaraf tesislerine gönderilmektedir. Ancak tam bir başarı sağlanamamıştır. Yönetmelik büyük ev eşyaları, küçük ev aletleri, bilişim ve telekomünikasyon ekipmanları, tüketici ekipmanları, aydınlatma ekipmanları, elektrikli ve elektronik aletler (büyük ve sabit sanayi aletleri hariç olmak üzere),oyuncaklar, eğlence ve spor aletleri, tıbbi cihazlar (implantasyon ürünleri ve hastalık bulaşıcı temaslarda bulunan ürünler hariç), izleme ve kontrol aletleri ve otomat sınıflarına dâhil olan elektrikli ve elektronik eşyalar ile elektrik ampulleri ve evsel amaçlı kullanılan aydınlatma gereçlerini kapsamaktadır.

İlimizde(2012) YılıAtık Elektrikli ve Elektronik Eşya Toplama Miktarları

Bu konuda bilgiye ulaşılamamıştır.

İlimizde (2012) Yılı AEEE İşleme Tesis Sayıları

İlimizde AEEE İşleme Tesisi bulunmamaktadır.

İlimizde (2012) Yılı AEEE Toplanan ve İşlenen Miktarlar

Bu konuda bilgiye ulaşılamamıştır.

C.11. Ömrünü Tamamlamış (Hurda) Araçlar

İlimizde şu an itibariyle 1 adet ÖTA teslim yeri, 2 adet ÖTA Geçici depolama alanı bulunmaktadır. ÖTA teslim yerleri ile ilgili başvurular devam etmektedir.

ÇizelgeC.19- İlimizde (2012) Yılı Hurdaya Ayrılan Araç Sayısı(YOZGAT ÇŞİM Verileri, 2012)

Oluşturulan ÖTA Teslim yerleri	ÖTA Geçici Depolama Alanı		ÖTA İşleme Tesisi		İşlenen ÖTA Miktarı (ton)
Sayısı	Sayısı	Kapasitesi (ton/yıl)	Sayısı	Kapasitesi (ton/yıl)	
1	2	-	-	-	-

C.12. Tehlikesiz Atıklar

“Atık Yönetimi Genel Esaslarına İlişkin Yönetmelik”05 Temmuz 2008 tarih ve 26927 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanarak yürürlüğe girmiştir. Söz konusu Yönetmelik ile atıkların oluşumlarından bertarafına kadar çevre ve insan sağlığına zarar vermeden yönetimlerinin sağlanmasına yönelik genel esaslar belirlenmiştir. Aynı zamanda Yönetmeliğin yürürlüğe girmesi ile Avrupa Birliği mevzuatının ulusal mevzuatımıza uyumlaştırılması sağlanmıştır.

Yönetmelikte “atık”, “üretici”, “sahip”, “yönetim”, “toplama”, “bertaraf” ve “geri kazanım” tanımları yapılmakta, atık yönetimi ilkeleri sıralanmakta, geri kazanım ve bertaraf faaliyetlerini yapan işletmeler için lisans ve kayıt tutma zorunluluğu getirilmekte, atık yönetim maliyetinin finansmanı ile ilgili hükümlere yer verilmektedir. Ayrıca atık kategorileri, atık bertaraf ve geri kazanım faaliyetleri ile 839 atık türü liste olarak verilmiştir.

Söz konusu 839 atık türünden 434 tanesi tehlikesiz atık özelliğindedir. Bu atıklardan tehlikeli atıklar, ambalaj ve evsel atıklar gibi atık türlerinin yönetimine ilişkin usul ve esaslar ilgili Yönetmeliklerle belirlenmiştir. Ancak, üretimden kaynaklanan bazı tehlikesiz atıkların yönetimi boşlukta kalmıştır. Bu aşamada bazı tehlikesiz atıkların çevre ve insan sağlığına zarar vermeden geri kazanım faaliyetlerinin yönetilebilmesi amacıyla Bakanlığımızca “Bazı Tehlikesiz Atıkların Geri Kazanımı Tebliği” hazırlanmış ve 17 Haziran 2011 tarih ve 27967 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanarak yürürlüğe girmiştir.

Tehlikesiz atıkların düzenli depolama faaliyetleri, 26 Mart 2010 tarih ve 27533 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanarak yürürlüğe giren “Atıkların Düzenli Depolanmasına Dair Yönetmelik” kapsamında yürütülmektedir. Yönetmeliğin Ek-2 kapsamında yapılan analiz sonuçlarına göre atıklar, I. Sınıf, II. Sınıf ya da III. Sınıfı Düzenli Depolama Sahalarında bertarafı sağlanmaktadır.

Türkiye’de tehlikesiz atık statüsünde olan ve miktar olarak oldukça fazla olan demir çelik sektöründen kaynaklanan, cüruf atıkları; Termik santrallerden kaynaklanan, kül atıkları ve daha çok biyolojik arıtma tesislerinden kaynaklanan arıtma çamurları bu atık grubunda değerlendirilmektedir.

İlde tehlikesiz atıklar Çevre ve Şehircilik bakanlığı tarafından lisans almış firmalara verilerek bertaraf edilmektedir. İlimizde çevre izin ve lisansı olan tesis bulunmamaktadır.

İlimizdeki (2012)Yılı İçin Sanayi Tesislerinde Oluşan Tehlikesiz Atıkların Toplanma, Taşınma ve Bertaraf Edilmesi İle İlgili Verileri **Bu konuda bilgiye ulaşılamamıştır.**

C.12.1 Demir ve Çelik Sektörü ve Cüruf Atıkları

İlimizde demir çelik sektörü bulunmamaktadır.

C.12.2 Kömürle Çalışan Termik Santraller ve Kül

İlimizde kömürle çalışan termik santral bulunmamaktadır.

C.12.3 Atıksu Arıtma Tesisi Çamurları

İlimizde yalnızca Yozgat belediyesine ait evsel/kentsel atık su arıtma tesisi bulunmaktadır. Arıtma tesisinden kaynaklanan çamurlar çamur susuzlaştırma işleminden sonra düzenli depolama alanına gönderilerek bertaraf edilmektedir.

C.13. Tıbbi Atıklar

Tıbbi atıklar, sağlık kuruluşlarından kaynaklanan patolojik ve patolojik olmayan atıklar ile delici ve kesici enfekte atıklardır. Tıbbi atıklar insan sağlığı için çok tehlikeli olduğundan kesinlikle evsel atıklardan ayrı toplanmalı, taşınmalı ve bertaraf edilmelidir. Tıbbi atıklar düzenli depolama alanlarında ayrıca düzenlenmiş alanlarda gömülmek suretiyle, yakma tesislerinde yüksek sıcaklıklarda yakılarak veya sterilize edilerek bertaraf edilebilirler.

İlimizdeki Tıbbi atıklar lisanslı araçlar tarafından toplanılarak Yozgat Belediyeler Birliğine ait Merkez Salmanfakılı sınırları içerisinde bulunan Tıbbi Atık Sterilizasyon tesisinde bertaraf edilmektedir. İlimizdeki tüm belediyelerin tıbbi atıklarını merkezde ki düzenli depolama alanında bertaraf etmesi ile ilgili İl Çevre ve Şehircilik Müdürlüğünün çalışmaları devam etmektedir.

İlimiz Merkezinde bulunan hastanelerin geçici atık depoları mevcut olup ilçelerdeki hastanelerin de depolarının tamamlanması sağlanmaktadır.

Çizelge C.25- (2012)Yılında İlimiz İl Sınırları İçindeki Belediyelerde Toplanan Tıbbi Atıklar(Yozgat belediyesi, 2012)

İl/ilçe Belediyesinin Adı	Tıbbi Atık Yönetim Planı		Tıbbi Atıkların Taşınması		Tıbbi Atık Taşıma Aracı Sayısı *		Toplanan tıbbi atık miktarı ton/gün	Bertaraf Yöntemi		Bertaraf Tesisi Sterilizasyon/ on/ Yakma		
	Var	Yok	Özel	Kamu	Özel	Kamu		Yakma	Sterilizasyon	Belediyenin	Yetkili Firmanın	Tesisin Bulunduğu İl
YOZGAT/MERKEZ			X		2				X		X	X
SORGUN/YOZGAT			X		2				X			
YERKÖY/YOZGAT			X		2				X			
AKDAĞMADENİ/YOZGAT			X		2				X			
ÇEKEREK/YOZGAT			X		2				X			
SARAYKENT/YOZGAT			X		2				X			
SARIKAYA/YOZGAT			X		2				X			
ŞEFAATLİ/YOZGAT			X		2				X			
AYDINCIK/YOZGAT			X		2				X			
KADIŞEHİRİ/YOZGAT			X		2				X			

NOT:Boş kalan yerlerle ilgili bilgiye ulaşılamamıştır.

*Tıbbi atık taşıma aracı sayısı "adet" olarak belirtilecektir.

Çizelge C.26- İlimizdeki Yıllara Göre Tıbbi Atık Miktarı(Yozgat belediyesi, 2012)

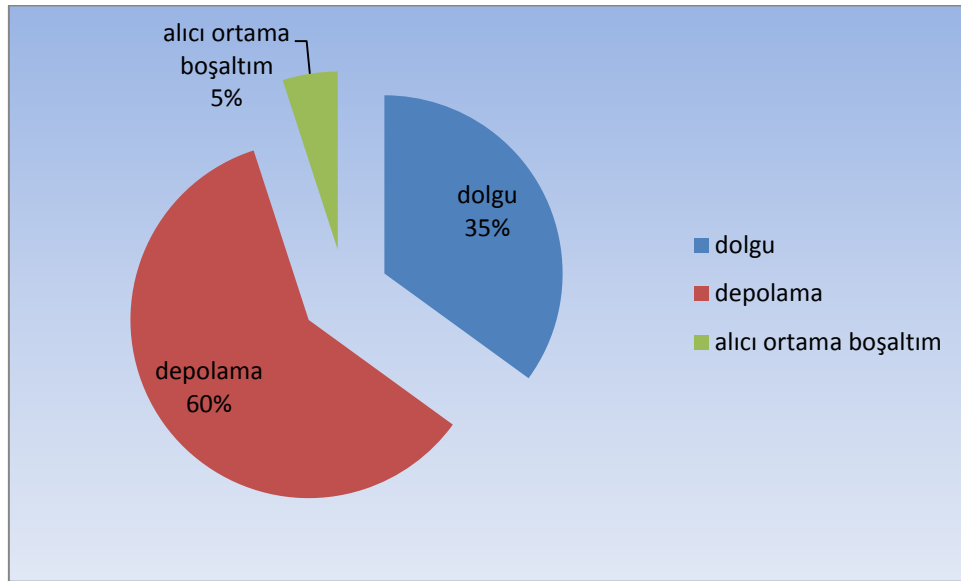
	2007	2008	2009	2010	2011	2012
Tıbbi Atık Miktarı (ton)	—	—	—	—	151.738	256.364

C.14. Maden Atıkları

Taş, kum ve kireç ocaklarından çıkartılan ürünler yol yapımında, inşaat sektöründe ve endüstride çok geniş kullanılan hammaddelerdir. Yozgat il sınırları içinde taş ocakları birçok ilçeye veya bölgeye yayılmış bulunmaktadır. İlimizdeki taş ocakları ve diğer maden tesislerinde ÇED VE ÇEVRE İzni konularında gerekli denetimler yapılmakta, toz ve gürültü modellemeleri, patlatma paterni, hesaplatılarak atıksularla ilgili çevreye olan etkiler kontrol altına alınmaktadır. Madencilik faaliyetleri sonucunda ÇED Raporlarında verilen taahhütnameler çerçevesinde rehabilitasyon çalışmaları yapılmaktadır. Ayrıca Maden faaliyetlerinde bulunan kuruluşlardan İl Çevre ve Şehircilik Müdürlüğü doğaya yeniden kazanım projesi istemektedir, böylelikle maden sahalarının kapatılmasının ardından sahanın nasıl rehabilite edileceği kayıt altına alınmaktadır ve titizlikle incelenmekte, olası düzensizlikler engellenmektedir.

Çizelge C.27 – Maden Atıklarının Sınıflandırılması

Atık Kodu	Madenlerin aranması, çıkarılması, işletilmesi, fiziki ve kimyasal işleme tabi tutulması sırasında ortaya çıkan atıklar	Kategori
01 01	Maden kazılarından kaynaklanan atıklar	
01 03	Metalik Minerallerin Fiziki ve Kimyasal Olarak İşlenmesinden Kaynaklanan Atıklar	
01 04	Metalik Olmayan Minerallerin Fiziki ve Kimyasal İşlemlerinden Kaynaklanan Atıklar	
01 05	Sondaj Çamurları ve Diğer Sondaj Atıkları	

Grafik C.11 – İlimizde (2012) Yılı Madencilikte Proses Atıklarının Bertarafı(YOZGAT ÇŞİM Verileri, 2012)

İlimizdeki (2012) Yılı Maden Zenginleştirme Tesislerinden Kaynaklanan Atık Miktarı
İlimizde Maden Zenginleştirme Tesisi bulunmamaktadır.

C.15. Sonuç ve Değerlendirme

Endüstrileşme, nüfus artışı, kentleşme, atık yönetiminin çeşitlenmesi tüketimin artması gibi gelişmeler ile dünyamızın ve ülkemizin sahip olduğu enerji, hammadde gibi doğal kaynakların kıtlığı ve kullanılmasında maksimum ekonominin sağlanması mecburiyeti atık yönetimi konusunu ekonomik, teknik ve sosyal olarak çok yönlü ilişkiler içerisinde önemli bir hale getirmiştir. Atık yönetimi, çeşitli atıkları geriye kazanmak, maliyeti düşürmek, istihdam alanı açmak yönü ile ve de çevre kirlenmesinin önlenmesi yönü ile ülkemiz için önem arz eden bir konudur.

Bu maddelerin insan ve çevre sağlığına zarar vermeyecek şekilde değerlendirilmesi ve bertarafı önemli bir problemdir. Zararlı Atıkların, yüksek teknolojiye bağlı olarak yeniden kazanılması, iyileştirilmesi kısmen mümkün olmakla beraber ülkemizde bu yönde bilimsel ve teknik uygulamalar bulunmadığı gibi İlimiz dâhilinde de atıkların tekrar kazanılması ve iyileştirilmesi yönünde bir çalışma yapılmamaktadır.

Ülkemiz genelinde mevcut durum itibarıyla uygulanmakta olan atıkların bertarafı ve toplanması işlemleri, Yozgat 'ta da sürdürülmektedir. Atıkların bertarafı ve toplanmasında toplum sağlığı ve doğa dengesinin korunması göz önüne alınarak, yerel yönetimlerin daha duyarlı olmaları gerekmektedir. İlimizde Yozgat Belediyeler Birliğine ait bir düzenli depolama tesisi bulunmaktadır, tesis 2007 yılında atık kabulüne başlamıştır. Katı Atık Düzenli Depolama Tesisinin faaliyete geçmesiyle atıkların çevreye olan etkileri asgariye düşmüştür.

Kaynaklar Yozgat Belediyesi Verileri 2012, Yozgat ÇDR 2011 Verileri

Ç. KİMYASALLARIN YÖNETİMİ burda kaldım

Ç.1. Büyük Endüstriyel Kazalar

İlimizde “Büyük Endüstriyel Kazaların Kontrolü Hakkında Yönetmelik” kapsamında tesis bulunmamaktadır.

Ç.2. Sonuç ve Değerlendirme: İlimizde SEVESO Kuruluşlarının bulunmamaktadır.

Kaynaklar

D. DOĞA KORUMA VE BİYOLOJİK ÇEŞİTLİLİK

D.1. Ormanlarve Milli Parklar

Yozgat ormanlarının ekosistemini oluşturan iklim kışları sert, yazları kurak, toprak yapısı olarak güneyi kireçli ve tuzlu kuzey kesimlerinde kahverengi orman toprağı 800-1400 m rakımları arasında dağık bir yeryüzü şekline sahiptir. Yozgat ilinin ormanlık olarak alanı 187,542 ha'dır.(İlin % 15'i) Orman alanının sadece 82,000 (% 44) ha'ı verimli orman olarak gösterilmektedir.

İl'de, orman alanları, genel yüzölçümün % 18.24'ünü kaplamaktadır. Önemli bir bölümü yok edilen ormanlar günümüzde İl'in, yüksek dağık alanlarında görülmektedir. Akdağmadeni, Çayıralan, Çekerek ve merkez ilçe, ormanların en yoğun olduğu alanlardır.

Bozok Platosu üzerinde güneybatı - kuzeydoğu yönünde uzanan AKDAĞLAR, sadece Yozgat'ın değil, yurdumuzun da önemli ormanlarından. Yaklaşık 50 km eninde ve boyunda olan bu orman bölgesi, çevredeki bozkırlar arasında adeta bir "orman adası" gibidir. Toplam olarak 100 665 ha alanı (% 37) kaplayan Akdağ ormanlarında, yoğun olarak; sarıçam (pinus silvestris), ayrıca; alıç, dağkavağı dağarmudu, yabancı fındık ve meşe türleri bulunmaktadır.

Çayıralan Bölgesi'ndeki ormanlık arazi, 61 490 ha (% 12.0) kaplamakta olup, yoğun olarak meşe; ayrıca ladin ve yabancı kavak gibi türlerden oluşmaktadır. Çekerek civarındaki seyrek ormanlarda ise; çam, meşe ve ardıç gibi türler bulunmaktadır.

Yozgat İl Merkezi'ndeki ormanlık alan, kent merkezinin güneyinde bulunan Çamlık (soğluk) Tepesi'nin kuzey yamaçları boyunca yer almaktadır. 953.754 ha (% 13.3) ormanlıktır. "Yozgat Çamlığı" denilen bu ormanlık alan; 1958 yılında Milli Park haline gelmiş olup, Türkiye'deki İlk Milli Park alanıdır.

Yapılan araştırmalardan anlaşıldığı üzere, 300 yıl önce Yozgat İli ve çevresinde geniş alanları kaplayan karaçam ormanları usulsüz yararlanma ve yerleşmelerle tahrip edilmiş, yarı kurak iklim şartlarından dolayı da, bir daha yetişmemiştir. Çamlıkta bitki türü olarak, esas karaçam (pinusnigra) olup, yer yer meşe karışıklığı vardır. Burada bulunan karaçamlar, Dünya'da ki ender türlerden olup, Kafkasya ve Yozgat Çamlığı'nda yer almaktadır. Diğer çam türlerinin tümü, 100 yaşını geçtikten sonra büyüme ve tohum verme yeteneğini kaybetmesine rağmen, Kafkas Karaçamı (Pinusnigra zigroviskiyana) 300 - 500 yaşında dahi büyüme ve tohum verme yeteneğine sahiptir.

Yozgat İlinde 2007 yılı sonu itibarı ile 242 yerleşim biriminde kadastrusu tamamlanmış orman alanı miktarı; 169.152 Ha'dır. Şimdiye kadar 2/B ile 42 yerleşim biriminde 3.275 Ha alan orman sınırı dışına çıkarılmıştır.

D.2. Çayır ve Mera

Çayır mera'lar hayvancılıkta doğal yem kaynakları olup,yetiştiricilerin kaba yem ihtiyacının önemli bir kısmını karşılamaktadır.Aşırı otlatma nedeni ile mera alanlarında

büyük bir erozyon tehlikesi vardır. Aşırı toprak kaybı nedeni ile mera alanlarında bitki örtüsü kalmamış ana kaya yüzeye çıkmıştır. Mera'ların bitki örtüsü yönünden yöreden yöreye toprak ve topoğrafik özelliklere, iklim koşullarına, mera'nın kullanım durumuna bağlı olarak mera'ların bitki örtüsü cins, nitelik ve nicelik yönünden değişmektedir. Genel olarak yabancı arpa, koyun yumağı, kır kekiği, çok yıllık bitkiler, üç gül, brom, otlak ayrığı v.s. hakimiyeti vardır.

Bölgedeki çayır ve mera'lar otlatma amaçlı kullanılmaktadır. Buda küçükbaş ve büyükbaş hayvancılığın yapılmasına sebep olmaktadır. 1998 yılında 4342 sayılı mera kanunun çıkması Tarım İl Müdürlüğü koordinatörlüğünde mera alanlarının tespiti ve yararına ilişkin çalışmalar başlatılmış olup bu çalışmalar devam etmektedir. Tarım ve Köy İşleri Bakanlığının Yozgat ili arazileri için yapılan envanter raporuna göre İl genelinde 258,845 ha mera vardır.

D.3. Sulak Alanlar

İlimiz düşük yağış miktarı, toprak özellikleri ve başka nedenlerden dolayı fazla miktarda su potansiyeli bulundurmamaktadır. İlimizde bulunan başlıca akarsular Çekerek Irmağı, Delice Irmağı, Kanak Çayı, Karasu, Kılıçözü Deresi, Sarayözü Suyu, Akdağmadeni Suyu, Gündelen Deresidir. Bunun yanında üç baraj, yirmisekiz gölet vardır.

D.4. Flora

Türler ve Popülasyonları

Pteridofitlerde En Çok Tür İçeren Familya ve Cinsler

Familyalar	Cins sayısı	Tür sayısı
Aspleniaceae	3	16
Aspidiaceae	2	16
Equisetaceae	1	8
Athyriaceae	4	7
Lycopodiaceae	1	5

Monokotillerde En Çok Tür İçeren Familya ve Cinsler

Ülke Geneli	Yozgat	Ülke Geneli	Yozgat	
Familyalar	Cins sayısı	Cins sayısı	Tür sayısı	Tür sayısı
Poaceae	142	22	512	36
Liliaceae	35	7	398	9

Orchidaceae	24	4	94	5
Cyperaceae	21	2	135	10
Iridaceae	6	3	86	5
Araceae	6	1	23	1
Juncaceae	2	2	46	4

Dikotillerde En Çok Tür İçeren Familya ve Cinsler

Ülke Geneli	Yozgat	Ülke Geneli	Yozgat	Yozgat	
Familyalar	Cins sayısı	Cins sayısı	Tür sayısı	Tür sayısı	%'si
Asteraceae	133	28	1156	55	13.70
Fabaceae	69	18	974	52	13.03
Lamiaceae	45	13	546	27	6.76
Brassicaceae	85	7	515	9	2.25
Scrophulariaceae	30	5	466	17	4.26
Caryophyllaceae	32	8	465	20	5.01
Apiaceae	99	13	419	14	3.50
Boraginaceae	34	10	305	19	4.76
Rosaceae	36	15	250	20	5.01
Ranunculaceae	17	4	196	7	1.75
Rubiaceae	10	3	170	9	2.25

D.5. Fauna

Yeryüzünün sınırlı bir bölgesinde belli bir ekolojik ortamda yayılış gösteren yani çok lokal olarak yetişebilen çeşitli taksonomik kategorilere ait bitkilere endemik bitkiler denir. Endemik türlerce zengin olan cins sayısı da çoktur Buna en iyi örnek Fabaceae'den Ebenus cinsidir. Anadolu'da yayılış gösteren 14 türün hepsi endemik ve bunların çoğu da allopatridir(türlerin ve populasyonların aynı coğrafik alanda bulunmaları).

Yozgat'ta Bulunan Endemik Bitkiler: Yapmış olduğumuz Yozgat Florasının Derlenmesi çalışmasında 56 Familya'ya ait 213 Genus ve 399 Tür tespit edilmiş olup, bu 399 türün 70 tanesi endemiktir. Ayrıca yine bu 399 türün 69 tanesi alttür ve 48 tanesi de varyete düzeyindedir. Familyaların içerdikleri tür sayısına göre yüzdeleri sırası ile; Compositae %14 (55 tür), Legüminosae %13 (52 tür), Graminea %9 (36 tür), Labiatae %7 (27 tür), Caryophyllaceae %5 (21 tür), Rosaceae %5 (20 tür), Boraginaceae %5 (19 tür), Scrophulariaceae %4 (17 tür), Diğer Familyalar %38 (152) şeklindedir.

Bazı Önemli Familyaların Endemik Tür Sayıları

Familya	Cins	End.Cins	Doğal Tür	End.Tür	Yozgat End.Tür	%End.
Asteraceae	126	40	1132	430	15	38.0
Fabaceae	60	28	958	375	13	39.1
Scrophulariaceae	30	8	463	241	65	2.1
Lamiaceae	43	19	543	240	74	4.3
Brassicaceae	85	27	509	194	13	8.1
Caryophyllaceae	32	15	465	187	34	0.2
Liliaceae	31	14	388	118	13	0.4
Apiaceae	96	36	416	117	42	8.1
Boraginaceae	32	14	301	108	33	5.0
Rubiaceae	9	5	169	74	14	3.8
Campanulaceae	6	5	133	66	14	9.6
Poaceae	131	19	483	50	21	0.4

Rosaceae	31	9	245	46	21	8.8
Ranunculaceae	17	5	196	43	12	1.9
Iridaceae	6	3	84	36	24	2.9

Yozgat İlinin fauna türlerinin incelenmesi sonucu fauna türleri memeliler, kuşlar ve sürüngenler olarak üç bölümde incelenmiştir.Yapılan incelenme sonucu 4 türlü memeli, 9 tür kuş ve 3 tür yılan çeşidi tespit edilmiştir. Bunlardan bazıları Tilki, Tavşan, Tarla Faresi, Sincap, Yaban Domuzu, Altın Kartal, Küçük Atmaca, Delice, Sığırcık, Dağ Kargasıdır.

Yozgat Çamlığı Milli Parkı Faunası (Doğa Koruma ve Milli Parklar Şube Müd. verileri)

A.Memeliler	
Türkçe Adı	Latince Adı
Tilki	Vulpes Vulpes
Tavşan	Lepus Lepus
Tarla Faresi	Micetus Arvalis
Sincap	Sciurus vulgaris
B.Kuşlar	
Altın Kartal	Aquila chrysaetos
Küçük Atmaca	Accipiter nisus
Saksağan	Pica Pica
Kumru	Stercoraria decaoto
Delice	Circus hudsonius

Tarla Kuşu	Alauda arvensis
Sığırcık	Sturnus vulgaris
Sarı Asma	Oriolus oriolus
Dağ Kargası	Pyrrhocorax graculus
C.Sürüngenler	
Kaplumbağa	Testude sp.
Kertenkele	Lacerta sp.
Yılan	Serpens

D.6. Tabiat Varlıklarını Koruma Çalışmaları

Yozgat Çamlığı Milli Parkı

1- Alanın resmi adı : Yozgat Çamlığı Milli Parkı

2- Coğrafi konumu : İl Merkezinin 2 km kuzeyinde bulunmaktadır.

3- Alanı : 786 Hektar

4- Alanın açıklamalı tanımı : Başlangıçta 264 hektar olan alan, belediyece Bakanlığa devredilen alanlarla 522 Hektar, daha sonra yapılan ilave ağaçlandırma sahaları ile beraber Milli Parkın sahası 786 Hektar'a çıkartılmıştır. Çamlık Milli Parkı, Türkiye'nin ilk Milli Parkı olma gururunu taşımaktadır.

5- Yasal Konumu : İlimizde Milli Park olarak Çamlık Milli Parkının bulunduğu bölge ve ülkemizin birçok bölgesinin eskiden ormanlarla kaplı olduğu bilinmektedir. Ne yazık ki bu ormanlar günümüze kadar korunup geliştirilememiştir. Sadece Çamlık Milli Parkının bulunduğu yerde 264 Hektar kadar bir sahada ki ormanlık alan bu güne kadar gelebilmiştir. Çamlık Milli Parkı 1958 yılında Yüksek İcra Vekilleri Heyetinin 05.02.1958 tarih ve 4/9909 sayılı kararı ile Milli Park olarak ilan edilmiş ve tapuya şerh konularak, belediyeye ait olan bu alanın 49 yıllığına izin irtifak hakkı Orman Bakanlığına devredilmiştir.

6- Yerleşimler ve Nüfusları : En yakın yerleşim yeri olan Yozgat İlının merkez nüfusu 73.930 kişidir.

7- Fiziksel Özellikleri : Yer altı su kaynakları mevcuttur. Topografyası yamaç, tepe ve dağlardan oluşmaktadır.

8- Ulaşım ve alt yapı : Toplu olmamakla birlikte, kişilere özel veya seyahat acenteleri ve tüzel kişilikler tarafından gerçekleştirilmektedir.

9- Flora ve faunası : Yozgat Çamlığı Milli Parkı 1982 yılında yapılan araştırmaya göre,Kafkas Çamı (Pinus nigra Arn.Subsp. Pallasiana) denilen 400-500 yaşlarında Karaçam türünü barındırmakta ve bu çam türü Türkiye’de sadece Çamlıkta bulunmakta ve halen tohum verebilmektedir. Ayrıca Çamlıkta 43 familya ve 144 cins içinde toplam 212 bitki türü yaşamakta olup, bunların içinde 30’a yakın endemik tür bulunmaktadır.

Milli Parkta yine Orta Anadolu’nun mevcut bilinen hayvan türlerinin yanında Beyaz Kartal olarak bilinen, Amerika’ya has Altın Kartallar 1992 yılında kadar görülmekte idi. Bu bilgilere göre, Çamlık içindeki 30’a yakın endemik bitki türü, Amerika’nın Beyaz Kartalı ve sadece Çamlıkta bulunan Karaçam türlerinin korunması ve tanıtılması amacıyla sosyal, kültürel ve turizm faaliyetlerine uygun olması özellikle yakın çevrenin açık hava rekreasyonu ve dinlenme ihtiyacını karşılayabilmesi amacıyla Milli Park ilan edilmiştir. Yozgat çamlığı Milli Parkı faunası Tablo F.2’de verilmiştir.

10- Mevcut sorunlar : Mastır Planı henüz yapılamamış olup 2006 yılında yapılması planlanmaktadır.

İlimiz Merkez İlçesinde bulunan Kent Park ve Fuar alanına yakınlığı sebebi ile yoğun ziyaretçi potansiyeli olan Davulbaztepe mevki 2009 yılında Türkiye’nin 38. Tabiat Parkı olarak ilan edilmiştir. Yozgat Çamlığı Milli Parkı’na 2 km mesafede olan Tabiat Parkı 72 Ha alan kaplamaktadır. Sahanın büyük kısmı ağaçlandırılmış ve koruma altına alınmıştır. Sahanın korunaklı olması nedeni ile bölgede bulunan hayvan popülasyonunda artış gözlenmektedir. Yozgat şehir merkezine hakim yapısı ve görüş açısı ile önemli bir rekreasyon alanı olan sahada; sarıçam, alıç, kuşburnu ve ahlat florayı oluşturmaktadır. Sahada fauna türleri olarak keklik ve tavşan bulunmaktadır.

Tabiat Anıtı : Tabiat Anıtı, tabii ve tabiat olaylarının meydana getirdiği özelliklere ve bilimsel değerlere sahip milli park esasları dahilinde korunan tabiat parçalarıdır.

Yozgatta bulunan Tabiat Anıtları

SIRA NO	BULUNDUĞU YER	CİNSİ	KAPLADIĞI ALAN(M2)	BOYU(mt)	ÇAPI(mt)	ÇEVRESİ(mt)	YAŞI
1	Çekerek İlçesi Kamışık Köyü	Kavak Ağacı	40	20	2,5	8.00	200
2	Akdağmadeni İlçesi Karadikmen K.	Meşe Ağacı	310	20	1,4	4,20	450-500

Yozgat İli sınırlarında tabiat koruma alanı bulunmamaktadır.

İlimizdeki Koruma Altına Alınan Alanlar(Doğa Koruma ve Milli Parklar Şube Müd. Verileri,2011)

İL	İLÇE	MEVKİİ	ADI	BİTKİ ÖRTÜSÜ	KULLANIM DURUMU
Yozgat	Akdağmadeni	Kadınpınarı	Kadınpınarı	Sarıçam-Meşe	Mesire Yeri
Yozgat	Çekerek	Kamışcık Köyü	Ulukavak	Akkavak	Tabiat Anıtı
Yozgat	Akdağmadeni	Kadınpınarı	Geyik Üretim İstasyonu	Meşe-Sarıçam	
Yozgat	Sorgun	Bağdili	Bağdili mesire yeri	Meşe	
Yozgat	Çayıralan	Sorgun-Çevrik	Sorgun-Çevrik mesire yeri	Sarıçam	

Yozgat ili tarih boyunca Hititlerin, Finikelerin, Kimmerlerin, Lidyalıların, Perslerin, Makedonyalıların kısa bir süre Kapadokyalıların ve Pontus'ların egemenliğine girmiş ve son olarak da Osmanlı Beyliklerinin ve Osmanlı İmparatorluğunun hakimiyetinde kalmıştır. Geçen bu süre içerisinde yapılan camiler, kiliseler, türbeler ve diğer tarihi kalıntılar günümüze kadar gelmiştir. Ayrıca Yozgat ilinde eski yapı ahşap ve taş evler ve yine Saat Kulesi tarihi ve turistik eserler arasındadır.

Yozgat Kentsel ve Tarihi Sit Alanları

Adı	Bulunduğu Yerleşim Merkezi
Çapanoğlu Cami	Yozgat
Başçavuş Cami	Yozgat
Kayyumzade (Demirci Ali Efendi) Camii	Yozgat
Cevheri (Cevahir) Ali Efendi Camii	Yozgat
Osmanpaşa Türbesi	Yozgat
Saat Kulesi	Yozgat
Karabıyık Köprüsü	Yozgat
Taş Köprü	Yozgat
Mercimek Tepe ve Çengeltepe Höyüğü	Yozgat
Çeşka Kalesi	Yozgat
Gergeli Höyük	Yozgat
Başıbüyüküklü Tümülüsü	Yozgat
Kaşkışla Köyü Höyüğü	Yozgat
Karatepe Höyüğü	Yozgat
Battal Höyüğü	Yozgat
Hamzalı Köyü Höyüğü	Yozgat
Büyüknefes Höyüğü	Yozgat
Osmanpaşa Höyüğü	Yozgat

Adı	Bulunduğu Yerleşim Merkezi
Sivritepe Yerleşimi ve Nekropolü	Yozgat
Topcu Köyü Höyüğü	Yozgat
Bacılı Köyü Mağarası	Yozgat
Gavurören Yamaç Yerleşimi	Yozgat
Danaderesi Mevkii Yerleşimi	Yozgat
Gavurçeşmesi Mevkii Yerleşimi	Yozgat
Kırkgöz Mağarası ve Kaya Mezarlığı	Yozgat
Beşiktepe Köy Mezarlığı Düz Yerleşimi	Yozgat
Kuarziyaret Tepesi Tümülüsü ve Ağca Mağara Şapeli	Yozgat
Haydarbeyli Köyü Höyüğü	Yozgat
Kırgının Dibi Yerleşimi	Yozgat
Karabıyık Köyü Tümülüsleri	Yozgat
Divanlı Köyü Höyüğü	Yozgat
Buzağcıoğlu Köyü Mezarlığı	Yozgat
Bekçihöyüğü	Yozgat
Kale Mevkii (Kayaönü)	Akdağmadeni
Şebni Tümülüsü	Akdağmadeni
Muşalikalesi	Akdağmadeni
Sarıbaba Höyüğü	Aydıncık
Gavurtepe Höyüğü	Aydıncık
Velibaşı Düz Yerleşimi	Aydıncık
Dumansaray Höyüğü	Aydıncık

Adı	Bulunduğu Yerleşim Merkezi
Kaletepe Höyüğü	Aydıncık
Velibaşı Tümülüsü	Aydıncık
Yapalak Üç Adet Tümülüs	Boğazlıyan
Karakoç Yer altı Şehri	Boğazlıyan
Gerdekkayası ve Beşiktepe Ören Yeri	Boğazlıyan
Aşağıhasanlı Yer altı Şehri	Boğazlıyan
Kaya Yerleşimi	Boğazlıyan
Cavlak Doğal ve Arkeolojik Sit Alanı	Boğazlıyan
Yoğunhisar Köyü Höyüğü (Höyüktepe)	Boğazlıyan
Akalan Tümülüsü (Akhöyük)	Boğazlıyan
Höyük yurt Höyüğü	Boğazlıyan
Hamam Höyüğü	Boğazlıyan
Eski Eser Alanı	Boğazlıyan
Uzunlu Tümülüsleri ve Höyüğü	Boğazlıyan
Çokumağıl Höyüğü	Boğazlıyan
Büyük Höyük	Boğazlıyan
Çakmakbeli Tepesi Tümülüsleri	Boğazlıyan
Sarayaltı Höyüğü	Boğazlıyan
Kayaözü Höyüğü (üç Evler Höyüğü)	Çandır
Turnahöyüğü Tümülüsü	Çayıralan
Höyük ve Han Kalıntısı	Çayıralan
Balıklaya Roma Sarnıcı	Çekerek

Adı	Bulunduğu Yerleşim Merkezi
Kayatepesi Yerleşim Alanı	Çekerek
Yılanboğnu Tepesi Höyüğü	Saraykent
Taşlık Höyüğü	Saraykent
Divanlı Köyü Mağaraları	Saraykent
Taş Kemerler	Sarıkaya
Çat Höyüğü	Sarıkaya
Kale Höyüğü	Sarıkaya
Boz Höyük	Sarıkaya
Konak Höyük	Sarıkaya
Karayakup köyü Höyüğü	Sarıkaya
Höyüktepe Tümülüsü	Sarıkaya
Celal Höyüğü	Sarıkaya
Eğrihöyük Tepesi Höyüğü	Sarıkaya
Kıpık Höyüğü	Sarıkaya
Burunkışla Höyüğü ve Tümülüsü	Sarıkaya
Donbak Tepesi Tümülüsü	Sarıkaya
Salur Höyüğü	Sorgun
Büyük Höyük	Sorgun
Osmaniye Höyüğü	Sorgun
Babalı Tümülüsü	Sorgun
Alışar (Sivritepe Tümülüsü)	Sorgun
Hapisboğazı Harabeleri	Sorgun
Kerkenez Harabeleri	Sorgun

Adı	Bulunduğu Yerleşim Merkezi
Alidede Höyüğü	Sorgun
Alışar Höyüğü	Sorgun
Çadırhöyük	Sorgun
Göztepe Tümülüsleri	Sorgun
Kaletepe Höyüğü	Sorgun
Alibar Höyüğü	Şefaati
Höyüktepe Höyüğü	Şefaati
Kızılyar Höyüğü	Şefaati
Bekirinhöyüğü Tümülüsü	Şefaati
Sarıkent Höyüğü	Şefaati
Güzelli Köyü Mağaraları	Şefaati
Gerdekkayası ve Beşiktepe Örenyeri	Şefaati
Uyuz Hamamı (Roma Dönemi)	Yerköy
Uyuz Hamamı Höyüğü	Yerköy
Höyökköyü Höyüğü	Yerköy
Akçakoyunlu Höyük	Yerköy
Karaosmanoğlu Höyüğü	Yerköy
Çatalarkaç Höyüğü	Yerköy
Konak Höyük	Yerköy
Höyüktepe Höyüğü	Yerköy
Yerköy Tümülüsü	Yerköy
Delice Höyüğü	Yerköy
Çatalhöyük	Kadışehir

Adı	Bulunduğu Yerleşim Merkezi
Kadişehri Höyüğü (Yassı Höyük)	Kadişehri
Akçakale Höyüğü	Kadişehri
Yenifakılı Taşaltı Höyüğü	Yenifakılı

D.7. Sonuç ve Değerlendirme

Günümüzde doğal kaynakların en verimli, çevreye en az zarar verecek şekilde ve ekolojik denge göz önünde bulundurularak kullanılması için önemli tedbirler alınmakta ve toplum bilinçlendirilmektedir. Bu doğal kaynakların da bir gün tükeneceği, yok edilen kaynakların yenilenemeyeceği, bu durumun doğuracağı zararların yine biz insanlara olacağı bilinci kişiler tarafından kabul edilmektedir.

Kaynaklar: İl Çevre Durum raporu 2011

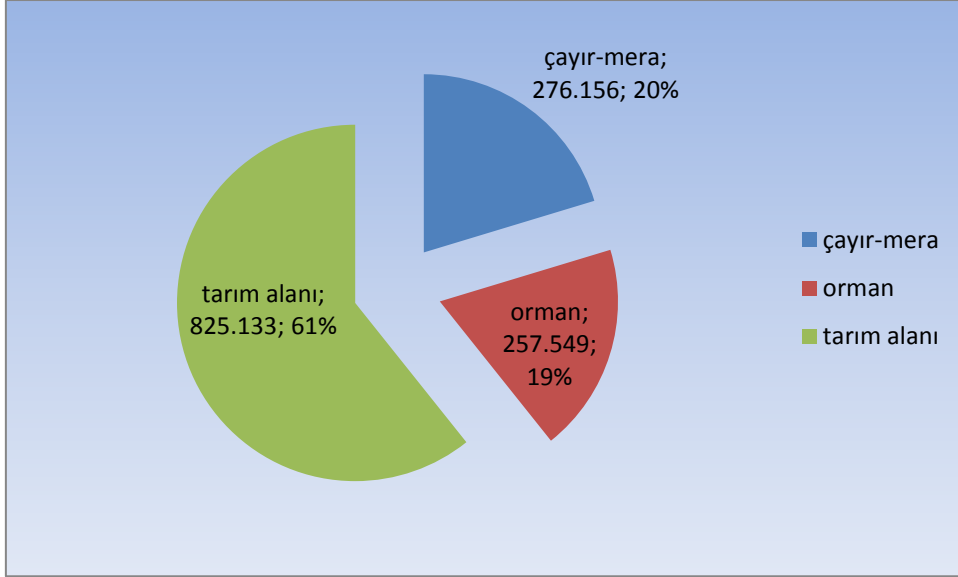
E. ARAZİ KULLANIMI

E.1. Arazi Kullanım Verileri

Yozgat İl sınırları içerisinde toplam 276.156 ha çayır ve mera arazisi bulunmaktadır. Çayır ve mera arazisi toplam tarım arazisinin %19,67'sini kapsamaktadır. Mevcut çayır ve mera alanları köy yerleşim sınırları içerisinde tarıma dayalı olarak yer almış olup, hayvancılığa dayalı büyük çayır ve meralar bulunmaktadır.

Yozgat ili Kızılırmak ve Yeşilırmak havzalarında yer almaktadır. Kızılırmak'ın kollarından olan Delice Irmağı, Yeşilırmak ve Çekerek Irmağı ilin en önemli su kaynaklarındandır. İlin tarım yapılan topraklarının 751026 ha'ı sulanabilir arazi, 68 486 ha'ı da ekonomik olarak sulanabilir arazilerden oluşmaktadır.

Yozgat Çamlığı Milli Parkı 05.02.1958 yılında Türkiye'nin ilk Milli Parkı ilan edilmiştir. İnsan etkisiyle Anropojen step içinde yer alan ada şeklinde bir sahadır. Bunun yanında koruma altına alınan Kadıpınarı, Ulukavak Tabiat Anıtı v.s.dir.

Grafik E.1 – İlimizin (2012) Yılı Arazi Kullanım Durumu (tarım il müd.2012)

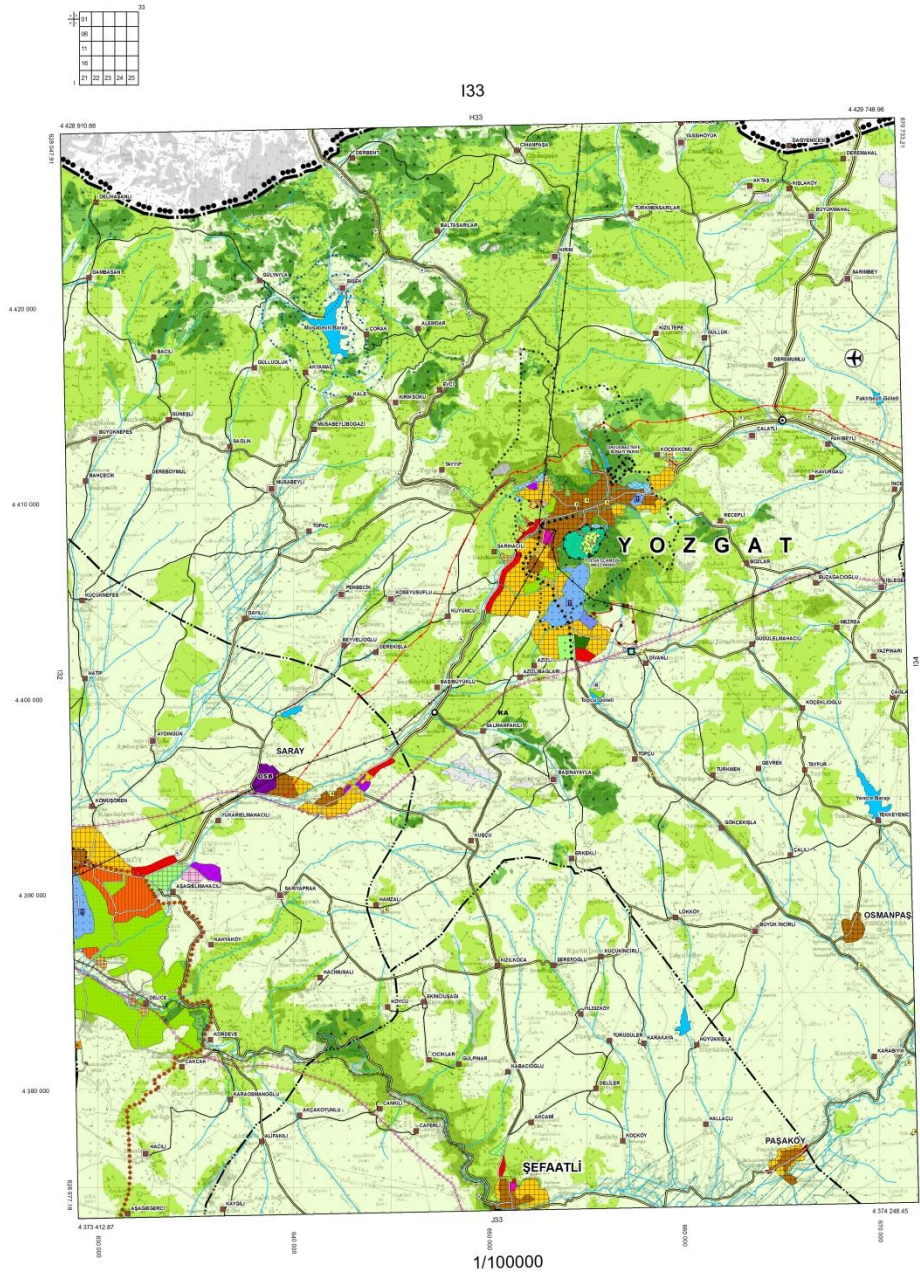
Çizelge E.1 – (2012) Yılı İlimizin Arazilerinin Kullanımına Göre Arazi Sınıflandırılması (Tarım İl Müdürlüğü, 2012)

Arazi SINIFI	Alanı (ha)	(%)
1. Sınıf Araziler	37.322	2.67
2. Sınıf Araziler	167.035	11.96
3. Sınıf Araziler	209.708	15.00
4. Sınıf Araziler	264.386	18.93
5. Sınıf Araziler	61	0.69
6. Sınıf Araziler	172.693	12.36
7. Sınıf Araziler	535.080	38.32
8. Sınıf Araziler	9.981	0.07
TOPLAM	1.396,266	

E.2. Mekânsal Planlama

E.2.1. Çevre düzeni planı: Çevre Düzeni Planları, dengeli ve sürekli kalkınma amacına uygun olarak ekonomik kararlarla ekolojik kararların bir arada tasarlanmasına imkan veren, rasyonel doğal kaynak kullanımını sağlamak üzere kalkınma ve varsa bölge planları temel alınarak alt ölçekli planlara esas olmak üzere hazırlanan ve ana arazi kullanım kararlarını, stratejileri ve hedefleri belirleyen plan notları ve plan açıklama raporuyla bütün olan üst ölçekli fiziki planı ifade eder. Dengeli ve sürekli kalkınma amacına uygun olarak ekonomik kararlarla, ekolojik kararların bir arada düşünülmesine imkan veren rasyonel doğal kaynak kullanımını sağlamak üzere, Kalkınma Planları ve Bölge Planları temel alınarak çevre düzeni planlarını hazırlamak veya hazırlatmak, onaylamak ve uygulanmasını sağlamak, görevi Çevre ve Şehircilik Bakanlığının sorumluluğunda bulunmaktadır. Bu çerçevede 644 sayılı Çevre ve Şehircilik Bakanlığı'nın Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararname uyarınca yetki ve sorumluluğu Bakanlığımıza verilen Çevre Düzeni Planlarının, kapsadığı alan ve ölçeği 5491 sayılı Kanun'un 6. maddesi (b) bendi ile belirlenerek, Bakanlığımızca yapılacak, yaptırılacak ve onaylanacak Çevre Düzeni Planlarının havza ve bölge bazında 1/50 000 ve 1/100 000 ölçekli olacağı belirlenmiştir.

Kırsal ve Kentsel alanda arazinin ve doğal kaynakların Koruma-Kullanma dengesi içerisinde en uygun ve verimli şekilde kullanılması ancak üst ölçekte alınacak arazi kullanım kararlarıyla mümkün olabilmektedir. Çevre ve Şehircilik Bakanlığınca hazırlanarak ve 12.09.2012 tarih ve B.09.0.MPG.0.11.03.00-305.02-998/14212 sayılı yazı ile bildirilen Yozgat-Sivas-Kayseri Planlama Bölgesi 1/100 000 Ölçekli Çevre Düzeni Planı, Plan Hükümleri, ve Plan Açıklama Raporu, 644 sayılı Çevre ve Şehircilik Bakanlığı'nın Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararname'nin 7. Maddesi uyarınca Bakanlık Makamı'nın 02/04/2012 tarih ve 4985 sayılı Olur'u ile onaylanan ve uygun bulunan itirazlara ilişkin gerekli düzeltmeler yapılarak 07/09/2012 tarih ve 14066 sayılı oluru ile revize edilmiştir.

E.3. Sonuç ve Değerlendirme

Yozgat İl sınırları içerisinde toplam 276.156 ha çayır ve mera arazisi bulunmaktadır. Çayır ve mera arazisi toplam tarım arazisinin %19,67'sini kapsamaktadır. Mevcut çayır ve mera alanları köy yerleşim sınırları içerisinde tarıma dayalı olarak yer almış olup, hayvancılığa dayalı büyük çayır ve meralar bulunmaktadır.

Yozgat ili Kızılırmak ve Yeşilirmak havzalarında yer almaktadır. Kızılırmak'ın kollarından olan Delice Irmağı, Yeşilirmak ve Çekerek Irmağı ilin en önemli su kaynaklarındandır. İlin tarım yapılan topraklarının 751026 ha'ı sulanabilir arazi, 68 486 ha'ı da ekonomik olarak sulanabilir arazilerden oluşmaktadır.

Kaynaklar: Yozgat-Sivas Çevre Düzen Planı, İl Çevre Durum raporu 2011

F. ÇED, ÇEVRE İZİN VE LİSANS İŞLEMLERİ

F.1. ÇED İşlemleri

Çevresel Etki Değerlendirmesi (ÇED) ;Gerçekleştirilmesi Planlanan Projelerin çevreye olabilecek olumlu yada olumsuz etkilerinin belirlenmesinde, olumsuz yöndeki etkilerin önlenmesi yada çevreye zarar vermeyecek halde en aza indirilmesi için alınacak önlemlerin uygulanmasının izlenmesi ve kontrolünde sürdürülecek çalışmaları ifade etmektedir.

Çizelge F.1 – İlimizde Bakanlık merkez ve ÇŞİM tarafından (2012) Yılı İçerisinde Alınan ÇED Olumlu ve ÇED Gerekli Değildir Kararlarının Sektörel Dağılımı(YOZGAT ÇŞİM Veriler, 2012)

Karar	Maden	Enerji	Sanayi	Tarım-Gıda	Atık-Kimya	Ulaşım-Kıyı	Turizm-Konut	TOPLAM
ÇED Gerekli Değildir	20	2	0	4	0	0	0	26
ÇED Olumlu Kararı	1	0	0	0	0	0	0	1

Grafik F.1 – İlimizde (2012) YılıÇED Olumlu Kararı Verilen Projelerin Sektörel Dağılımı
(**Not:** 2012 ÇED Olumlu Kararı 1 adet olduğu için grafik oluşturulamadı.)

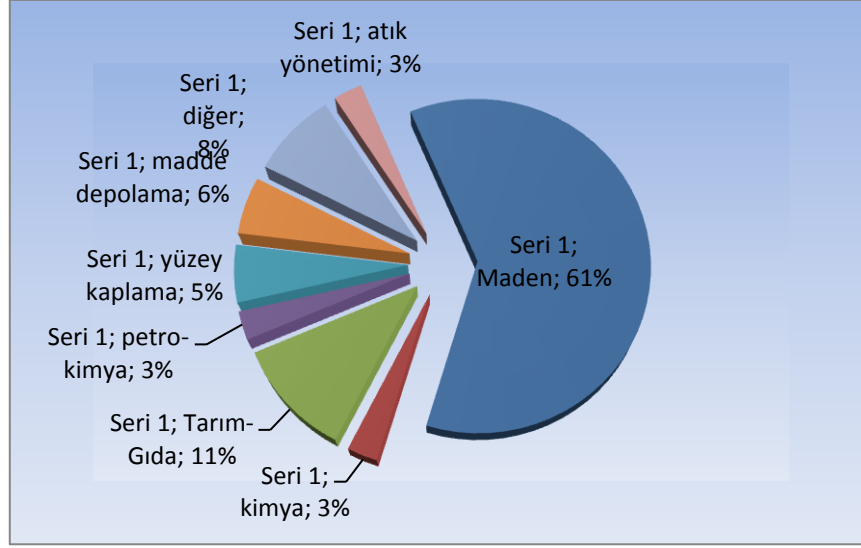
Grafik F.2 – İlimizde (2012) Yılı ÇED Gerekli Değildir Kararı Verilen Projelerin Sektörel Dağılımı (YOZGAT ÇŞİM Veriler, 2012)

F.2. Çevre İzin ve Lisans İşlemleri

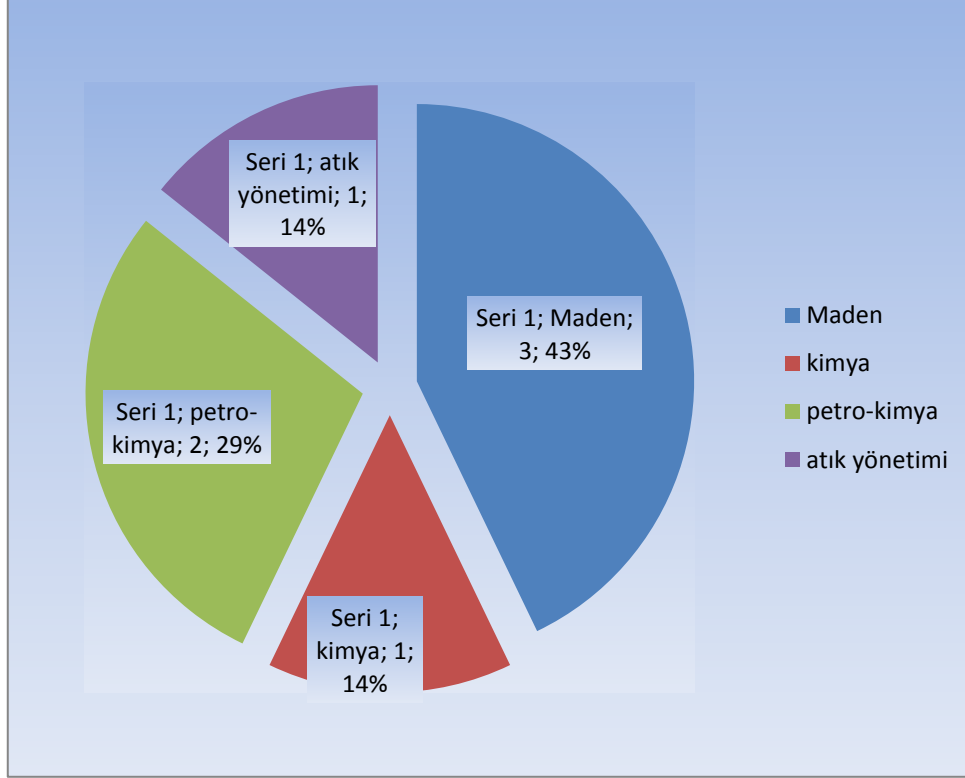
ÇKAGİLHY kapsamında 2012 yılında verilen geçici faaliyet belgeleri, çevre izni ve çevre izni ve lisansı belgeleri aşağıda verilmiştir. 2012 yılında ret edilen geçici faaliyet başvuruları, ret edilen çevre izni/lisansı başvurusu bulunmamaktadır.

Çizelge F.2 – İlimizde (2012) Yılında ÇŞİM Tarafından Verilen Geçici Faaliyet Belgesi ve Çevre İzni/Çevre İzni ve Lisansı Belgesi Sayıları (E-İZİN PORTALI, 2012)

	EK-1	EK-2	TOPLAM
Geçici Faaliyet Belgesi	5	31	36
Çevre İzini	1	6	7
Lisans	1	0	1
TOPLAM	7	37	44

Grafik F.3 – İlimizde (2012)Yılında Verilen Geçici Faaliyet Belgelerinin Sektörlere Göre Dağılımı(E-İZİN PORTALI, 2012)

Grafik F.4 - İlimizde (2012) Yılında Verilen Çevre İzni Konuları(E-İZİN PORTALI, 2012)

Grafik F.5- İlimizde (2012) Yılında Verilen Lisansların Konuları(E-İZİN PORTALI, 2012)

(Not: 2012 yılında 1 adet lisans konusu olduğu için grafik oluşturulamadı.)

F.3. Sonuç ve Değerlendirme: ÇKAGİLHY kapsamında 2012 yılında verilen geçici faaliyet belgeleri, çevre izni ve çevre izni ve lisansı belgeleri aşağıda verilmiştir.2012 yılında ret edilen geçici faaliyet başvuruları, ret edilen çevre izni/lisansı başvurusu bulunmamaktadır.

Kaynaklar: Çevre İzin portalı, Yozgat ÇŞİM Verileri 2012

G. ÇEVRE DENETİMLERİ VE İDARİ YAPTIRIM UYGULAMALARI

NOT: Bu bölümde verilen denetim ve cezalarla ilgili bilgiler 2012 yılında İl müdürlüğümüz kayıtlarında tutularak her 3 ayda bir Bakanlığımıza gönderilen bilgilerdir.

G.1. Çevre Denetimleri

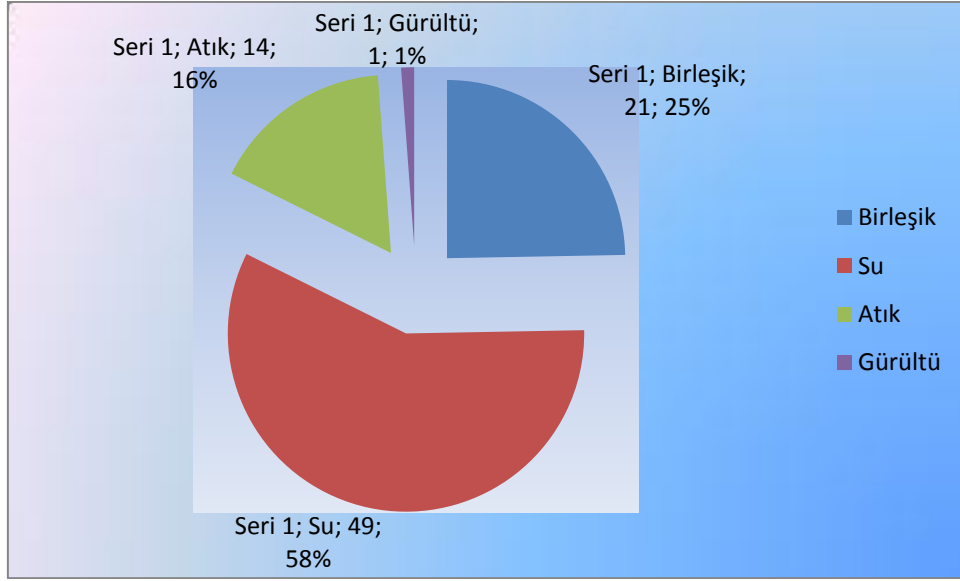
Bu rapor kapsamında denetim faaliyetleri değerlendirilirken, gerçekleştirilen denetimler planlı (rutin) ve ani (plansız-rutin olmayan) denetimler olarak ikiye ayrılmıştır. Planlı denetimler, bir ya da çok yıllık bir program çerçevesinde il müdürlüğümüz tarafından haberli veya habersiz olarak gerçekleştirilen denetimlerdir. Plansız denetimler ise;

- izin yenileme prosedürünün bir parçası olarak,
- yeni izin alma prosedürünün bir parçası olarak,
- kaza ve olaylar sonrasında (yangın ve aniden ortaya çıkan kirlilikler gibi),
- mevzuata uygunsuzluğun fark edildiği durumlarda,
- Bakanlık ya da ÇŞİM tarafından gerek görülen durumlarda,
- ihbar veya şikâyet sonrasında

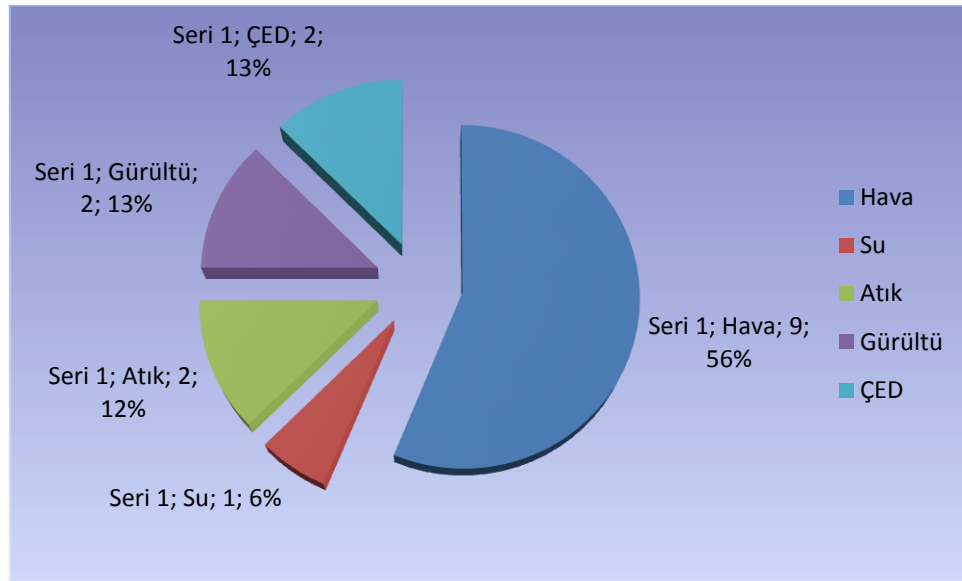
ani olarak gerçekleşen ve herhangi bir programa bağlı kalınmaksızın ÇŞİM tarafından yapılan denetimlerdir.

ÇizelgeG.1 -İlimizde(2012) Yılında ÇŞİM Tarafından Gerçekleştirilen Denetimlerin Sayısı(Yozgat ÇŞİM Verileri,2012)

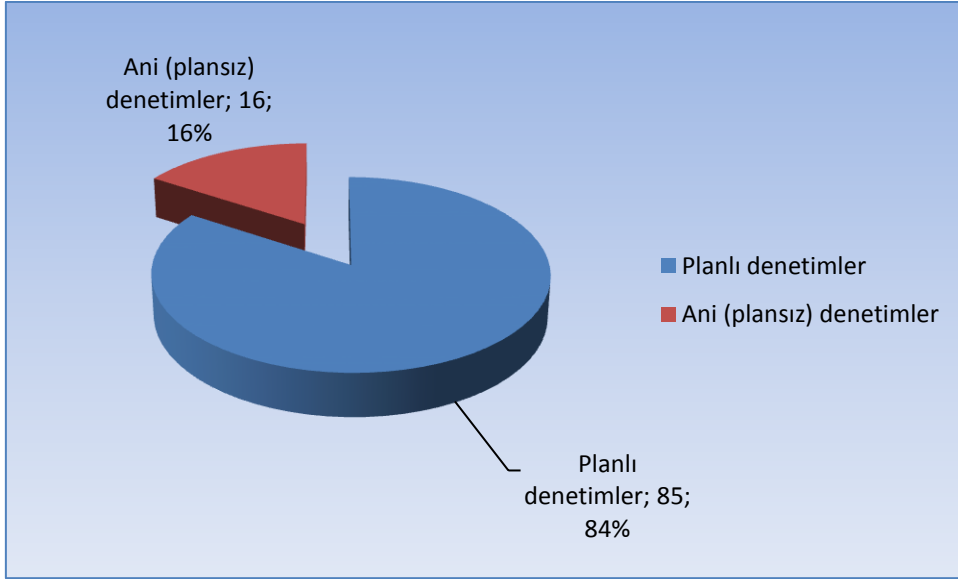
Denetimler	Birleşik	Hava	Su	Toprak	Atık	Kimya-sallar	Gürültü	Derin Deniz Deşarjı	ÇED	İzin	Toplam
Planlı denetimler	21	0	49	0	14	0	1	0	0	0	85
Ani (plansız) denetimler	0	9	1	0	2	0	2	0	2	0	16
Genel toplam	21	9	50	0	16	0	3	0	2	0	101

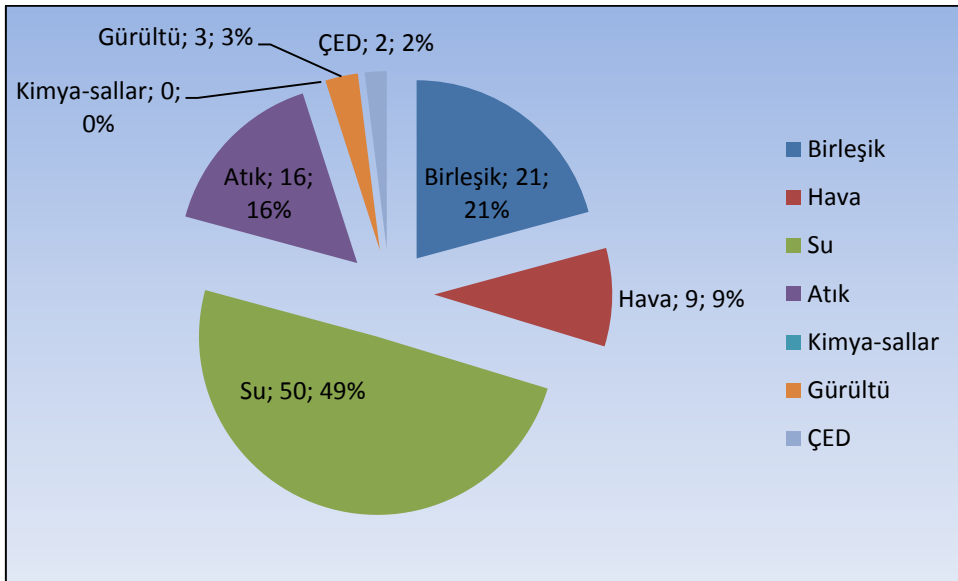
Grafik G.1 -İlimizde ÇŞİM Tarafından (2012) Yılında Gerçekleştirilen Planlı Denetimlerin Konularına Göre Dağılımı(YOZGAT ÇŞİM Verileri,2012)

Grafik G.2 –İlimizde ÇŞİM Tarafından (2012) Yılında Gerçekleştirilen Plansız Denetimlerin Konularına Göre Dağılımı(YOZGAT ÇŞİM Verileri,2012)

Grafik G.3–İlimizde ÇŞİM Tarafından (2012) Yılında Gerçekleştirilen Planlı ve Ani Çevre Denetimlerinin Dağılımı(YOZGAT ÇŞİM Verileri,2012)

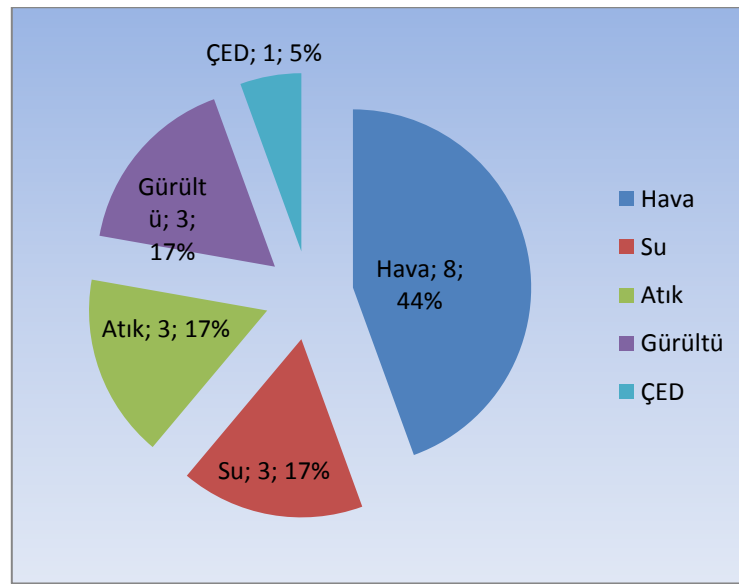

Grafik G.4– İlimizde ÇŞİM Tarafından (2012) Yılında Gerçekleştirilen Tüm Denetimlerin Konularına Göre Dağılımı(YOZGAT ÇŞİM Verileri,2012)

G.2. Şikâyetlerin Değerlendirilmesi

Çizelge G.2 – İlimizde(2012) Yılında ÇŞİM'e Gelen Tüm Şikâyetler ve Bunların Değerlendirilme Durumları(YOZGAT ÇŞİM Verileri,2012)

Şikâyetler	Hava	Su	Toprak	Atık	Kimyasallar	Gürültü	ÇED	TOPLAM
Şikâyet sayısı	8	3	0	3	0	3	1	18
Denetimle sonuçlanan şikâyet sayısı	8	3	0	3	0	3	1	18
Şikâyetleri denetimle sonuçlanma (%)	100	100	0	100	0	100	100	100

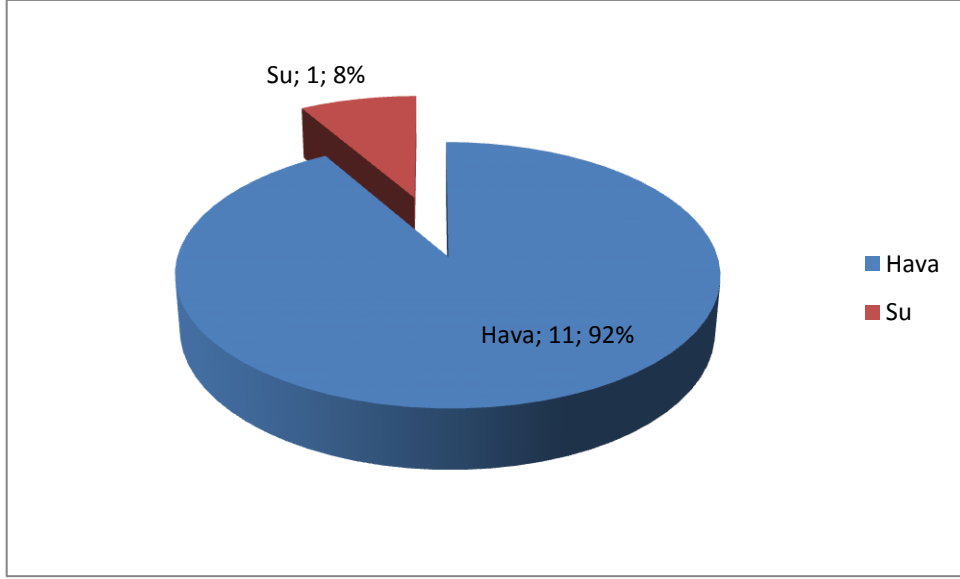

Grafik G.5 – İlimizde (2012)Yılında ÇŞİM Gelen Şikâyetlerin Konulara Göre Dağılımı(YOZGAT ÇŞİM Verileri,2012)

G.3. İdari Yaptırımlar

Çizelge G.3–İlimizde (2012)Yılında ÇŞİM Tarafından Uygulanan Ceza Miktarları ve Sayısı(YOZGAT ÇŞİM Verileri,2012)

	Hava	Su	Toprak	Atık	Kimyasallar	Gürültü	ÇED	Diğer	TOPLAM
Ceza Miktarı (TL)	1.672	47.121,00	0	0	0	0	0	0	48.793,00
Uygulanan Ceza Sayısı	11	1	0	0	0	0	0	0	12

Grafik G.6 – İlimizde(2012) Yılında ÇŞİM Tarafından Uygulanan İdari Para Cezalarının Konulara Göre Dağılımı(YOZGAT ÇŞİM Verileri,2012)

G.4. Çevre Kanunu Uyarınca Durdurma Cezası Uygulamaları

İlimizde herhangi bir tesise verilen faaliyeti durdurma/kapatma kararı bulunmamaktadır.

G.5. Sonuç ve Değerlendirme

Faaliyette olan tesisler ve planlanan yatırımlarla ilgili olarak, 2872 sayılı Çevre Kanunu ile 5491 sayılı Çevre Kanununda değişiklik Yapılmasına Dair Kanuna istinaden çıkarılan Yönetmeliklerin ilgili hükümlerine uyulması ve diğer mer'î mevzuat çerçevesinde öngörülen gerekli izinlerin alınması, ekolojik dengenin bozulmamasına, çevrenin korunmasına ve geliştirilmesine yönelik tedbirlere riayet edilmesini sağlamak amacıyla inceleme ve denetimlerimiz devam etmektedir.

Kaynaklar: ÇŞİM Verileri,2012

H. ÇEVRE EĞİTİMLERİ

İl Müdürlüğümüz Milli Eğitim Müdürlüğü'ne bağlı okullarda “Çevre” konulu seminerler düzenlemekte, Çevre dersinde verilen araştırma konularında öğrencilere Müdürlüğümüz personeli tarafından kaynak ve doküman açısından yardımcı olunmaktadır.

İl Müdürlüğümüz tarafından 2003 yılında, Mülga Çevre Bakanlığı ve Jandarma Komutanlığı arasında imzalanan protokol doğrultusunda İl Jandarma Komutanlığı bünyesinde oluşturulan “Çevre Timi” personellerine Müdürlüğümüz personellerince verilen çevre konulu eğitim programı sonunda Valiliğimiz tarafından programa katılan Jandarma personellerine sertifika verilmiştir. İlimizde yaşayan insanların çevreye olan duyarlılıklarının artırılması amacıyla ve çevre sorunlarının çözümlerine katılımlarının sağlanması için Müdürlüğümüz 2002-2008 yılı içerisinde çeşitli çalışmalar yapmıştır.

Hava Kalitesinin Korunması Yönetmeliği doğrultusunda, 2002-2008 kış sezonları öncesinde Yozgat Valisi başkanlığında İlimizdeki tüm apartman yöneticileri ve mahalle muhtarlarının katıldığı büyük çaplı bir toplantı düzenlenmiş, toplantıda apartman yöneticileri ve mahalle muhtarlarına Müdürlüğümüzce yakılacak yakıtların nitelikleri ve yakma teknikleri hakkında bilgi verilmiştir. Milli Eğitim Bakanlığı ve Mülga Çevre ve Orman Bakanlığı arasında imzalanan işbirliği protokolü çerçevesinde okul öncesi ve ilköğretim kurumlarına yönelik olarak çevrenin korunması, kirliliğin önlenmesi, olumlu tüketim alışkanlıklarının kazandırılması, değerlendirilebilir katı atıkların kaynağında ayrı toplanması ve geri kazanım konularında Milli Eğitim Müdürlüğünce tespit edilen on pilot okulda “Uygulamalı Çevre Eğitimi Projesi” uygulamasına geçilmiştir.

5-11 Haziran Dünya Çevre Günü Haftası” içerisinde; İlimizin muhtelif yerlerine afişler asılmış, Çevre Ve Şehircilik İl Müdürlüğü Personelince Çöp Deponi Alanı- Atıksu Arıtma Tesisine Çevre Gezisi yapılmıştır. Milli Eğitim Müdürlüğü-Çevre Gönüllüsü Öğretmen ve Öğrencileri, Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğü ve Yozgat Belediyesi Personelince; Meydan Yeri - Bilal Şahin Kültür ve Gençlik Merkezi Kentpark istikametinde Çevre Yürüyüşü yapılmıştır . Yozgat Valisi Sayın Abdulkadir YAZICI ve Yozgat Belediye Başkanı Sayın Yusuf BAŞER Makamında Ziyaret edilmiştir. Yozgat Belediyesi tarafından En Temiz Cami, En Temiz Okul yarışması Atık Pil Toplama yapılarak Ödül ve Plaket Dağıtımı yapılmıştır. Yozgat Belediyesi misafirlere Yelek, Şapka, Defter, Kalem, Mendil Dağıtımı yapmıştır. Nohutlu Tepe mevkiinde Uçurtma Şenliği ve Mıntıka Temizliği yapılmıştır. Çevre bilincinin insanlarımıza küçük yaşlarda verilmesi amacıyla “5-11 Haziran Dünya Çevre Günü Haftası” çerçevesinde resim ve kompozisyon yarışmaları düzenlenmiş olup dereceye giren öğrencilere ödülleri verilmiştir.

I. İL BAZINDA ÇEVRESEL GÖSTERGELER

1. GENEL

1.1. NÜFUS

NÜFUS									
GÖSTERGE: Nüfus artış hızı									
TANIM: Belirli bir dönemde, İl için nüfus büyüklüğünün ortalama yıllık artışıdır.									
Kaynak: İl Nüfus Müdürlüğü,2012									
Kullanılan Veri ve Gösterge Birimi: 1990-2012 dönemi İl nüfus artış hızı (%), Nüfus yoğunluğu (kişi/km ²)									
Durum ve eğilimler;									
Veri formatı									
Yıllar	1990	1992	1994	1996	1998	2000	2001	2002	2003
Nüfus (Kişi)	579.150					682.919			
Nüfus Artış Hızı (%)	6.20					17,9			
Yıllar	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012
Nüfus (Kişi)				492.127	484.206	487.365	476.096	465.696	453.211
Nüfus Artış Hızı (%)				-27,93	-1,60	0,65	-2,31	-2,18	-2,68
Değerlendirme ve Sonuçlar Türkiye’de nüfus artış hızı 1990 yılında %17 iken, 2005 yılında %12,3’e gerilemiştir. Ancak toplam nüfus artmaya devam etmiştir. 2008 yılı verilerine göre toplam nüfus 71.079.000 kişi, nüfus artış hızı ise %11,5’tir. Toplam nüfus artmaya devam etmektedir. Nüfusun kentsel alanlarda yoğunlaşması, bu alanlarda çevre üzerinde baskının artması anlamına gelmektedir.									

NÜFUS		
GÖSTERGE: Kentsel nüfus oranı		
TANIM: Belirli bir tarihte kentsel alan olarak tanımlanmış 20.001 ve üzeri nüfusa sahip yerleşim yerlerinde yaşayan nüfusun toplam nüfus içindeki oranıdır.		
Kaynak: İl Nüfus Müdürlüğü,2012		
Kullanılan Veri ve Gösterge Birimi: 1990-2012 dönemi yıllık (1927, 1950 ve 1980 yılları da olacak şekilde) kırsal ve kentsel nüfus oranı (%),Türkiye geneli oranlarıyla karşılaştırılması		
Durum ve eğilimler:		
Veri formatı		
	İl ve İlçe Merkezleri (%)	Belde ve Köyler (%)
1927	8,64	91,36
1950	9,62	90,38
1980	24,64	75,36
1990	35,95	64,05
2000	46,15	53,85

2010	56,36	43,64
(..2012...)	58,71	41,29

Değerlendirme ve Sonuçlar
Ülkemizde 1990 yılında %51,32 olan kentsel nüfus oranı 2000 yılında %59,25'e yükselmiştir. Hızlı kentleşme ile birlikte sosyal, ekonomik, demografik ve çevresel sorunlar ortaya çıkmıştır. Plansız kentleşme ve gecekondulaşma ile hizmet sunumu bakımından sorunlu kentler oluşmuş ve çevre sorunları hızla büyümüştür. Ülkemizde artan kentsel nüfus oranına paralel olarak kentlerde yaşanan çevre sorunlarının da artması olasılığı vardır.

1.2 SANAYİ

SANAYİ
GÖSTERGE: Sanayi Bölgeleri
TANIM: Sanayinin belli alanlarda yapılanmasını sağlamak, kentleşmeyi yönlendirmek, çevre sorunlarını önlemek gibi amaçlarla mal ve hizmet üretim bölgeleri olarak hizmet sunmayı amaçlayan organize sanayi bölgeleri vb. sanayi bölgelerinin sayısının, toplam alanlarının ve ildeki planlı sanayileşme oranının zaman serisinde ifade edilmesidir.
Kaynak: Sanayi İl Müdürlükleri, İl Sanayi Odası,2012
Kullanılan Veri ve Gösterge Birimi: İlde bulunan sanayi kuruluşlarının sayısı, sektörlerine göre sanayi bölgelerinin (Organize Sanayi Bölgeleri, Küçük Sanayi Siteleri, Endüstri İhtisas Bölgesi ilan edilmiş alanlar, Büyük Sanayi Siteleri vb.) sayısı, kapasitesi, alanı (ha), OSB ve diğer sanayi alanlarında yer alan sanayi kuruluşlarının sayısının ildeki tüm sanayi kuruluşları sayısına oranı (%)
Durum ve eğilimler; Yozgat ilinde; gazete basımı, Beyaz eşya parça, Çimento, Enerji, Gıda, Hediyeelik Eşya, İnşaat, Kağıt, Karoser, Kimyasal, LPG Dolum, Madencilik, Medikal, Metal, Mobilya, Otomotiv yan san. Plastik, Sağlık, Tarım, Tekstil, Toprak sanayi, Otomotiv yan san. Yağ(evsel-madeni) sektörlerinde toplam 6.375 adet işletme bulunmaktadır. 1996 yılında faaliyete başlayan 15 ha alana kurulu 10.000 kişi istihdam kapasiteli 1 adet OSB bulunmaktadır. İlçelerle birlikte 11 adet Küçük Sanayi Sitesinde toplam faaliyette olan 1.561 adet işyeri bulunmaktadır. Endüstri bölgesi, Teknoloji geliştirme bölgesi, serbest bölge bulunmamaktadır. OSB bünyesinde 27 adet imalata geçmiş firmada 1.386 kişi istihdam edilmektedir.
Değerlendirme ve Sonuçlar. <i>Durum ve eğilimlerde sunulan verilerin değerlendirildiği ve bu değerlendirmenin özetlendiği bölümdür.</i>

SANAYİ
GÖSTERGE: Madencilik
TANIM: Bu gösterge, İlde yer alan farklı ruhsatlandırma grubuna göre verilen bir yılda kayıt altına alınmış maden ocakları, zenginleştirme tesisleri ve depolama alanlarının miktarının yıllara göre değişimini gösterir.
Kaynak: İl Özel İdare, MİGEM 2012
Kullanılan Veri ve Gösterge Birimi: Türlerine göre maden ocağı ve tesisi sayısı, alanları (ha) ve yıllara göre değişimleri (%),

Durum ve eğilimler; (Şekil, çizelge ya da grafik yer alır)

YOZGAT İL ÖZEL İDARESİ / RUHSAT ve DENETİM MÜDÜRLÜĞÜ
2012 YILI - GAYRİ SIHHİ MÜESSESELER (MADENLER) İŞYERİ AÇMA ve ÇALIŞMA RUHSAT BİLGİLERİ

DEVREDEN DOSYA YILI VE NO	S.N.	İŞYERİ ADI VE ÜNVANI	FAALİYET KONUSU	SNF	FAALİYET ADRESİ	RUH. VER.TAR.	RUH. ÇEŞ.	AÇIKLAMALAR
	1	T.C.M. İnş. Taah. Mad. Nak. Ltd. Şti.	II-B Grubu (Mermer) Maden İşletmesi	2.Sınıf	Baltasarılar Köyü MERKEZ	04.01.2012	GSM	
	2	Karayolları 6.Bölge Müdürlüğü	II-A Grubu (Kalker) Taş Ocağı ve Kıрма Eleme Tesis	2.Sınıf	Başalan Köyü ÇEKEREK	11.01.2012	GSM	
	3	3- Devlet Su İşleri 12. Bölge Müdürlüğü	II-A Grubu (Andezit) Taş Ocağı İşletmesi	2.Sınıf	Belkavak Köyü YERKÖY	13.02.2012	GSM	
	4	Ön-Gün İnş.Taah. Ve Tic. A.Ş.	II.Grup Bazalt Ocağı ve Kırma-Eleme Tesis	2.Sınıf	Yeniyapan Köyü AKDAĞMADENİ	06.03.2012	GSM	
	5	OMA İnş. Taah. Mad. Tar. Gid. Hayv. Taş. San. Ve Tic. Ltd. Şti.	II-A Grubu (Kalker) Maden Ocağı ve Mekanik Plent, Kıрма Eleme Tesis	1.Sınıf	Yaylagül Köyü SARIKAYA	12.03.2012	GSM	
	6	Ön-Gün İnş.Taah. Ve Tic. A.Ş.	II.Grup Bazalt Taş Ocağı İşletmesi ve Kıрма- Eleme Tesis	2.Sınıf	Abdurrahmanlı Köyü AKDAĞMADENİ	23.03.2012	GSM	
	7	ART Mad. Pet. Tur. Sağ.Eğt. Taah. Basın Hiz. Tic. Ve San. Ltd. Şti.	II.Grup (Traverten) Maden Ocağı İşletmesi	2.Sınıf	Yiğitler Köyü YENİFAKILI	23.03.2012	GSM	
	8	Osman İŞBİLEN	II-A Grubu (Bazalt) Maden Ocağı ve Kıрма Eleme Tesis	2.Sınıf	Aşağısankaya Köyü SORGUN	12.04.2012	GSM	
	9	Ulusal Mad. Tur. İnş. San. Tic. Ltd. Şti.	IV.Grup Manganez Maden İşletmesi	2.Sınıf	Aşağıcumafakılı Köyü SORGUN	04.05.2012	GSM	
	10	Üçyıldırım Haz.Bet. Ve Beton Ekip.İnş.San. Ve Tic. Ltd.Şti.	II-A Grubu (Kalker) Taş Ocağı ve Kıрма Eleme Tesis	2.Sınıf	Yaylalık Köyü SORGUN	31.05.2012	GSM	
	11	Sortaş Mad.İnş.Taah.Nak. Turizm Pet. Ür. San. Ve Tic. Ltd. Şti.	II-A Grubu (Kalker) Taş Ocağı ve Kıрма Eleme Tesis	2.Sınıf	Kayakışla Köyü SORGUN	05.06.2012	GSM	
	12	Büyükgöz Tar. Hay. Ür. Yem Un Mad. San. Ve Tic. Ltd. Şti.	II-A Grubu (Kalker) Taş Ocağı ve Kıрма Eleme Tesis	2.Sınıf	Yalalık Köyü SORGUN	12.06.2012	GSM	
	13	Yozgat İşçi Birliği İnş. Malz. Tic. Ve San. A.Ş.	1-B Grubu (Marn) Maden Ocağı	1.Sınıf	Saray Kasabası YERKÖY	27.06.2012	GSM	

	14	İskender YILDIRIM	II-A Grubu (Granit-Gramodiyonit)Taş Ocağı ve Kıрма Eleme Tesisi	2.Sınıf	Cakcak Köyü YERKÖY	27.07.2012	GSM	
	15	NVS İnş. San. ve Tic. Ltd. Şti. Ak-Eli İnş. Tic. Ltd. Şti. İş Ortaklığı	1 (a) Grubu (Ariyet Stabilize) Maden Ocağı	1.Sınıf	Akyamaç Köyü YOZGAT	06.09.2012	GSM	
	16	AKDORA İnş.Taah. Mad. Nak.San. ve Tic.Ltd. Şti.	II-A Grubu (Bazalt) Taş Ocağı ve Kıрма-Eleme Tesisi	2 Sınıf	Cehirlik Mev. Merkez YOZGAT	30.10.2012	GSM	

Değerlendirme ve Sonuçlar.

Durum ve eğilimlerde

2012 YILI	1(A) GRUBU HAMMADDE ÜRETİM İZİN BELGELERİ
-----------	---

S.N.	İZİN NO	KURUM KURULUŞ	İLÇESİ İLİ	KÖYÜ MEVKİİ	İZİNİN VER. TARİH	İZİN SÜRESİ BİTİM TARİHİ	HAMMADDE CİNSİ	MAD.İŞL. GEN MÜD. ERİŞİM NO	PAFTA
1	41	Karayolları 6. Bölge Müd.	Yerköy YOZGAT	Yeniyapan Armutlu Sırtı	30.03.2012	30.03.2015	1(a) Grubu Maden	3199514	İ32-a4
2	66/2012/61	DSİ 12. Bölge Müd.	Yerköy YOZGAT	Sekili Beldesi Yukarıihsangazili Armutlu Sırtı	04.04.2012	04.04.2015	Kum-Çakıl Stabilize	3283221	İ32-a4
3	42	DSİ 12. Bölge Müd.	Yerköy YOZGAT	Kördeve Hacimusalı Çukurseki Tepe	07.05.2012	07.05.2015	1(a) Grubu Kum-Çakıl	3208299	İ33-d4
4	66/2012/62	Çandır Belediye Başkanlığı	Çandır YOZGAT	İğdeli Köyü	26.06.2012	26.06.2015	Ariyet	3291456	J34-b3
5	66/2012/63	DSİ 12. Bölge Müd.	Saraykent YOZGAT	Kesikköprü Köyü Çekerek İrm. Yatağı	22.10.2012	22.10.2015	1(a) Grubu Kum-Çakıl	3294850	İ35-a2
6	66/2012/64	D.D.Y. İşletmesi Gen.Müd.	Yerköy YOZGAT	Arifeoğlu Köyü	08.11.2012	08.11.2017	1(a) Grubu Ariyet	3294385	İ32-C3
7	66/2012/65	D.D.Y. İşletmesi Gen.Müd.	Yerköy YOZGAT	Arifeoğlu Köyü	08.11.2012	08.11.2017	1(a) Grubu Ariyet	3294384	İ32-C3
8	24 (Eski) 66/2012/24	DSİ 12. Bölge Müd.	Şefaati YOZGAT	Paşaköy Beldesi Apallar Pınarı Sırtı	06.12.2012	06.12.2017	1(a) Grubu (Stabilize) Maden	3144466	İ33-c3

1(A) GRUBU KUM OCAKLARI MADEN İŞLETME RUHSATLARI - 2012

S.N.	YILI	RUHSAT NO	RUHSAT SAHİBİ	SÜRESİ	RUHSAT YÜRÜRLÜLÜK TARİHLERİ	İLÇE	KÖY/MEVKİİ	PAFTA	ALAN	MİGE ERİŞİM
1	2012	15	Abdullah YAĞIZ	5 yıl	18.06.2012 18.06.2017	Yenifakılı YOZGAT	Karamusa Oğluağılı	J34-d1 J33-c2	6,18 Hektar	3281

YOZGAT İL ÖZEL İDARESİ / RUHSAT VE DENETİM MÜDÜRLÜĞÜ

2012 YILI JEOTERMAL KAYNAKLAR VE DOĞAL MİNERALLİ SULAR RUHSATLARI

SIR A NO	RUHSA T NO	RUHSA T YILI	RUHSAT SAHİBİ	RUHSAT İLÇESİ	RUHSAT KÖYÜ - MEVKİİ	KAYNAK CİNSİ	RUHSAT CİNSİ	R BA T
1	47	2012	Yozgat İl Özel İdaresi	Sorgun	Çiğdemli Kasabası	Jeotermal Kaynak	Arama	30.
2	16		Ecolog Enter. Ser. ve Hiz. Çöz. Tic ve Ltd. Şti. (Şakir GÜZEL'den DEVİR)	Sorgun	Dişli	Jeotermal Kaynak	Arama	01.
3	17		Ecolog Enter. Ser. ve Hiz. Çöz. Tic ve Ltd. Şti. (Şakir GÜZEL'den DEVİR)	Sorgun	Büyükkışla	Jeotermal Kaynak	Arama	01.
4	21		Maden Tetkik Arama Gen.Müd.	Akdağmadeni	Alicik	Jeotermal Kaynak	Arama	30.

sunulan verilerin değerlendirildiği ve bu değerlendirmenin özetlendiği bölümdür.

2. İKLİM DEĞİŞİKLİĞİ

İKLİM DEĞİŞİKLİĞİ

GÖSTERGE: Sıcaklık

TANIM: Gösterge, ildeki yıllık ortalama sıcaklık değişimi ve Türkiye ortalamalarıyla karşılaştırılmasını ifade etmektedir.

Kaynak: Meteoroloji Genel Müdürlüğü,2009-2012									
Kullanılan Veri ve Gösterge Birimi: İl için 1970-2012 yılları arası yıllık ortalama sıcaklık değerleri (°C), Türkiye Ortalama Değerleri									
Durum ve eğilimler; (Şekil, çizelge ya da grafik yer alır)									
Veri formatı									
AYLAR	(° C)			Aylık Yağış (mm)	Nisbi Nem (%)	Rüzgar Hızı (m/sn)	Özel İklim Olayları (Gün Sayısı)		
	En Düşük	En Yüksek	Ortalama				Karlı	Sisli	Donlu
Ocak	-10,5	12,0	1,2	42,2	68,4	1,9	10	2	7
Şubat	-12,8	10,7	-0,3	48,4	68,6	2,2	11	1	5
Mart	-7,6	14,8	3,3	106,1	69,9	1,8	5	-	9
Nisan	-5,4	25,4	8,7	73,6	63,6	1,9	3	1	2
Mayıs	0,8	27,8	13,2	89,1	67,5	1,3	-	-	-
Haziran	8,6	27,4	16,3	12,6	58,5	1,8	-	-	-
Temmuz	13,8	34,2	21,9	17,9	52,3	2,1	-	-	-
Ağustos	13	34,9	22	23	51,9	2,1	-	-	-
Eylül	7,6	26,7	15,5	25,5	61,8	1,3	-	-	-
Ekim	-2,3	21,6	8,2	41,7	71,4	1,3	1	-	5
Kasım	-6,9	18,9	3,8	102,8	71,9	1,0	5	-	8
Aralık	-8,7	14,8	1,4	18,4	68,8	1,6	4	3	3
TOPLAM	-	-	9,6	601,3	-	-	50	8	39
Değerlendirme ve Sonuçlar. <i>Durum ve eğilimlerde sunulan verilerin değerlendirildiği ve bu değerlendirmenin özetlendiği bölümdür.</i>									

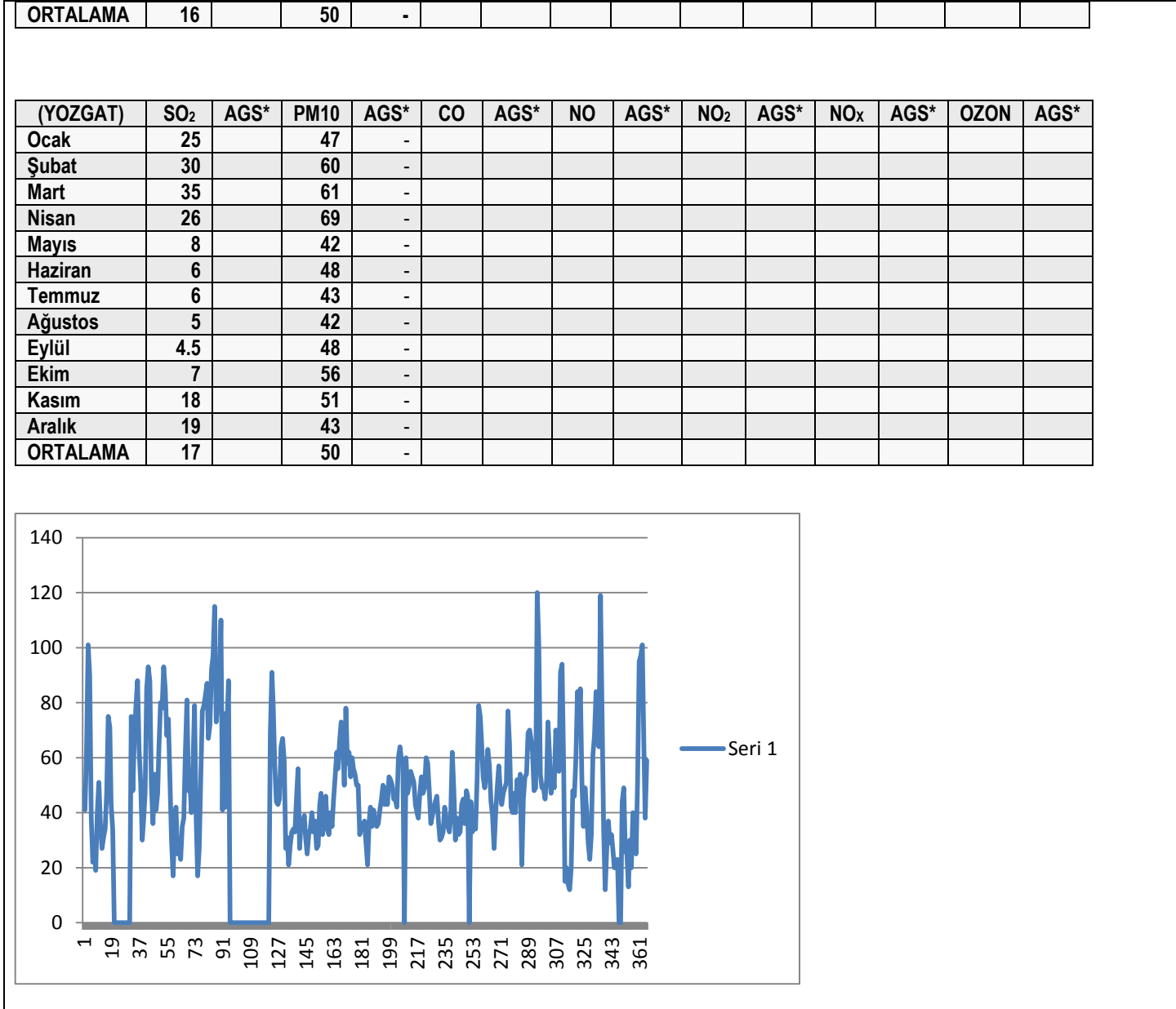
İKLİM DEĞİŞİKLİĞİ: BU KONUDA GÜNCEL VERİ ELDE EDİLEMEMİŞTİR.
GÖSTERGE: Yağış
TANIM: Birim alana düşen ortalama yağış miktarının zaman serisinde ifade edilmesidir.
Kaynak: Meteoroloji Genel Müdürlüğü

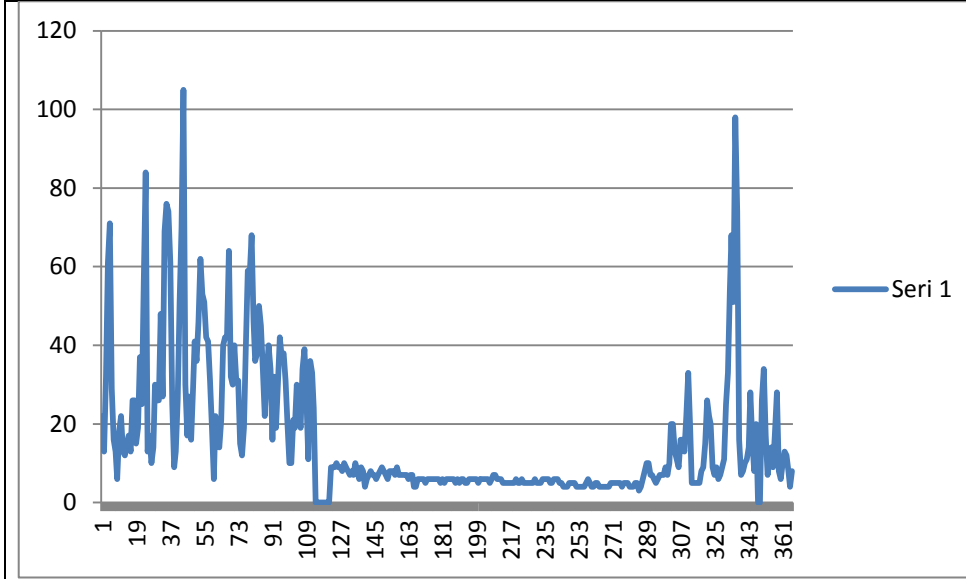
Kullanılan Veri ve Gösterge Birimi: İl için 1970-2012 yılları arası yıllık ortalama yağış miktarları (kg/m2)										
Durum ve eğilimler; <i>(Şekil, çizelge ya da grafik yer alır)</i>										
Veri formatı										
	1970							2010	2011	2012
ortalama (kg/m2)										
Değerlendirme ve Sonuçlar. <i>Durum ve eğilimlerde sunulan verilerin değerlendirildiği ve bu değerlendirmenin özetlendiği bölümdür.</i>										

İKLİM DEĞİŞİKLİĞİ BU KONUDA GÜNCEL VERİ ELDE EDİLEMEMİŞTİR.										
GÖSTERGE: Deniz suyu yüzey sıcaklığı:										
TANIM: Bu gösterge, deniz suyu yüzey sıcaklığının 1975'ten bu yana yıllık değişimini ifade eder.										
Kaynak: Meteoroloji Genel Müdürlüğü										
Kullanılan Veri ve Gösterge Birimi: Denize kıyısı olan iller için 1975'ten bu yana uzun yıllar ortalama deniz suyu yüzey sıcaklığı değerleri (°C)										
Durum ve eğilimler; (Şekil, çizelge ya da grafik yer alır)										
Veri formatı										
	1975							2010	2011	2012
Yıllık Ortalama										
Değerlendirme ve Sonuçlar. <i>Durum ve eğilimlerde sunulan verilerin değerlendirildiği ve bu değerlendirmenin özetlendiği bölümdür.</i>										

3.HAVA KALİTESİ

HAVA KALİTESİ														
GÖSTERGE: Hava Kirleticileri														
TANIM: Bu gösterge; havadaki SO ₂ ve PM ₁₀ konsantrasyon miktarını göstermektedir. (SO ₂ yakıtların doğal olarak yapısında bulunan kükürt bileşiklerinin yanma esnasında açığa çıkmasıyla oluşan kirlenici, boğucu, renksiz ve asidik gazdır. Partikül maddeler, gaz halindeki emisyonların kimyasal dönüşümü ve yığın halinde şekillenmesi ile oluşur. 5-10 mikrometre çaplı partiküler, asılı partikül olarak tanımlanır. Genel olarak heterojen karışımları içerir ve karakteristikleri bir yerden bir başka yere önemli değişiklik gösterir. Çapı 10 mikrometre altındaki partiküler maddelere PM ₁₀ denir.)														
Kaynak: Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğü,2012														
Kullanılan Veri ve Gösterge Birimi: İlde oluşan SO ₂ ve PM ₁₀ miktarları ortalamalarının yıllara göre değişimi ve yıllık olarak aşım gün sayısı değişimi (İldeki ölçüm istasyonlarının kurulma tarihinden itibaren)														
Durum ve eğilimler; (Şekil, çizelge ya da grafik yer alır)														
YOZGAT	SO ₂	AGS*	PM10	AGS*	CO	AGS*	NO	AGS*	NO ₂	AGS*	NO _x	AGS*	OZON	AGS*
Ocak	26		-	-										
Şubat	41		60	-										
Mart	35		61	-										
Nisan	-		-	-										
Mayıs	8		43	-										
Haziran	6		49	-										
Temmuz	6		45	-										
Ağustos	5		42	-										
Eylül	5		48	-										
Ekim	7		57	-										
Kasım	18		52	-										
Aralık	18		43	-										

Değerlendirme ve Sonuçlar.

Durum ve eğilimlerde sunulan verilerin değerlendirildiği ve bu değerlendirmenin özetlendiği bölümdür.

4. SU-ATIKSU

SU-ATIKSU	
GÖSTERGE: Su Kullanımı	
TANIM: Bu gösterge belediye, sulama, içme ve kullanma, sanayi olmak üzere sektörel bazda kaynaklardan çekilen toplam su miktarını gösterir.	
Kaynak: DSİ, TUİK, 2012	
Kullanılan Veri ve Gösterge Birimi:	
Durum ve eğilimler; (Şekil, çizelge ya da grafik yer alır)	
Veri Formatı	
YOZGAT İLİ	
SU VE TOPRAK KAYNAKLARI VE HİDROELEKTRİK ENERJİ POTANSİYELİ	
1 GENEL BİLGİLER	
Yüzölçümü	: 14 123 km ²
Rakım	: 1 298 m
Yıllık ortalama yağış	: 408,2 mm
Ortalama akış verimi	: 2,2 l/s/km ²
Ortalama akış / yağış verimi	: 0,17
2 SU KAYNAKLARI POTANSİYELİ	
2.1 Yerüstüsü (il çıkışı toplam ortalama akım)	: 1 033 hm ³ /yıl
Deliceırmak	: 572 hm ³ /yıl
Çekerek ırmağı	: 461 hm ³ /yıl
2.2 Yeraltısuyu (il toplam emniyetli rezervi)	: 360,82 hm ³ /yıl

TOPLAM SU POTANSİYELİ		:	1 393,82 hm³/yıl
2.3	Doğal göl yüzeyleri	:	-----
2.4	Baraj rezervuarı yüzeyleri	:	2 788 ha
	Uzunlu barajı	:	275 ha
	Yahyasaray barajı	:	158 ha
	Gelingüllü barajı	:	2 355 ha
2.5	Gölet rezervuarı yüzeyleri	:	981 ha
	DSİ göletleri	:	437 ha
	Fehimli göleti	:	192 ha
	Kanlıdere göleti	:	12 ha
	Kirazlıdere göleti	:	6 ha
	Kuzayca göleti	:	177 ha
	Şefaati Gülistan göleti	:	50 ha
	KHGM göletleri (16 adet)	:	544 ha
2.6	Akarsu yüzeyleri	:	1 019 ha
	Deliceirmak	:	576 ha
	Çekerek ırmağı	:	350 ha
	Diğer yan derelerin yüzeyleri	:	93 ha
TOPLAM SU YÜZEYLERİ		:	4 788 ha
3 TOPRAK KAYNAKLARI POTANSİYELİ VE ARAZİ KULLANIM ŞEKLİ			
3.1 KHGM Etüd Sonuçları			
	Tarıma elverişli arazi	:	807 963 ha (%57,4)
	Çayır-mera	:	294 414 ha (%20,9)
	Orman-fundalık	:	289 924 ha (%20,6)
	Diğer arazi (+2184)	:	15 189 ha (%1,1)
	Toplam	:	1 407 490 ha (%100)
	Sulanabilir arazi (a)	:	751 026 ha
3.2 DSİ Etüd Sonuçları			
	Etüd edilen arazi (b)	:	133 359 ha(%17,8)(b/a)
	Sulamaya elverişli arazi (c)	:	119 826 ha(%16,0)(c/a)
	Ekonomik olarak sulanabilir arazi (d)	:	85 037 ha(%11,3)(d/a)
4 SULAMA			
4.1 DSİ Sulamaları			
4.1.1	Ön inceleme ve master planı tamamlanan	:	4 920 ha (% 5,8)
	Büyük su işleri projeleri	:	1 200 ha
	Bahçecik sulaması	:	1 200 ha
	Küçük su işleri projeleri	:	3 445 ha

4.1.2 Planlaması tamamlanan	: 41 890 ha (% 49,3)
Büyük su işleri projeleri	: 38 997 ha
Sarıhamzalı sulaması	: 2 340 ha
Hasbek sulaması	: 2 905 ha
İlisu Sulaması	: 3 442 ha
Yamula Pom.Sul.Kalaba Gurubu	: 18 507 ha
İnandık Sulaması	: 2 875 ha
Bahçecik Sulaması	: 8 008 ha
Yenice Sulaması	: 920 ha
Küçük su işleri projeleri	: 2 893 ha
4.1.3 2013 yılı yatırım programında olan	: 5 524 ha (%6,4)
Büyük su işleri projeleri	: 4 394 ha
İnşa halinde olan	: 330 ha
G.güllü-Yerköy Gr.A.Sekili sul.	: 330 ha (3125 ha ana kan.ış)
Musabeyli Sulaması	: 1 850 ha
Sorgun Taşlık Sulaması	: 674 ha
Boğazlıyan Oğulcuk Sulaması	: 1 540 ha
Küçük su işleri projeleri	: 1 330 ha
4.1.4 İşletmede olan	: 32 703 ha (29250)(%38,5)
Büyük su işleri projeleri	: 28 409 ha (25 482)
Paşaköy grubu sulaması	: 4 332 ha (4 072)
Yerköy grubu Yenimahalle sul.(Anakanal işl):	5 807 ha (4 912)
Gelingüllü pompaj sulaması	: 3 400 ha (3 196)
Yerköy grubu A.Sekili sulaması (Anakanal işl.)	: 3 125 ha (2 644)
Uzunlu projesi	: 7 683 ha (7 222)
Yahyasaray projesi	: 4 062 ha (3 436)
Küçük su işleri projeleri	: 4 294 ha (3 768)
İL DSİ SULAMALARI TOPLAMI	: 85 037 ha(%100)
4.2 Diğer Sulamalar	
4.2.1 Toprak ve su kooperatifleri sulaması (YAS)	: 350 ha(315)(%0,45)
4.2.2 KHGM sulamaları	:35 660 ha(30168)(%43)
4.2.3 Halk sulamaları	:46 888 ha(39667)(%56,55)
DİĞER SULAMALAR TOPLAMI	:82 898 ha(70150)(%100)
İL GENEL SULAMALAR TOPLAMI	: 167 935 ha
5 ENERJİ	
5.1 Hidroelektrik Enerji	
5.1.1 Ön inceleme ve master planı tamamlanan	: -----
5.1.2 Planlaması ve kesin projesi tamamlanan	: 1,97 MW;12,77 GWh/yıl

Gelingüllü HES	: 1,97 MW;12,77 GWh/yıl
5.1.3 2013 yılı yatırım programında olan	: ----
5.1.4 İşletmede olan	: ----
5.2 Termik Enerji	: ----
İL ENERJİ TOPLAMI	: 1,97 MW (%100)
	12,77 GWh/yıl (%100)
6 İÇME VE KULLANMA SUYU	
6.1 Ön inceleme ve master tamamlanan	: 8,35 hm ³ /yıl
6.2 Planlaması ve kesin projesi tamamlanan	: ----
6.3 2013 yılı yatırım programında olan	: 17,50 hm ³ /yıl
6.4 İşletmede olan	: ----
İL İÇME SUYU TOPLAMI	: ----
İL TOPLAMI	: 25,85 hm³/yıl
1-Yozgat İçmesuyu:	
Yozgat, Yozgat İli, Yozgat Organize Sanayi Bölgesi ve Yerköy İlçesinin 2050 yılına kadar ihtiyacı olan 17,5 hm³/yıl içme, kullanma ve endüstri suyu ihtiyacı 2013 yılında tamamlanacak olan Musabeyli Cemil ÇİÇEK Barajından karşılanacaktır. Bununla ilgili işlerin tümünün inşaat ihalesi yapılmış durumdadır. (Yozgat iline 11,7 hm³/yıl, Yerköy ilçesine 1,7 hm³/yıl ve Yozgat Organize Sanayi Bölgesine 4,1 hm³/yıl olmak üzere toplam 17,5 hm³/yıl su verilecektir.)	
2-Yozgat Sorgun İlçesi İçmesuyu:	
Yozgat Sorgun İlçesinin 2060 yılına kadar olan içme suyu ihtiyacı 8.35 hm³/yıl olarak (nüfus tahmini de 101 417 kişi) hesaplanmıştır. Bunun 2.65 hm³/yıl' ı Yenice Barajından, 5.70 hm³/yıl' ı ise YAS kaynaklarından karşılanacaktır. Halen planlama mühendislik hizmetleri devam etmektedir.	
7 TAŞKIN KORUMA VE RÜSÜBAT KONTROL	
7.1 2013 yılı yatırım programında olan	:9 tesis, 1250 ha, 7 Mes.Mah.
7.2 2014 yılı yatırım prog. yeni teklif edilen	:5 tesis, 139 ha, 3 Mes.Mah.
7.3 İşletmede olan	:85 tesis,19267 ha alan,67 Mes.Mah.
İL TOPLAMI	:99 tesis, 20656 ha alan, 77 Mes.Mah

DSİ 12. BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ

SU VE TOPRAK KAYNAKLARI DEĞERLENDİRME NETİCELERİ

DEĞERLENDİRME KONUSU	KAYSERİ	KIRŞEHİR	NEVŞEHİR	YOZGAT	TOPLAM
Yerüstü suyu potansiyeli (hm³/yıl)	3 733	3 221	2 567	1 033	5 750
YAS potansiyeli (hm³/yıl)	827	132	200	361	1 520
Toplam su potansiyeli (hm³/yıl)	4 560	3 353	2 767	1 394	7 270
Tarıma elverişli arazi (ha)	670 584	398 875	382 820	807 963	2 260 242
Sulanabilir tarım alanı (ha)	607 316	382 057	355 043	751 026	2 095 442
Ekonomik ol. sulanabilir alan (ha)	153 436	94 847	53 865	85 037	387 185
İşletmede olan DSİ sulamaları(ha)	51 477	17 683	5 948	32 703	107 811
2013 yılı yatırım prog. olan (ha)	89 504	2 777	1 452	5 524	99 257
Planlama aşamasında olan (ha)	12 455	74 387	46 465	46 810	180 117
Toplam enerji potansiyeli (GWh/yıl)	1586,90	0,00	357,93	12,77	1957,60

DSİ 12. BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ

SU YÜZEYLERİNİN İLLERE DAĞILIMI

Su yüzü niteliği	Kayseri	Kırşehir	Nevşehir	Yozgat	Bölge Top.
Doğal göller	11 730	5 652			17 382
Baraj rezervuarları	12 116	7 362	379	2 788	22 645
Gölet rezervuarları	177	527	464	981	2 149
Akarsu yüzeyleri	1 404	779	436	1 019	3 638
T O P L A M	25 427	14 320	1 279	4 788	45 814

Değerlendirme ve Sonuçlar.

Durum ve eğilimlerde sunulan verilerin değerlendirildiği ve bu değerlendirmenin özetlendiği bölümdür.

SU-ATIKSU							
GÖSTERGE: Belediye İçme Kullanma Suyu Kaynakları							
TANIM: Belediyeler tarafından içme ve kullanma suyu temin edilen baraj, kuyu, doğal kaynak, göl ve gölet olmak üzere çekilen suyun kaynaklarına göre oranını ifade etmektedir.							
Kaynak: TUİK,2012							
Kullanılan Veri ve Gösterge Birimi: İlde 1990 ve sonrasında, baraj, kuyu, doğal kaynak, göl ve göletlerden çekilen su miktarı, toplam çekilen su miktarı, (%)							
Durum ve eğilimler;							
Toplam belediye sayısı	Toplam belediye nüfusu	İçme ve kullanma suyu şebekesi ile hizmet verilen belediye sayısı	İçme ve kullanma suyu şebekesi ile hizmet verilen belediye nüfusu	İçme ve kullanma suyu şebekesi ile hizmet verilen nüfusun belediye nüfusu içindeki oranı %	İçmesuyu arıtma tesisi ile hizmet verilen belediye sayısı	İçmesuyu arıtma tesisi ile hizmet verilen belediye nüfusu	İçmesuyu arıtma tesisi ile hizmet verilen nüfusun belediye nüfusu içindeki oranı %
160	1.987.401	160	1.961.571	99	4	257.161	13
Veri Formatı							
İl sınırları içerisinde doğal göl bulunmamaktadır. Ancak, Boğazlıyan ilçesinin 4.5 km. batısında bulunan Cavlak Kaplıcası'nın kaynak yerinde yöre halkının "Cavlak Gölü" dediği küçük bir göl mevcuttur. 70 m. genişlik ve 120 m uzunluktaki gölün su sıcaklığı 35 0C - 40.50C arasında değişmektedir. Debisi 321 lt/sndir. İlde kentsel su temini için çekilen yüzeysel su kaynağı Kirazlı içme suyu göletidir. Belediyemiz tarafından 1985 yılında devreye alınarak işletilen 3.000 m³/gün kapasiteli içme suyu arıtma tesisi mevcuttur. Tesisten çıkan suyun tamamı şebekeye verilerek evsel amaçlı kullanılmaktadır. Nüfusun ihtiyacı olan suyun %10 u bu göletten karşılanmaktadır. Nüfusun ihtiyacı olan suyun %90 ı Çorum ili Alaca sınırında bulunan çatalkaya dere havzasındaki 10 adet kuyudan (1999 yılından beri) ve Yozgat ili sorgun İlçesi karayoluna paralel Eğriöz deresi havzasındaki 14 adet kuyudan (1983 yılından beri) toplam 24 kuyudan temin edilmektedir. Kuyulardan toplanan su 40 km uzaklıktan terfi edilerek şehre getirilmekte ve klorlama işlemi yapılarak su şebekeye verilmektedir. İlde kentsel su temini için çekilen yüzeysel su kaynağı Kirazlı içme suyu göletidir. Belediyemiz tarafından 1985 yılında devreye alınarak işletilen 3.000 m³/gün kapasiteli içme suyu arıtma tesisi mevcuttur. Tesisten çıkan suyun tamamı şebekeye verilerek evsel amaçlı kullanılmaktadır. Nüfusun ihtiyacı olan suyun %10 u bu göletten karşılanmaktadır.							
İÇME VE KULLANMA SUYU							
6.1	Ön inceleme ve master tamamlanan	:	8,35 hm ³ /yıl				
6.2	Planlaması ve kesin projesi tamamlanan	:	-----				
6.3	2013 yılı yatırım programında olan	:	17,50 hm ³ /yıl				
6.4	İşletmede olan	:	-----				
	İL İÇME SUYU TOPLAMI	:	-----				

İL TOPLAMI**:** 25,85 hm³/yıl**1-Yozgat İçmesuyu:**

Yozgat, Yozgat İli, Yozgat Organize Sanayi Bölgesi ve Yerköy İlçesinin 2050 yılına kadar ihtiyacı olan 17,5 hm³/yıl içme, kullanma ve endüstri suyu ihtiyacı 2013 yılında tamamlanacak olan Musabeyli Cemil ÇİÇEK Barajından karşılanacaktır. Bununla ilgili işlerin tümünün inşaat ihalesi yapılmış durumdadır. (Yozgat iline 11,7 hm³/yıl, Yerköy ilçesine 1,7 hm³/yıl ve Yozgat Organize Sanayi Bölgesine 4,1 hm³/yıl olmak üzere toplam 17,5 hm³/yıl su verilecektir.)

2-Yozgat Sorgun İlçesi İçmesuyu:

Yozgat Sorgun İlçesinin 2060 yılına kadar olan içme suyu ihtiyacı 8.35 hm³/yıl olarak (nüfus tahmini de 101 417 kişi) hesaplanmıştır. Bunun 2.65 hm³/yıl' ı Yenice Barajından, 5.70 hm³/yıl' ı ise YAS kaynaklarından karşılanacaktır. Halen planlama mühendislik hizmetleri devam etmektedir.

Değerlendirme ve Sonuçlar.

Durum ve eğilimlerde sunulan verilerin değerlendirildiği ve bu değerlendirmenin özetlendiği bölümdür.

SU-ATIKSU**GÖSTERGE: Atıksu Arıtma Tesisi İle Hizmet Veren Belediyeler**

TANIM: Bu gösterge atıksu arıtma tesisi ile hizmet veren belediye sayısını ve atıksu arıtma tesislerine bağlı nüfusun yüzdesini göstermektedir.

Kaynak: TÜİK, Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğü

Kullanılan Veri ve Gösterge Birimi: İldeki 1994 yılı ve sonrası atıksu arıtma tesislerine bağlı nüfus, tüm il nüfusu, oransal nüfus

Durum ve eğilimler; (Şekil, çizelge ya da grafik yer alır)

Veri Formatı

Yerleşim Yerinin Adı	Belediye Atıksu Arıtma Tesisi/ Deniz Deşarjı Olup Olmadığı?			Belediye Atıksu Arıtma Tesisi Türü			Mevcut Kapasitesi (ton/gün)	Arıtılan /Deşarj Edilen Atıksu Miktarı (m ³ /sn)	Deşarj Noktası koordinatları	Deniz Deşarjı
	Var	İnşa/plan aşamasında	Yok	Fiziksel	Biyolojik	İleri				
İl Merkezi	YOZGAT MERKEZ	X	FAALİYETTE	X	X		24.000 m ³ /gün	0,210 m ³ /sn	y:28348,35 x:27334,26	Y
İlçeler										

	YOK										

Değerlendirme ve Sonuçlar.

Durum ve eğilimlerde sunulan verilerin değerlendirildiği ve bu değerlendirmenin özetlendiği bölümdür.

SU-ATIKSU

GÖSTERGE: Kanalizasyon şebekesi ile hizmet verilen belediye sayıları ve nüfusu

TANIM: Bu gösterge 1994 yılı ve sonrası kanalizasyon şebekesi ile hizmet verilen belediye sayısı ve bağlı nüfus, Kanalizasyon şebekesi ile hizmet verilen nüfusun belediye nüfusu içindeki oranı (%)

Kaynak: TÜİK, Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğü, 2012

Kullanılan Veri ve Gösterge Birimi: İldeki 1994 yılı ve sonrası kanalizasyon şebekesi ile hizmet verilen belediye sayısı ve bağlı nüfus, Kanalizasyon şebekesi ile hizmet verilen nüfusun belediye nüfusu içindeki oranı (%)

Durum ve eğilimler; (Şekil, çizelge ya da grafik yer alır)

Veri Formatı

78.600 kişi nüfusa sahip ilimizin %97 si Yozgat belediyesine ait kentsel kanalizasyon sisteminden faydalanmaktadır. Ayrıca kanalizasyon sistemi ile toplanan atık suyun tamamı (ortalama 18.000 m3/gün) Yozgat belediyesi atık su biyolojik arıtma tesisinde arıtılarak Baltaözü Deresine deşarj edilmektedir. Yozgat Belediyesi Atık su Biyolojik arıtma tesisi 2006 yılında devreye alınmış olup, tesisin kapasitesi 24.000 m3/gün dür. Yaklaşık olarak hizmet verdiği nüfus; 76.250 kişidir. Deşarj edilen su miktarı; 0,210 m3/sn dir. Tesiste oluşan arıtma çamuru miktarı 1.2 ton/gündür. Oluşan arıtma çamuru Yozgat Belediyesi Katı atık düzenli depolama alanına dökülerek bertaraf edilmektedir.

Kayseri, Sivas, Yozgat

Kanalizasyon şebekesi ve arıtma tesisi ile hizmet verilen belediye sayıları ve nüfusu

Toplam belediye sayısı	Toplam belediye nüfusu	Derin deniz deşarjı yapan belediye sayısı	Kanalizasyon şebekesi ile hizmet verilen belediye sayısı	Kanalizasyon şebekesi ile hizmet verilen belediye nüfusu	Kanalizasyon şebekesi ile hizmet verilen nüfusun belediye nüfusu içindeki oranı (%)	Arıtma tesisi ile hizmet verilen belediye sayısı	Arıtma tesisi ile hizmet verilen belediye nüfusu	Arıtma tesisi ile hizmet verilen nüfusun belediye nüfusu içindeki oranı (%)
160	1.987.401	80	142	1.922.104	92	25	1.462.848	74

Değerlendirme ve Sonuçlar.

Durum ve eğilimlerde sunulan verilerin değerlendirildiği ve bu değerlendirmenin özetlendiği bölümdür.

--

SU-ATIKSU
GÖSTERGE: Sanayiden Kaynaklanan Atıksu ve Bertarafı: İlimizde OSB de mevcut arıtma tesisi yoktur. 3 adet büyük çaplı firmanın kendi özel arıtma tesisi vardır
TANIM: Bu gösterge yıllar itibarıyla sanayi faaliyetlerinden kaynaklanan atıksu miktarları, atıksu arıtma tesisi ile hizmet veren sanayi bölgeleri ve oluşan atıksuyun arıtılma oranını ifade eder.
Kaynak: TUİK, Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğü, 2012
Kullanılan Veri ve Gösterge Birimi: Yıllara göre, ildeki sanayi bölgelerinden ve diğer sanayiden kaynaklanan atıksu miktarı, arıtma tesisi sayısı ve arıtılan atıksuyun kısmının toplam atıksu miktarına oranı (%)
Durum ve eğilimler; <i>(Şekil, çizelge ya da grafik yer alır)</i> İlimizde OSB de mevcut arıtma tesisi yoktur. 3 adet büyük çaplı firmanın kendi özel arıtma tesisi vardır.
Değerlendirme ve Sonuçlar. <i>Durum ve eğilimlerde sunulan verilerin değerlendirildiği ve bu değerlendirmenin özetlendiği bölümdür.</i>

5. ARAZİ KULLANIMI

ARAZİ KULLANIMI							
GÖSTERGE: Arazi Kullanımı							
TANIM: Bu gösterge CORINE Arazi Örtüsü kategorilerine göre göreceli arazi örtüsü dağılımını gösterir.							
Kaynak: Orman ve Su İşleri Bakanlığı,2012							
Kullanılan Veri ve Gösterge Birimi: 1990, 2000 ve 2006 yılları arazi kullanımlarının miktarı (ha) ve değişim oranı (%).							
Durum ve eğilimler; (Şekil, çizelge ya da grafik yer alır)							
Veri Formatı							
	ALAN BÜYÜKLÜĞÜ						ALANDA ARTIŞ(+) /AZALIŞ (-)
	1990		2000		2006		(ha)
Arazi Sınıfı	ha	%	ha	%	ha	%	
1. Yapay Bölgeler	17.738,17	1.3	18.961,92	1.4	19.532,31	1.45	1.794,14 (+)
2. Tarımsal Alanlar	833.962,39	62.12	829.992,35	61.83	816.611,68	60.83	17.350,71(-)
3. Orman ve Yarı Doğal Alanlar	490.128,11	36.5	489.793,57	36.4	502.807,61	37.45	12.679,50(+)
4. Sulak Alanlar	205,80	0.01	205,80	0.01	205,80	0.01	-
5. Su Yapıları	292,85	0.02	3.373,66	0.25	3.169,92	0.236	203,74(-)
TOPLAM							
Yozgat İl sınırları içerisinde toplam 276.156 ha çayır ve mera arazisi bulunmaktadır. Çayır ve mera arazisi toplam tarım arazisinin %19,67'sini kapsamaktadır. Mevcut çayır ve mera alanları köy yerleşim sınırları içerisinde tarıma dayalı olarak yer almış olup, hayvancılığa dayalı büyük çayır ve meralar bulunmaktadır. Yozgat ili Kızılırmak ve Yeşilirmak havzalarında yer almaktadır. Kızılırmak'ın kollarından olan Delice Irmağı, Yeşilirmak ve Çekerek Irmağı ilin en önemli su kaynaklarındandır. İlin tarım yapılan topraklarının 751026 ha'ı sulanabilir arazi, 68 486 ha'ı da ekonomik olarak sulanabilir arazilerden oluşmaktadır. Yozgat Çamlığı Milli Parkı 05.02.1958 yılında Türkiye'nin ilk Milli Parkı ilan edilmiştir. İnsan etkisiyle Anropojen step içinde yer alan ada şeklinde bir sahadır. Bunun yanında koruma altına alınan Kadıpınarı, Ulukavak Tabiat Anıtı v.s.dir							

Toprak Kaynaklarının	Kayseri	Kırşehir	Nevşehir	Yozgat	Bölge Top.
Kullanım Durumu	(ha)	(ha)	(ha)	(ha)	(ha)
Tarıma elverişli arazi	670 584	398 875	382 820	807 963	2 260 242
Çayır - Mera	673 988	187 302	142 056	294 414	1 297 760
Orman - Fundalık	135 817	22 335	3 388	289 924	451 464
Diğer arazılar	185 657	34 180	17 117	15 189	252 143
Toplam arazi	1 666 046	642 692	545 381	1 407 490	4 261 609
Toplam su yüzeyleri	25 396	14 320	1 279	4 788	45 783
İl yüzölçümü	1 691 749	657 012	546 660	1 412 278	4 307 699
DSİ' CE GERÇEKLEŞTİRİLEN ÇALIŞMALARIN SONUÇLARI					
Etüt edilen arazi	332 018	168 022	88 051	133 359	721 450
Planlama Arazi Tasnif Raporu Bulunanlar	319 931	96 105	36 519	114 781	567 336
Ön inceleme ve master plan raporu bulunan	6 556	6 608	13 399	4 920	31 583
Sulamaya elverişli arazi	242 192	160 384	79 848	119 826	602 250
Ekonomik olarak sulanabilir arazi	153 436	94 847	53 865	83 037	387 185

Değerlendirme ve Sonuçlar.

6. TARIM

TARIM					
GÖSTERGE: Kişi Başına Tarım Alanı					
TANIM: Toplam ekilebilir tarım arazisinin, toplam nüfusa oranı olarak ifade edilir.					
Kaynak: TÜİK,2012					
Kullanılan Veri ve Gösterge Birimi: Ekilebilir arazi toplamı (ha) ve toplam nüfus (kişi), kişi başına tarım arazisi (ha/kişi)					
Durum ve eğilimler; (Şekil, çizelge ya da grafik yer alır) İlimizde toplam 1.341.905 ha yüzölçümüne sahip olup, bunun 779.440 ha tarım arazisidir.					
Toprak Kaynaklarının	Kayseri	Kırşehir	Nevşehir	Yozgat	Bölge Top.
Kullanım Durumu	(ha)	(ha)	(ha)	(ha)	(ha)
Tarıma elverişli arazi	670 584	398 875	382 820	807 963	2 260 242
Çayır - Mera	673 988	187 302	142 056	294 414	1 297 760
Orman - Fundalık	135 817	22 335	3 388	289 924	451 464
Diğer arazılar	185 657	34 180	17 117	15 189	252 143
Toplam arazi	1 666 046	642 692	545 381	1 407 490	4 261 609
Toplam su yüzeyleri	25 396	14 320	1 279	4 788	45 783
İl yüzölçümü	1 691 749	657 012	546 660	1 412 278	4 307 699
DSİ' CE GERÇEKLEŞTİRİLEN ÇALIŞMALARIN SONUÇLARI					
Etüt edilen arazi	332 018	168 022	88 051	133 359	721 450
Planlama Arazi Tasnif Raporu Bulunanlar	319 931	96 105	36 519	114 781	567 336
Ön inceleme ve master plan raporu bulunan	6 556	6 608	13 399	4 920	31 583
Sulamaya elverişli arazi	242 192	160 384	79 848	119 826	602 250
Ekonomik olarak sulanabilir arazi	153 436	94 847	53 865	83 037	387 185

Değerlendirme ve Sonuçlar. <i>Durum ve eğilimlerde sunulan verilerin değerlendirildiği ve bu değerlendirmenin özetlendiği bölümdür.</i>

TARIM

GÖSTERGE: Kimyasal Gübre Tüketimi

TANIM:

Tarımsal alanlarda kullanılan gübre miktarını ve hektar başına kullanılan mineral azot, fosfor ve potas miktarını gösterir.

Kaynak:

Gıda, Tarım ve Hayvancılık İl Müdürlükleri, TÜİK,2012

Kullanılan Veri ve Gösterge Birimi:

Yıllık toplam gübre tüketimi (ton), toplam tarımsal alan (ha), hektar başına kullanılan gübre ve mineral azot, fosfor ve potas miktarı (ton/ha)

Durum ve eğilimler;

(Şekil, çizelge ya da grafik yer alır)

Kimyasal Maddenin Adı	Kullanım Amacı	Miktarı (ton)	İlde Tarımsal İlaç Kullanılarak Tarım Yapılan Toplam Alan (ha)
İnsektisitler Herbisitler Fungisitler Rodentisitler Nematositler Akarisitler Kışlık ve Yazlık Yağlar	Tarımsal İlaç	161.543	Bilgi verilmemiş
TOPLAM			

Bitki Besin Maddesi (N,P,K olarak)	Bitki Besin Maddesi Bazında Kullanılan Miktar (ton)	İlde Ticari Gübre Kullanılarak Tarım Yapılan Toplam Alan (ha)
Azot	95.111	445.763
Fosfor	50.147	
Potas	1.452	
TOPLAM	146.710	

Değerlendirme ve Sonuçlar.

Durum ve eğilimlerde sunulan verilerin değerlendirildiği ve bu değerlendirmenin özetlendiği bölümdür.

TARIM**GÖSTERGE: Tarım İlacı Kullanımı**

TANIM:Toplam tarım ilacı kullanımını (ton birimiyle aktif bileşen) vehektar başına düşen tarım ilacı miktarıdır.

Kaynak: Gıda, Tarım ve Hayvancılık İl Müdürlükleri, TUİK,2012

Kullanılan Veri ve Gösterge Birimi:Yıllık toplam tarım ilacı tüketimi (ton), toplam tarımsal alan (ha), hektar başına düşen tarım ilacı (ton/ha)

Durum ve eğilimler;

Kimyasal Maddenin Adı	Kullanım Amacı	Miktarı (ton)	İlde Tarımsal İlaç Kullanılarak Tarım Yapılan Toplam Alan (ha)
İnsektisitler Herbisitler Fungisitler Rodentisitler Nematositler Akarisitler Kışlık ve Yazlık Yağlar	Tarımsal İlaç	161.543	Bilgi verilmemiş
TOPLAM			

Değerlendirme ve Sonuçlar.

Durum ve eğilimlerde sunulan verilerin değerlendirildiği ve bu değerlendirmenin özetlendiği bölümdür.

TARIM

GÖSTERGE: Organik Tarım: BU KONUDA GÜNCEL VERİ ELDE EDİLEMEMİŞTİR.

TANIM:Toplam kullanılan tarımsal alanın oranı olarak organik tarım alanı (organik olarak ekilen mevcut alanların ve organik tarıma geçiş sürecinde olan alanların toplamı) payıdır.

Kaynak: Gıda, Tarım ve Hayvancılık İl Müdürlükleri

Kullanılan Veri ve Gösterge Birimi:Organik alanların toplam alanı (ha), Toplam tarım alanına oranı (%), Türkiye toplam organik tarım alanı içerisindeki oranı (%), Organik Tarım Alanında Toplam Üretim Miktarı (ton)

Durum ve eğilimler; (Şekil, çizelge ya da grafik yer alır)

Veri Formatı

Yıllar	Toplam üretim		Üretim miktarı	
	Alan (1000 ha)	Artış* (%)	Miktar (1000 ton)	Artış* (%)
2002		-		-
2003				
2004				
2005				
2006				
(.....)				
2012				

*Artışlar 2002 yılı baz alınarak hesaplanmıştır.

Değerlendirme ve Sonuçlar.

Durum ve eğilimlerde sunulan verilerin değerlendirildiği ve bu değerlendirmenin özetlendiği bölümdür.

7. ORMAN

ORMAN: D. Doğa Koruma ve Biyolojik çeşitlilik Bölümünde bu konu hakkında bilgi verilmiştir.

GÖSTERGE: Ormanlık Alanlar

TANIM:Orman alanlarının toplam büyüklüğünü ve yıllara göre değişimini ifade eder.

Kaynak: Orman Bölge Müdürlükleri,2012

Kullanılan Veri ve Gösterge Birimi:İldeki toplam orman alanı (ha), yıllık değişimi (ha/yıl), Orman vasfına göre dağılımı (%), ağaç türleri, sayıları ve oranları (sayı, %)

Durum ve eğilimler;

Toprak Kaynaklarının	Kayseri	Kırşehir	Nevşehir	Yozgat	Bölge Top.
Kullanım Durumu	(ha)	(ha)	(ha)	(ha)	(ha)
Tarıma elverişli arazi	670 584	398 875	382 820	807 963	2 260 242
Çayır - Mera	673 988	187 302	142 056	294 414	1 297 760
Orman - Fundalık	135 817	22 335	3 388	289 924	451 464
Diğer arazılar	185 657	34 180	17 117	15 189	252 143
Toplam arazi	1 666 046	642 692	545 381	1 407 490	4 261 609
Toplam su yüzeyleri	25 396	14 320	1 279	4 788	45 783
İl yüzölçümü	1 691 749	657 012	546 660	1 412 278	4 307 699
DSİ' CE GERÇEKLEŞTİRİLEN ÇALIŞMALARIN SONUÇLARI					
Etüt edilen arazi	332 018	168 022	88 051	133 359	721 450
Planlama Arazi Tasnif Raporu Bulunanlar	319 931	96 105	36 519	114 781	567 336
Ön inceleme ve master plan raporu bulunan	6 556	6 608	13 399	4 920	31 583
Sulamaya elverişli arazi	242 192	160 384	79 848	119 826	602 250
Ekonomik olarak sulanabilir arazi	153 436	94 847	53 865	83 037	387 185

grafik yer alır)

elge ya da

Değerlendirme ve Sonuçlar.

Durum ve eğilimlerde sunulan verilerin değerlendirildiği ve bu değerlendirmenin özetlendiği bölümdür.

8. BALIKÇILIK

BALIKÇILIK

GÖSTERGE: Balıkçılık : **BU KONUDA GÜNCEL VERİ ELDE EDİLEMEMİŞTİR**

TANIM:Her yıl, denizlerde avcılığı yapılan balıklar (denize kıyısı olan iller için), kabuklu deniz ürünleri ve yumuşakçalar ile iç sularda avlanan tatlı su ürünleri ile yetiştiricilik ürünleri olmak üzere üretilen balık miktarını gösterir. Üretime ilişkin veri yakalandığı zamanki ağırlığı olan canlı ağırlık ile ifade edilir.

Kaynak: Gıda, Tarım ve Hayvancılık İl Müdürlükleri

Kullanılan Veri ve Gösterge Birimi:Kıyıseridiuzunluğu (km), denizalanıveıçsualanı (ha), Su ürünleriüretimi (bin ton) veyillaragöredeğişimi (%), Balıktürlerininadağılimi (%)

Durum ve eğilimler; (Şekil, çizelge ya da grafik yer alır)

Veri Formatı

YILLAR	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012
İçsu Avcılığı											
Deniz Balıkları Avcılığı											
Yetiştiricilik Ürünleri											

(birim:bin ton)

Değerlendirme ve Sonuçlar.

Durum ve eğilimlerde sunulan verilerin değerlendirildiği ve bu değerlendirmenin özetlendiği bölümdür.

9. ALTYAPI VE ULAŞTIRMA

ALTYAPI VE ULAŖTIRMA

GÖSTERGE: Karayolu ve Demiryolu Ağı

TANIM: İldeki toplam karayolu (otoyollar, devlet yolları, il yolları) ve demiryolu gelişimi ve uzunluğunu ifade eder.

Kaynak: Ulaştırma, Denizcilik ve Haberleşme Bölge Müdürlükleri,2012

Kullanılan Veri ve Gösterge Birimi: Yıllara göre karayolu ve demiryolu uzunlukları (km)

Durum ve eğilimler; (Şekil, çizelge ya da grafik yer alır)

Veri Formatı

	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012
Karayolu Ağ Uzunluğu (km)	1056	996	996	974	974	974	974	971	1023	1023	1023
Demiryolu Ağ Uzunluğu (km)	BİLGİYE ULAŞILAMADI										

Değerlendirme ve Sonuçlar.

Durum ve eğilimlerde sunulan verilerin değerlendirildiği ve bu değerlendirmenin özetlendiği bölümdür.

ALTYAPI VE ULAŞTIRMA

GÖSTERGE: Motorlu Kara Taşıtı Sayısı

TANIM: İldeki, Otomobil (arazi taşıtı dahil), Minibüs, Otobüs, Kamyonet, Kamyon, Motosiklet, Özel Amaçlı Taşıtlar, Yol ve İş Makinaları ve Traktör toplamından ibaret motorlu kara taşıt sayısını ifade eder

Kaynak: TUIK,2012

Kullanılan Veri ve Gösterge Birimi: Yıllara göre motorlu kara taşıtı sayısı, taşıt kategorileri ve toplam araç sayısı içerisindeki oranları (%), İldeki kişi başına düşen araç sayısı

Durum ve eğilimler; (Şekil, çizelge ya da grafik yer alır)

Yıl	Aracın Cinsi	Araç Sayısı
2012	Otomobil	36.763
	Minibüs	2.568
	Otobüs	610
	Kamyon	4.657
	Traktör	26.942
	Kamyonet	8.290
	Motosiklet	2.756
	Diğer	207
	Toplam	78866

Değerlendirme ve Sonuçlar.

Durum ve eğilimlerde sunulan verilerin değerlendirildiği ve bu değerlendirmenin özetlendiği bölümdür.

10. ATIK

ATIK								
GÖSTERGE: Belediyeler Tarafından ya da Belediye Adına Toplanan Atık ve Bertarafı								
TANIM: Bu gösterge, il içinde, belediyeler tarafından ya da belediyeler adına toplanan katı atıkların miktarı ve düzenli depolama oranını ifade eder. Belediye atıklarının en önemli miktarı haneler tarafından üretilen atıklardır. Ayrıca alım-satım ve ticaret kuruluşları, ofis binaları, kurum ve küçük işyeri atıklarını da kapsamaktadır								
Kaynak: TÜİK,2012								
Kullanılan Veri ve Gösterge Birimi: Yıllık olarak belediyelerce ya da belediye adına toplanan katı atıklar (Ton), Düzenli Depolanan Katı Atık Miktarı (ton) ve oranı (%)								
Durum ve eğilimler;								
Kayseri,Sivas,Yozgat								
Atık hizmeti verilen belediye sayısı, nüfusu, yaz ve kış mevsimine göre toplanan atık								
Toplam belediye sayısı	Toplam belediye nüfusu	YAZ Toplanan atık(ton)	KIŞ Toplanan atık(ton)	TOPLAM TOPLANAN ATIK(ton)	Düzenli Depolama(ton)	Açıkta Yakma (ton)	Dereye ve Gölete Dökme (ton)	Diğer
153	1.973.607	287.136	463.064	750.201	41.554	124	695	10.786

Değerlendirme ve Sonuçlar.

Durum ve eğilimlerde sunulan verilerin değerlendirildiği ve bu değerlendirmenin özetlendiği bölümdür.

ATIK
GÖSTERGE: Katı Atıkların Düzenli Depolanması
TANIM: İldeki katı atık tesisi sayısı ve hizmet verilen nüfus oranını ifade eder.
Kaynak: Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğü,2012
Kullanılan Veri ve Gösterge Birimi: İldeki katı atık tesis sayısı, katı atık düzenli depolama hizmeti veren belediye sayısı ve nüfus, hizmet verilen nüfusun tüm il nüfusuna oranı (%)
Durum ve eğilimler; <i>(Şekil, çizelge ya da grafik yer alır)</i> Yozgat İlinin gelişmesi ve nüfus artışı sebebi ile mevcut olan çevre sorunları hızla artmaktadır. Başlıca çevre sorunlarından biri olan katı atık sorunu acilen çözülmesi gereken konulardan birini teşkil etmektedir. İl Merkezinde katı atıkları toplama ve taşıma hizmeti Yozgat Belediyesi tarafından yapılmaktadır. Katı atıklar ilimizde 2007 yılında hizmete giren Yozgat Belediyeler Birliğine ait düzenli depolama alanında bertaraf edilmektedir. İlimizde katı atıklar belediyeler tarafından çöp bidonları ile toplanmakta, kamyonlarla taşınıp Düzenli Depolama Tesisine gönderilmektedir. Ancak bazı belediyeler hala vahşi depolamaya devam etmektedirler. Katı Atık Düzenli Depolama Tesisinin faaliyete geçmesiyle atıkların çevreye olan etkileri asgariye düşmüştür. Atıklar düzenli bertaraf edilmedikleri takdirde gerek havayı gerek yer altı sularını gerekse de toprağı önemli ölçüde kirletmektedirler. Özellikle atıkların yakılması çevre açısından büyük tehlike oluşturmaktadır. Ayrıca sızıntı suları da yer altı sularını kirletmekte ve insan sağlığını tehdit etmektedir. İlimiz düzenli depolama tesisinde sızıntı suları içinde 1 adet arıtma tesisi bulunmaktadır. Yozgat Belediyeler Birliğinin 30'a yakın üyesi bulunmakta ve üyeleri de artmaktadır. Planlanan aktarma istasyonlarının faaliyete geçmesi ile katı atık konusunda önemli bir tehdit bertaraf edilmiş olacaktır. İlimizde geri kazanım olarak atık değerlendirmesi yapılmamakta olup, depo sahasında ilkel metotlarla ayıklama yapılmaktadır.
Değerlendirme ve Sonuçlar. <i>Durum ve eğilimlerde sunulan verilerin değerlendirildiği ve bu değerlendirmenin özetlendiği bölümdür.</i>

ATIK												
GÖSTERGE: Tıbbi Atıklar												
TANIM: İl için, Ayrı olarak toplanan tıbbi atık miktarlarının yıllık olarak belirtilmesi ve toplanan tıbbi atıkların bertaraf yöntemlerinin oransal olarak ifade edilmesidir												
Kaynak: Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğü,2012												
Kullanılan Veri ve Gösterge Birimi: Toplanan tıbbi atık miktarı (ton), yöntemlerine göre bertaraf oranları (%) ve bertaraf tesisi sayısı												
Durum ve eğilimler; (Şekil, çizelge ya da grafik yer alır)												
İl/ilçe Belediyesinin Adı	Tıbbi Atık Yönetim Planı		Tıbbi Atıkların Taşınması		Tıbbi Atık Taşıma Aracı Sayısı * Toplanan tıbbi atık miktarı			Bertaraf Yöntemi		Bertaraf Tesis Sterilizasy on/ Yakma		
	Var	Yok	Özel	Kamu	Özel	Kamu	ton/gün	Yakma	Sterilizasyon	Belediyenin	Yetkili Firmanın	Tesisin Bulunduğu İl
YOZGAT/MERKEZ			X		2				X		X	X
SORGUN/YOZGAT			X		2				X			
YERKÖY/YOZGAT			X		2				X			
AKDAĞMADENİ/YOZGAT			X		2				X			
ÇEKEREK/YOZGAT			X		2				X			
SARAYKENT/YOZGAT			X		2				X			
SARIKAYA/YOZGAT			X		2				X			
ŞEFAATLİ/YOZGAT			X		2				X			
AYDINCIK/YOZGAT			X		2				X			
KADIŞEHİRİ/YOZGAT			X		2				X			

[illegible]

	2007	2008	2009	2010	2011	2012
Tıbbi Atık Miktarı (ton)	—	—	—	—	151.738	256.364

Değerlendirme ve Sonuçlar.

Durum ve eğilimlerde sunulan verilerin değerlendirildiği ve bu değerlendirmenin özetlendiği bölümdür.

ATIK

GÖSTERGE: Atık Yağlar

TANIM: İl içinde toplanan atık yağların miktarını ve geri kazanım ya da bertaraf oranlarını ifade eder.

Kaynak: Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğü,2012

Kullanılan Veri ve Gösterge Birimi: Yıllar itibariyle ilde toplanan atık yağın türlerine göre miktarı (ton), bertarafave geri kazanıma ilişkin oranları (%)

Durum ve eğilimler; (Şekil, çizelge ya da grafik yer alır)

Yıl	Geri kazanım (ton)	İlave yakıt (ton)	Nihai bertaraf (ton)
2008			
2009			
2010			
2011			
2012	5.470		

Değerlendirme ve Sonuçlar.

Durum ve eğilimlerde sunulan verilerin değerlendirildiği ve bu değerlendirmenin özetlendiği bölümdür.

ATIK									
GÖSTERGE: Bitkisel Atık Yağlar									
TANIM: İl içinde toplanan bitkisel atık yağların miktarını ve geri kazanım-bertaraf oranlarını ifade eder.									
Kaynak: Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğü,2012									
Kullanılan Veri ve Gösterge Birimi: Yıllar itibariyle ilde toplanan bitkisel atık yağın türlerine göre miktarı (ton), bertarafave geri kazanıma ilişkin oranları (%)									
Durum ve eğilimler; (Şekil, çizelge ya da grafik yer alır)									
Bitkisel Atık Yağlar İçin Geçici Depolama İzni Verilen Toplam Depo		Toplanan Bitkisel Atık Yağ Miktarı (ton)				Bitkisel Atık Yağ Taşımak Üzere Lisans Alan		Lisans Alan Geri Kazanım Tesisi	
		Kullanılmış Kızartmalık Yağ		Diğer (Belirtiniz)		Toplam Firma Sayısı	Toplam Araç Sayısı	Sayısı	Kapasitesi (ton/yıl)
Sayısı	Kapasitesi (ton)								
-	-	960				-	-	--	-
						-	-	-	-
Değerlendirme ve Sonuçlar. <i>Durum ve eğilimlerde sunulan verilerin değerlendirildiği ve bu değerlendirmenin özetlendiği bölümdür.</i>									

ATIK									
GÖSTERGE: Ambalaj Atıkları									
TANIM: İl içerisinde oluşan ambalaj atıklarının miktarlarını ve geri kazanımına ilişkin bilgileri içerir.									
Kaynak: Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğü									

Kullanılan Veri ve Gösterge Birimi: Yıllara göre; Üretilen toplam ambalaj atık miktarı ve ambalaj cinsi (ton), geri kazanılan toplam ambalaj atık miktarı (ton), piyasaya sürülen ambalaj miktarı (ton), hedeflenen geri kazanım oranları (%), geri kazanılması gereken miktar (ton), kayıtlı ekonomik tesis sayısı ve lisanslı tesisi sayısı

Durum ve eğilimler; (Şekil, çizelge ya da grafik yer alır)

Ambalaj Cinsi	Üretilen Ambalaj Miktarı (kg)	Piyasaya Sürülen Ambalaj Miktarı (kg)	Geri Kazanım Oranları (%)	Geri Kazanılması Gereken Miktar (kg)	Geri Kazanılan Miktar (kg)	Gerçekleşen Geri Kazanım Oranı (%)
Plastik	0	484.745				
Metal	0	94.037				
Kompozit	0	0				
Kağıt Karton	0	819.775				
Cam	0	0				
Toplam	0	1.398,557				

Değerlendirme ve Sonuçlar.

Durum ve eğilimlerde sunulan verilerin değerlendirildiği ve bu değerlendirmenin özetlendiği bölümdür.

ATIK

GÖSTERGE: Ömrünü Tamamlamış Lastikler

TANIM: Ömrünü tamamlamış lastiklerin toplanma miktarları, geri kazanım tesisleri ve çimento fabrikalarında ek yakıt olarak kullanılan miktarını ifade eder.

Kaynak: Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğü, 2012

Kullanılan Veri ve Gösterge Birimi: Yıllara göre, ömrünü tamamlamış lastiklerin toplanma miktarları ve geri kazanım tesislerinde ve çimento fabrikalarında ek yakıt olarak kullanılan miktarları (ton)

Durum ve eğilimler; (Şekil, çizelge ya da grafik yer alır)

ÖMRÜNÜ TAMAMLAMIŞ LASTİKLER (ÖTL)								
ÖTL Geçici Depolama Alanı		Geçici Depolama Alanlarındaki ÖTL Miktarı (ton)	ÖTL Geri Kazanım Tesisi		Geri Kazanılan ÖTL Miktarı (ton)	ÖTL Bertaraf Tesisi		Bertaraf Edilen ÖTL Miktarı (ton)
Sayısı	Hacmi (m³)		Sayısı	Kapasitesi (ton/yıl)		Sayısı	Kapasitesi (ton/yıl)	
		5.030	-	-	-	-	-	-

Değerlendirme ve Sonuçlar.

Durum ve eğilimlerde sunulan verilerin değerlendirildiği ve bu değerlendirmenin özetlendiği bölümdür.

ATIK

GÖSTERGE: Ömrünü Tamamlamış Araçlar

TANIM: İl genelinde yıllar itibariyle hurdaya ayrılan araç sayısını vb. bilgileri ifade eder.					
Kaynak: Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğü,2012					
Kullanılan Veri ve Gösterge Birimi: Yıllar itibariyle hurdaya ayrılan araç sayısı					
Durum ve eğilimler; (Şekil, çizelge ya da grafik yer alır)					
Oluşturulan ÖTA Teslim yerleri	ÖTA Geçici Depolama Alanı		ÖTA İşleme Tesisi		İşlenen ÖTA Miktarı (ton)
Sayısı	Sayısı	Kapasitesi (ton/yıl)	Sayısı	Kapasitesi (ton/yıl)	
1	2	-	-	-	-
Değerlendirme ve Sonuçlar. <i>Durum ve eğilimlerde sunulan verilerin değerlendirildiği ve bu değerlendirmenin özetlendiği bölümdür.</i>					

ATIK
Atık Elektrikli -Elektronik Eşyalar : BU KONUDA GÜNCEL VERİ ELDE EDİLEMEMİŞTİR
TANIM: Atık elektrikli ve elektronik eşya toplama miktarları ve işleme tesis sayılarını ifade eder.
Kaynak: Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğü
Kullanılan Veri ve Gösterge Birimi: Atık elektrikli ve elektronik eşya toplama miktarı (ton) ve işleme tesis sayısı
Durum ve eğilimler; (Şekil, çizelge ya da grafik yer alır)
Değerlendirme ve Sonuçlar. <i>Durum ve eğilimlerde sunulan verilerin değerlendirildiği ve bu değerlendirmenin özetlendiği bölümdür.</i>

ATIK
Maden Atıkları: BU KONUDA GÜNCEL VERİ ELDE EDİLEMEMİŞTİR
TANIM: İl genelinde, cevher tiplerine göre, zenginleştirme tesisi sayısı ve zenginleştirme proses atıklarının dağılımını ifade eder.
Kaynak: Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğü
Kullanılan Veri ve Gösterge Birimi: Yıllar itibariyle cevher tiplerine göre zenginleştirme tesisi sayısı, zenginleştirme proses atıkları miktarları (ton)
Durum ve eğilimler; (Şekil, çizelge ya da grafik yer alır)
Değerlendirme ve Sonuçlar. <i>Durum ve eğilimlerde sunulan verilerin değerlendirildiği ve bu değerlendirmenin özetlendiği bölümdür.</i>

ATIK

Tehlikeli Atıklar

TANIM:

İl genelinde, yıllar itibariyle toplanan tehlikeli atıkların miktarı ile geri kazanımı, yakma ve nihai bertaraf edilenlerin miktarlarını ifade eder.

Kaynak:

Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğü,2012

Kullanılan Veri ve Gösterge Birimi:

İl içinde toplanan tehlikeli atıkların miktarı (ton), ara depolama geri kazanım, yakma ve nihai bertaraf miktarları (ton) ve geri kazanım türlerine göre oranları (%)

Durum ve eğilimler;

(Şekil, çizelge ya da grafik yer alır)

Aktivite kodu*	Atık Kodu**	(2012) Yılı						
		Atık Miktarı (ton/yıl)	Geri Kazanım Miktarı (ton/yıl)	Geri Kazanım %' si	Geri Kazanım Yöntemi	Bertaraf Miktarı (ton/yıl)	Bertaraf %' si	Bertaraf Yöntemi
	130703	3.411	387		R1	3.004		D10
	130701	113	20		R1	93		D10
	150110	17.585	16.060		R12-R1	-		-
	080409	4.020	4.020		R1	-		-

	050103	867	550		R1	317		D10
Değerlendirme ve Sonuçlar. <i>Durum ve eğilimlerde sunulan verilerin değerlendirildiği ve bu değerlendirmenin özetlendiği bölümdür.</i>								

11.TURİZM

TURİZM					
Yabancı Turist Sayıları					
TANIM: Bu gösterge, il düzeyinde bir yılda giriş çıkış yapan yerli ve yabancı turist sayısının yıllara göre değişimini ifade eder					
Kaynak: TÜİK, Kültür ve Turizm İl Müdürlüğü,2012					
Kullanılan Veri ve Gösterge Birimi: İl düzeyinde 2000 yılı ve sonrasındaki yıllarda giriş yapan yerli ziyaretçi sayısı (kişi), yabancı ziyaretçi sayısı, bu sayıların yıllara göre değişimi (%), bir önceki yıl için ziyaretçi sayısının aylara göre dağılımı					
Durum ve eğilimler; (Şekil, çizelge ya da grafik yer alır)					
G.3.TURİSTİK ALT YAPI					
Konaklama Tesisleri					
Yatak Kapasiteleri					
İLÇESİ	TESİSİN ADI	SINIFI	ODA SAYISI	YATAK SAYISI	
Merkez	Galata Çamlık Oteli	***	68		
"	Yılmaz Oteli	**	44	82	
Sarıkaya	Mehmetoğulları Otel	Den.İşl.bel	25	60	

Sorgun	Karakaya Oteli		24	39
"	Yimpaş Otel	"	37	54
Sorgun	Kervansaray Oteli	"	24	60
"	Bulduk Oteli	"	20	40
"	Huzur Oteli	"	24	51
Şefaati Belediye Oteli	"		30	63
Akdağmadeni	Saraçoğlu Oteli	"	15	36
Boğazlıyan	Meydan Palas Oteli	"	11	26
Aydıncık	Aydıncık Oteli	"	10	22
Saraykent	Saraykent Oteli	"	20	50
Çayıralan	Şahinerler Oteli	"	17	40
Çandır	Çandır Oteli	"	12	30
Yenifakılı	Yenifakılı Oteli	"	13	26
Yerköy Özdemir Oteli	"		30	54
"	Murat Oteli	"	42	80
"	Erbaş Motel	"	8	19
Sarıkaya	Sinan Oteli	"	12	35
"	Merkez Oteli	"	18	54
"	Demirbaş Oteli	"	19	56
"	Kent Oteli	"	29	73
Toplam			698	1313

KAPLICA OTEL VE MOTELLERİ

İLÇESİ	TESİSİN ADI	ODA SAYISI	YATAK SAYISI
Sorgun	Sorgun Büyük Termal		
Sorgun	Şahin Kaplıca Motel	39	93
"	Saray Motel	15	30
"	Lokman Hekim Kaplıcaları		
"	Bedir Baba Kaplıcaları	14	70
Saraykent	Saraykent Motel	21	41
Sarıkaya	Sarıkaya Kaplıca Tesisleri	64	164
Yerköy	Koyunbaşoğlu Kaplıca Tes.	24	48
	Toplam :	177	44

İLİMİZDE BULUNAN SEYAHAT ACENTELERİ

ACENTENİN ADI	ADRESİ	TELEFON VE FAKS NUMARASI
Çavuşoğlu Turizm Sey. Acnt.	Lise Cad.Vali Konağı yanı no: 49	YOZGAT
		Tel: 0 354 2129193Fax: 0 354 2122291

İLİMİZDE BULUNAN ŞEHİRLERARASI OTOBÜS ŞİRKETLERİ

FİRMA İSMİ	ADRESİ	TELEFON
Metro Turizm	YOZGAT	Tel : 0 354 2121340
Ses Turizm	YOZGAT	Tel: 0 354 2123848
Metatur	YOZGAT	Tel : 0 354 2173323

Turistik Nitelikteki Eğlence Yerleri

İlimiz de turistik nitelikte eğlence yeri bulunmamaktadır.

Sektörde Karşılaşılan Sorunlar;

Tesisler oldukça dağınıktır. Şehir merkezi, ilçe merkezleri ve yol boylarında bulunmaktadır. Bazı tesislerin doğa ile uyumu çarpık haldedir. Bazıları ise görünüm ve çevre düzenlemesi oldukça bozuktur.

Yozgat İli Yeme İçme Tesisleri:

İlçesi :	Tesis Adı :
Merkez -Çamlık Milli Parkı	Galata Çamlık Oteli
Merkez -Çamlık Milli Parkı	Çamlık Gazinosu
Merkez -Çamlık Milli Parkı	Sürmeli Kır Restoran
Yozgat-Sorgun Yolu 15 Km	Yimpaş Otel-Restoran
Merkez	Yimpaş Alış Veriş Merkezi Kat 5
Merkez	66 Restoran
Merkez	Hacı Baba Restoran
Merkez	Arzum Restoran
Merkez Sorgun Yolu 13. Km	Coşkun Tesisleri
Merkez Sorgun Yolu 16.Km	İhtiyarın Yeri

Değerlendirme ve Sonuçlar.

Durum ve eğilimlerde sunulan verilerin değerlendirildiği ve bu değerlendirmenin özetlendiği bölümdür.

TURİZM

Mavi Bayrak Uygulamaları

TANIM: (Denize Kıyısı Olan İller İçin) Gerekli standartları taşıyan nitelikli plaj ve marinalara verilen uluslararası bir çevre ödülü olan mavi bayrağın, Türkiye’de 1997 yılından itibaren verildiği plaj ve marinaların yıllar itibari ile toplam sayılarının belirtilmesidir.

Kaynak: Kültür ve Turizm İl Müdürlüğü

Kullanılan Veri ve Gösterge Birimi: Yıllar itibariyle, mavi bayrak almaya hak kazanmış plaj ve marina sayıları

Durum ve eğilimler; *(Şekil, çizelge ya da grafik yer alır)*

Değerlendirme ve Sonuçlar.

Durum ve eğilimlerde sunulan verilerin değerlendirildiği ve bu değerlendirmenin özetlendiği bölümdür.

EK-1:..... YILINA AİTİL ÇEVRE SORUNLARI VE ÖNCELİKLERİANKET FORMU

AÇIKLAMALAR:

İl Çevre Sorunları ve Öncelikleri Anketi, illerimizin çevre sorunlarının ve önceliklerinin neler olduğunu ortaya koyan, aynı zamanda bu sorunların kaynaklarını, nedenlerini, sorunun çözümü için ne tür tedbirler alındığı ya da alınması gerektiğini belirten önemli bir çalışmadır. İl Çevre Sorunları ve Öncelikleri Anketi, çevre konusunda karar vericilere ve halka çevresel bilgi sağlamakta, böylece karar verme sürecini desteklemekte ve halkın çevresel konularda bilincini artırmaktadır.

Form doldurulurken;

- 1- Anket formunda doldurulan bilgilerin, “Çevre Durum Raporu” ve “Göstergeler” bölümü verileriyle tutarlı olmasına dikkat edilecektir.
- 2- Anket formu doldurulurken, başlıklar altındaki açıklamalara dikkat edilecektir.
- 3- Öncelik sıralaması istenen bütün başlıklarda (I.2., I.4., II.4., III.1., III.2., IV.1.), önceki yıla ait anket formuyla, yeni doldurulan yıldaki anket formunun ilgili başlıklarının karşılaştırılması yapılarak, değişiklik olmuşsa nedenlerinin belirtilmesi istenmektedir. Ancak, “**GEÇEN YILKİ ÖNEM SİRANIZ**” ve “**ÖNEM SİRASINDA DEĞİŞİKLİK YAPTIYSANIZ SEBEBİNİ AÇIKLAYINIZ**” kısımları “2012” yılından sonraki anket formlarında doldurulacaktır. Bu başlıklarda, 2012 yılında sadece “**BU YILKİ ÖNEM SİRANIZ**” sütunu doldurulacaktır.
- 4- Anket formunun tüm bölümleri eksiksiz ve doğru olarak bilgisayar ortamında hazırlanacaktır.
- 5- Herhangi bir konuyla ilgili olarak veri ve bilgi temin edilememişse bunun nedeninin belirtilmesi gerekmektedir.
- 6- Her bir çizelgenin altında yararlanılan kaynak/kaynaklar verilmelidir.

BÖLÜM I.HAVA KİRLİLİĞİ

I.1. Hava Kalitesi İndeksine göre sınıflandırma

Hava Kalitesi İndeksi	SO ₂	NO ₂	CO	O ₃	PM ₁₀
	1 saatlik ortalama	24 saatlik ortalama	24 saatlik ortalama	1 saatlik ortalama	24 saatlik ortalama
	[µg/m ³]	[µg/m ³]	[µg/m ³]	[µg/m ³]	[µg/m ³]
1 (Çok İyi)	0 -50	0 - 45	0 – 1,9	0 - 35	0 - 25
2 (İyi)	51-199	46 - 89	2,0 – 7,9	36 - 89	26-69
3 (Yeterli)	200-399	90 - 179	8,0 – 10,9	90 - 179	70-109
4 (Orta)	400-899	180 - 299	11 – 13,9	180 - 239	110-139
5 (Kötü)	900-1499	300- 699	14,0 - 39,9	240 - 359	140-599
6 (Çok Kötü)	>1500	> 700	> 40,0	> 360	> 600

I.1.1. İlinize ait yıl içindeki aylık ortalama ölçüm değerlerini yukarıdaki Hava Kalitesi İndeksine göre sınıflandırarak, aşağıdaki çizelgede uygun sınıfı “X” ile işaretleyiniz.

AYLAR	Aylık Ortama (µg/m ³) Olarak Hava Kalitesi İndeksine (*) Göre Sınıflandırma																							
	SO ₂						NO ₂						CO						O ₃					
	1	2	3	4	5	6	1	2	3	4	5	6	1	2	3	4	5	6	1	2	3	4	5	6
OCAK	X																							
ŞUBAT	X																							
MART	X																							
NİSAN	X																							
MAYIS	X																							
HAZİRAN	X																							
TEMMUZ	X																							
AĞUSTOS	X																							
EYLÜL	X																							
EKİM	X																							
KASIM	X																							
ARALIK	X																							

* Hava Kalitesi İndeksi: 1 (çok iyi) , 2 (iyi) , 3 (yeterli), 4 (orta), 5 (kötü), 6 (çok kötü)

Kaynak: HAVA KALİTESİ İZLEME AĞI

I.1.2. İlinize ait Kış sezonu ortalama ölçüm değerlerini (20... yılı Ekim- 20... Mart arası 6 aylık ortalama) Hava Kalitesi İndeksine göre sınıflandırarak uygun sınıfı “X” ile işaretleyiniz.

Kış sezonu ortalama ölçüm değeri; raporu hazırlanan yılın bir önceki yılının Ekim ayı ile raporu hazırlanan yılın Mart ayı arasındaki 6 aylık ortalamayı ifade etmektedir. Söz konusu 6 aylık ortalama ölçüm değerlerini, Hava Kalitesi İndeksine göre sınıflandırarak, çizelgede uygun sınıfa “X” ile işaretlemeniz istenmektedir.

	Kış Sezonu (Ekim-Mart) 6 Aylık Ortama (µg/m ³) Olarak Hava Kalitesi İndeksine (*) Göre Sınıflandırma																							
	SO ₂						NO ₂						CO						O ₃					
	1	2	3	4	5	6	1	2	3	4	5	6	1	2	3	4	5	6	1	2	3	4	5	6
Kış Sezonu (Ekim-Mart)		X																			X			

* Hava Kalitesi İndeksi: 1 (çok iyi) , 2 (iyi) , 3 (yeterli), 4 (orta), 5 (kötü), 6 (çok kötü)

Kaynak: HAVA KALİTESİ İZLEME AĞI

I.1.3. İlinize ait Yaz sezonu ortalama ölçüm değerlerini (20... yılı Nisan-Eylül arası 6 aylık ortalama) Hava Kalitesi İndeksine göre sınıflandırarak uygun sınıfı “X” ile işaretleyiniz.

Yaz sezonu ortalama ölçüm değeri; raporu hazırlanan yılın Nisan ayı ile Eylül ayı arasındaki 6 aylık ortalamayı ifade etmektedir. Söz konusu 6 aylık ortalama ölçüm değerlerini, Hava Kalitesi İndeksine göre sınıflandırarak, çizelgede uygun sınıfa “X” ile işaretlemeniz istenmektedir.

	Yaz Sezonu (Nisan-Eylül) 6 Aylık Ortama (µg/m³) Olarak Hava Kalitesi İndeksine (*) Göre Sınıflandırma																														
	SO ₂						NO ₂						CO						O ₃						PM ₁₀						
	1	2	3	4	5	6	1	2	3	4	5	6	1	2	3	4	5	6	1	2	3	4	5	6	1	2	3	4	5	6	
Yaz Sezonu (Nisan-Eylül)	X																										X				

* Hava Kalitesi İndeksi: 1 (çok iyi) , 2 (iyi) , 3 (yeterli), 4 (orta), 5 (kötü), 6 (çok kötü)

Kaynak: HAVA KALİTESİ İZLEME AĞI

I.2. İlinizde hava kirliliğine neden olan kaynakları önem sırasına göre rakam* ile belirtiniz.

I.2.’de ilinizde hava kirliliğine neden olan kaynakları önem sırasına göre en önemliden az önemliye doğru 1,2,3,... şeklinde numaralandırmanız istenmektedir. Varsa “e. Diğer Sanayi Faaliyetleri” ve “g. Diğer Kaynaklar” ın ne olduğu ayrıca belirtilmelidir. Çevre Durum Raporunun “Hava” bölümündeki SO₂, PM, NO_x, CO gibi ölçüm sonuçlarının il bazındaki aylık ortalaması veya konsantrasyonu en yüksek olan istasyonun aylık ortalama değerleri esas alınır.

KAYNAK	GEÇEN YILKI ÖNEM SİRANIZ	BU YILKI ÖNEM SİRANIZ ⁶	ÖNEM SİRASINDA DEĞİŞİKLİK YAPTIYSANIZ SEBEBİNİ AÇIKLAYINIZ
a. Evsel ısınma		1	
b. İmalat Sanayi İşletmeleri		2	
c. Maden İşletmeleri		3	
d. Termik Santraller		-	
e. Diğer Sanayi Faaliyetleri (Belirtiniz).....			
f. Karayolu Trafik		4	
g. Diğer Kaynaklar (Belirtiniz).....			

⁶ En önemliden az önemliye doğru 1,2,3,...şeklinde numaralandırınız. Seçeneklerin hepsinin numaralanması zorunlu olmayıp, ilinize uygun seçenekleri numaralandırınız.

I.3. Hava kirliliğinin önlenmesi amacıyla yıl içinde il/ilçelerde alınan tedbirleri “X” ile işaretleyiniz.

I.3.'de, hava kirliliğinin önlenmesi amacıyla yıl içinde, il sınırları içerisinde ne tür tedbirler alındığı bilgisi istenmektedir. Çizelgede her bir tedbir için belirtilen numara altında, alınan tedbirler için işaretleme yapılması istenmektedir.

YERLEŞİM YERİNİN ADI		ALINAN TEDBİR/TEDBİRLER								
		a	b	c	d	e	f	g	h	i
İL MERKEZİ	1.YOZGAT	X	X	X	X	X	X		X	
	2.									
	3.									
	.									
	.									
İLÇELER	1.SORGUN	X	X	X	X	X	X		X	X
	2.YERKÖY	X	X	X	X	X	X		X	X
	3.A.MADENİ	X	X	X	X	X	X		X	X
	4.BOĞAZLIYAN	X	X	X	X	X	X		X	X
	5.ÇAYIRALAN	X	X	X	X	X	X		X	X
	6.ÇEKEREK	X	X	X	X	X	X		X	X
	7.ÇANDIR	X	X	X	X	X	X		X	X
	8.AYDINCIK	X	X	X	X	X	X		X	X
	9.YENİFAKILI	X	X	X	X	X	X		X	X
	10.SARAYKENT	X	X	X	X	X	X		X	X
	11.KADIŞEHİRİ	X	X	X	X	X	X		X	X
	12-SARIKAYA	X	X	X	X	X	X		X	X
	13ŞEFAATLİ	X	X	X	X	X	X		X	X

Kaynaklar:ÇŞİM VERİLERİ

Tedbirler:

a. Kaliteli katı/sıvı yakıt kullanımı
b. Doğalgaz kullanımı
c. Bilgilendirme ve bilinçlendirme çalışmaları
d. Ağaçlandırma çalışmaları/orman alanlarının, yeşil alanların artırılması
e. Motorlu taşıtların egzoz gazı ölçümleri
f. Sanayi kuruluşlarının emisyon izni almaları
g. Sanayi tesislerinin yerleşim yeri dışına çıkarılmaları
h. Denetim
i. Diğer (Varsa yukarıya ayrılan bölümde belirtiniz).

Yüzey Suyu Adı	Kalite sınıfı				Kirlenme Nedenleri								
	1	2	3	4	a	b	c	d	e	f	g	h	i
					Evsel Atıksular	Evsel Katı Atıklar	Sanayi Kaynaklı Atıksular	Sanayi Atıkları	Zirai ilaç ve Gübre Kullanımı	Hayvan Yetiştiriciliği	Madencilik Faaliyetleri	Denizcilik Faaliyetleri	Diğer (Belirtiniz)

Kaynaklar: DSİ 12. BÖLGE MÜD-YOZGAT BELEDİYESİ

II.1.2. İl sınırlarında bulunan yeraltı sularının kalite sınıflarını Yeraltı Sularının Kirlenmeye ve Bozulmaya Karşı Korunması Hakkında Yönetmelik çerçevesinde belirtiniz ve muhtemel kirlenme nedenlerini işaretleyiniz.

Yeraltı suyunun bulunduğu bölge	Yeraltı Su Kalite Sınıfı			Kirlenme Nedenleri								
	İyi	Zayıf	Yeterli veri yok	a	b	c	d	e	f	g	h	i
				Evsel Atıksular	Evsel Katı Atıklar	Sanayi Kaynaklı Atıksular	Sanayi Atıkları	Zirai ilaç ve Gübre Kullanımı	Hayvan Yetiştiriciliği	Madencilik Faaliyetleri	Deniz Suyu Girişimi	Diğer (Belirtiniz)
ÇATALKAYA			X	X		X		X		X		

Kaynaklar: DSİ 12. BÖLGE MÜD-YOZGAT BELEDİYESİ

II.1.3. İl sınırlarında bulunan yüzme sularının kalite sınıflarını Yüzme Suyu Kalitesi Yönetmeliği çerçevesinde belirtiniz ve muhtemel kirlenme nedenlerini işaretleyiniz.:
BULUNMAMAKTADIR

Yüzme Suyunun bulunduğu bölge/plaj	Mavi Bayrak Ödülü		Yüzme Suyu Kalite Sınıfı (*)				Kirlenme Nedenleri						
	Var	Yok	A	B	C	D	a	b	c	d	e	f	g
							Evsel Atıksular	Evsel Katı Atıklar	Sanayi Kaynaklı Atıksular	Sanayi Atıkları	Zirai ilaç ve Gübre Kullanımı	Deniz/Göl Taşımacılığı	Diğer (Belirtiniz)

(*) A sınıfı çok iyi/mükemmel, B sınıfı iyi kalite, C sınıfı kötü kalite ve D sınıfı çok kötü kalite/yasaklanması gereken olarak kalite kategorilerini temsil etmektedir.

Kaynaklar:Verinin nereden alındığı

II.2. Yıl içinde, il sınırları içindeki il/ilçelerde atıksuların yol açtığı kirlenmenin nedenlerini uygun seçenekleri “X” ile işaretleyerek belirtiniz.

II.2.’de, il sınırları içerisindeki yerleşim merkezlerinde (il merkezi ve ilçelerin her biri için) atıksulardan kaynaklanan kirliliğin nedenlerinin çizelgenin altında belirtilen maddeler dikkate alınmak ve (X) koymak suretiyle işaretlenmesi istenmektedir. Çizelgede geçen “İl Merkezi” ifadesiyle, İliniz Büyükşehir Belediyesi ise, Büyükşehir Belediyesine bağlı ilçeler, değilse merkez ilçe kastedilmektedir.

Yerleşim Yerinin Adı		Atık Sulardan Kaynaklanan Kirliliğin Nedenleri												
		a	b	c	d	e	f	g	h	i	j	k	l	m
İl Merkezi	1.YOZGAT				X	X	X	X	X			X	X	
	2.													
	3.													
	.													
	.													
	.													
İlçeler	1.SORGUN	X	X		X	X	X	X	X	X	X	X	X	X
	2.YERKÖY	X	X		X	X	X	X	X	X	X	X	X	X
	3.A.MADENİ	X	X		X	X	X	X	X	X	X	X	X	X
	4.BOĞAZLIYAN	X	X		X	X	X	X	X	X	X	X	X	X
	5.ÇAYIRALAN	X	X		X	X	X	X	X	X	X	X	X	X
	6.ÇEKEREK	X	X		X	X	X	X	X	X	X	X	X	X
	7.ÇANDIR	X	X		X	X	X	X	X	X	X	X	X	X
	8.AYDINCIK	X	X		X	X	X	X	X	X	X	X	X	X
	9.YENİFAKILI	X	X		X	X	X	X	X	X	X	X	X	X
	10.SARAYKENT	X	X		X	X	X	X	X	X	X	X	X	X
	11.KADIŞEHİRİ	X	X		X	X	X	X	X	X	X	X	X	X
	12-SARIKAYA	X	X		X	X	X	X	X	X	X	X	X	X
	13ŞEFAATLİ	X	X		X	X	X	X	X	X	X	X	X	X
	.													

Kaynaklar: İşaretlemeye ilişkin verinin nereden alındığı

Kirlilik Nedenleri:

- Kanalizasyon şebekesinin olmaması veya yetersiz olması
- Yerleşim yerlerinde evsel nitelikli atıksuların arıtılmaması
- Büyük sanayi kuruluşlarının atıksularını arıtmaması
- Küçük sanayilerde toplu arıtmanın olmaması
- Foseptik çukurların sağlıklı şekilde inşa edilmemesi
- Foseptik atıkların vidanjörlerle çekildikten sonra gelişigüzel yerlere boşaltılması
- Zirai mücadele ilaçlarının kullanımı
- Kimyasal gübre kullanımı
- Arıtma tesisi kapasite ve verimlerinin yetersiz olması
- Arıtma tesisinde görevli olan personelin yetersiz olması
- Hayvancılık atıkları
- Maden atıkları
- Diğer (Yukarıda ayrılan bölümde belirtiniz).

II.3. Su kirliliğinin önlenmesi amacıyla alıcı ortamlarda aşağıdaki tedbirlerden hangilerinin alındığını çizelgede (x) işareti koyarak belirtiniz.

II.3.'de, su kirliliğinin önlenmesi amacıyla her bir alıcı su ortamı için, çizelgenin altında belirtilen maddelerin dikkate alınarak tedbirlerin çizelgede işaretlenmesi istenmektedir.

Alıcı Ortamın Adı	Su Kirliliğinin Önlenmesi Amacıyla Alınan Tedbirler								
	a	b	c	d	e	f	g	h	i
Deniz									
1.									
2.									
.									
Göller	X	X	X	X	X		X	X	
1.KİRAZLI GÖLETİ									
2.									
3.									
.									
Akarsular	X	X	X	X	X		X	X	
1.DELİCE IRMAK	X	X	X	X	X		X	X	
2.ÇEKEREK IRMAĞI	X	X	X	X	X		X	X	
3.									
.									
.									
Havzalar									
1.GELİNGÜLLÜ BARAJI	X	X	X	X	X		X	X	
2.UZUNLU BARAJI	X	X	X	X	X		X	X	
3.YAHYA SARAY BARAJI	X	X	X	X	X		X	X	
.									
.									
Yeraltı Suları									
1.ÇATALKAYA	X	X	X	X	X		X	X	
2.									
3.									
.									
Jeotermal Kaynaklar									
1.BOĞAZLIYAN	X	X	X	X	X		X	X	
2.YERKÖY	X	X	X	X	X		X	X	
3.SORGUN	X	X	X	X	X		X	X	
4.SARIKAYA	X	X	X	X	X		X	X	
Diğer Alıcı Su Ortamları									
1.									
2.									
.									

Kaynaklar: DSİ 12.BÖLGE

Alınan Tedbirler:

- Kanalizasyon şebekesinin yapılması ya da yenilenmesi
- Arıtma tesisi /deniz deşarjı /depolama alanları yapılması
- Yerleşim merkezinde fosseptik kullanılması
- Tarımsal faaliyetlerde kullanılan zirai mücadele ilacı ve gübrenin aşırı ve yanlış kullanımının önlenmesi
- Yönetmelikler çerçevesinde denetim yapılması
- Deniz araçlarının atıklarını boşaltabilmeleri için uygun yerlerin hazırlanması
- Sanayi kuruluşlarının atıksuları için deşarj izni alması
- Toplumsal bilgilendirilme ve bilinçlendirme faaliyetleri
- Diğer (Yukarıda ayrılan bölümde belirtiniz).

II.4. Su kirliliğinin giderilmesinde/önlenmesinde il sınırları içerisinde karşılaşılan güçlükleri en önemliden az önemliye doğru numara vererek (1,2,3,...) işaretleyiniz.

II.4’de su kirliliğinin giderilmesinde/önlenmesinde il sınırları içerisinde karşılaşılan güçlüklerin önem sırasına göre en önemliden az önemliye doğru 1,2,3,... şeklinde numaralandırmanız istenmektedir. “Karşılaşılan güçlükler” altında belirtilen maddelerin hepsinin işaretlenmesi zorunlu olmayıp, ilinize uygun maddelerin numaralandırılması gerekmektedir.

KARŞILAŞILAN GÜÇLÜKLER	GEÇEN YILKİ ÖNEM SİRANIZ	BU YILKİ ÖNEM SİRANIZ*	ÖNEM SİRASINDA DEĞİŞİKLİK YAPTIYSANIZ SEBEBİNİ AÇIKLAYINIZ
a. Yeterli denetim yapılamaması		2	
b. Mali imkansızlıklar nedeniyle arıtma tesislerinin kurulamaması		1	
c. Kurumsal ve yasal eksiklikler		3	
d. Toplumda bilinç eksikliği		4	
e. Diğer (Belirtiniz).....			

*En önemliden az önemliye doğru 1,2,3,...şeklinde numaralandırınız. Seçeneklerin hepsinin numaralanması zorunlu olmayıp, ilinize uygun seçenekleri numaralandırınız.

BÖLÜM III.TOPRAK KİRLİLİĞİ

III.1. İlinizde toprak kirliliğine neden olan kaynakları önem sırasına göre rakam ile işaretleyerek* belirtiniz.

III.1’de, il sınırları içerisinde toprak kirliliğine neden olan kaynakların önem sırasına göre, en önemliden, az önemliye doğru, 1,2,3,4,... şeklinde numaralandırılması istenmektedir. Toprak kirliliğine neden olan kaynaklar altında belirtilen maddelerin hepsinin işaretlenmesi zorunlu olmayıp, ilinize uygun maddelerin numaralandırılması gerekmektedir.

Kirlenme Kaynağı	GEÇEN YILKİ ÖNEM SİRANIZ	BU YILKİ ÖNEM SİRANIZ*	ÖNEM SİRASINDA DEĞİŞİKLİK YAPTIYSANIZ SEBEBİNİ AÇIKLAYINIZ
a. Sanayi kaynaklı atık boşaltımı		1	
b. Madencilik atıkları		2	
c. Vahşi depolanan evsel katı atıklar		3	
d. Vahşi depolanan tehlikeli atıklar			
e. Plansız kentleşme		5	
f. Aşırı gübre kullanımı		6	
g. Aşırı tarım ilacı kullanımı		7	
h. Hayvancılık atıkları		4	
i. Diğer (Belirtiniz).....			

*En önemliden az önemliye doğru 1,2,3,4,... şeklinde numaralandırınız. Seçeneklerin hepsinin numaralanması zorunlu olmayıp, ilinize uygun seçenekleri numaralandırınız.

Kaynaklar:TARIM İL MÜD.

III.2. Toprak kirliliğinin önlenmesi amacıyla il sınırları içerisinde, aşağıdaki tedbirlerden hangilerinin alındığını önem sırasına göre rakam* ile belirtiniz.

III.2’de, toprak kirliliğinin önlenmesi amacıyla il sınırları içerisinde belirtilen tedbirlerden hangileri alınıyor ise, bunların önem sırasına göre, en önemliden, az önemliye doğru, 1,2,3,4.... şeklinde numaralandırılması istenmektedir. Maddelerin hepsinin işaretlenmesi zorunlu olmayıp, ilinize uygun maddelerin numaralandırılması gerekmektedir.

ALINAN TEDBİRLER	GEÇEN YILKİ ÖNEM SİRANIZ	BU YILKİ ÖNEM SİRANIZ *	ÖNEM SİRASINDA DEĞİŞİKLİK YAPTIYSANIZ SEBEBİNİ AÇIKLAYINIZ
a. Sanayi/Madencilik tesislerinin sıvı, katı ve gaz atıklarının mevzuata uygun olarak bertarafının sağlanması		1	
b. Kentleşmenin Çevre Düzeni Planlarına uygun olarak gerçekleştirilmesi		3	
c. Mevzuata uygun olarak gübreleme, ilaçlama ve sulamanın yapılması		4	
d. Erozyon mücadele çalışmaları		5	
e. Geri dönüşüm/yeniden kullanım uygulamaları		2	
f. Diğer (Belirtiniz).....			

*En önemliden az önemliye doğru 1,2,3,4,... şeklinde numaralandırınız. Seçeneklerin hepsinin numaralanması zorunlu olmayıp, ilinize uygun seçenekleri numaralandırınız.

BÖLÜM IV.ÖNCELİKLİ ÇEVRE SORUNLARI

IV.1. Aşağıdaki Konu Başlıklarını Dikkate Alarak, yıl sonu itibariyle, İl Sınırları İçinde Görülen Çevre Sorunlarını Önem ve Önceliklerine Göre Rakam (Önem sırasına göre en önemliden az önemliye doğru 1,2,3,4,5,..... şeklinde numaralandırınız) Vererek Sıralayınız. Tüm sorunları numaralandırmak zorunlu olmayıp, iliniz için geçerli olan sorunları öncelik sırasına göre numaralandırmanız yeterlidir.

IV.1’de, sıralanan çevre sorunları dikkate alınarak, yıl sonu itibariyle, il sınırlarınız içerisinde, görülen bu sorunların önem ve önceliklerine göre, en önemliden en az önemliye doğru 1,2,3,4,5.... şeklinde numaralandırılması istenmektedir. Tüm sorunları numaralandırmak zorunlu olmayıp, iliniz için geçerli olan sorunları öncelik sırasına göre numaralandırmanız yeterlidir. Ayrıca çizelgede yer alan her çevre sorunu için iliniz sınırları içinde geçerli olan nedenleri işaretleyiniz.

NOT: Ölçüm değerleri, göstergeler, her bölümün sonundaki sonuç ve değerlendirme kısımları, konularına göre şikayet sayısı, şikayetin ceza ile sonuçlanma oranı, konularına göre ceza sayısı, yapılan denetimler sonucu edinilen deneyimler vb. çevre sorunlarının hangi alanda yoğunlaştığı konusunda yol gösterici olabilir.

ÇEVRE SORUNLARI	GEÇEN YILKI ÖNEM SİRANIZ	BU YILKI ÖNEM SİRANIZ *	ÖNEM SİRASINDA DEĞİŞİKLİK YAPTIYSANIZ SEBEBİNİ AÇIKLAYINIZ
a. Hava kirliliği		2	
b. Su kirliliği		1	
c. Toprak kirliliği		6	
d. Atıklar		3	
e. Gürültü kirliliği		4	
f. Erozyon		7	
g. Doğal çevrenin tahribatı (Orman, Mera, Sulak alan, Kıyı, Biyolojik çeşitlilik ve habitat kaybı)		5	

*En önemliden az önemliye doğru 1,2,3,4,... şeklinde numaralandırınız. Seçeneklerin hepsinin numaralanması zorunlu olmayıp, ilinize uygun seçenekleri numaralandırınız.

IV.2. İl Sınırları İçerisinde IV.1’de Tespit Edilen Her Bir Öncelikli Çevre Sorunu ile İlgili Olarak; Yukarıda IV.1’de Belirlemiş Olduğunuz Öncelik Sırasına Göre;

IV.2’de, IV.1’de sıralanan her bir öncelikli çevre sorunları dikkate alınarak;

- a) Çevre sorununun nedenlerini,
- b) Bu nedenlerde daha çok hangi faktör veya sektörlerin etkili olduğunu,
- c) Çevreye vermiş olduğu olumsuz etkilerini
- d) Bu sorunların giderilmesinde karşılaşılan güçlüklerini,
- e) Bu sorunları gidermek amacıyla alınan, alınması planlanan veya alınması gereken tedbirlerin neler olduğunu,
- f) Ayrıca bu başlık altında yer almasını istediğiniz diğer görüşlerinizi belirten bilgi notunu,

sistematiik ve yeterli seviyede açıklayınız.

I. ÖNCELİKLİ ÇEVRE SORUNU

İlimizde merkez belediye ve Şefaatli ilçe belediyesi hariç hiçbir ilçe belediyenin atıksu arıtma tesisi bulunmamaktadır. Aynı zamanda OSB’ye ait bir arıtma tesisi de yoktur. OSB de çok sıkıntı yaşanmaktadır. İlçe belediyelerde yüzeysel su kalitesi azalmaktadır. En kısa zamanda OSB ve ilçe belediyelerin arıtma tesisi yapması gerekiyor.

II. ÖNCELİKLİ ÇEVRE SORUNU

Hava kirliliği ile ilgili olarak henüz doğalgaza geçmeyen haneler bulunmaktadır. Kömür ve egsoz denetimleri eleman yetersizliğinden dolayı yapılamamaktadır. Kömür ve egsoz denetimleri için diğer kurumlarla iş birliği içinde uzman bir ekibin kurularak denetimlerin sıklaştırılması gerekir.ayrıca emisyon konulu çevre izni konusunda işletmeciler bilinçlendirilmeli ve teşvik edilmelidir.

Varsa, IV.1’de, “3” ve Sonrası Numara Verdiğiniz Öncelikli Çevre Sorunlarını, IV.1’de Belirlemiş Olduğunuz Sırayla Açıklayınız

..... ÖNCELİKLİ ÇEVRE SORUNU

ATIKLAR: Yozgat ilinde merkezde 1 adet düzenli depolama tesisi ve tıbbi atık sterilizasyon tesisi mevcuttur. İlçe belediyeler için aktarma istasyonu yapılmıştır ancak daha faaliyet geçememiştir. İlçelerde ve beldelerde halen vahşi depolama yapılmaktadır. İvedilikle aktarma istasyonları işletmeye alınmalı, yeterli toplama aracı ve ekipman temin edilmelidir. Sanayi kuruluşları için denetimler sıklaştırılmalıdır.

Gürültü kirliliği: Yozgatta daha çok eğlence yerleri ve maden ocaklarından kaynaklanan gürültü kirliliği mevcuttur. Eğlence yerleri için belediyelerle il birliği yapılarak ruhsat verilmeden önce canlı müzik izin belgesi alınması zorunlu hale getirilerek gürültü ölçüm raporları hazırlatılmalıdır. Maden ocaklarına denetimler arttırılmalıdır.

Doğal çevrenin tahribatı (Orman, Mera, Sulak alan, Kıyı, Biyolojik çeşitlilik ve habitat kaybı: Kurumlarla koordineli denetimler yapılmalıdır.

Toprak kirliliği: Bilinçli gübre ve tarımsal ilaç kullanımı yaygınlaştırılmalıdır.

Erozyon:Bilinçli tarım ve ağaçlandırma yapılmalıdır.

TEŞEKKÜR EDERİZ...